

โครงเรื่อง แก่นเรื่องและตัวละคร

นวนิยายเป็นเรื่องเล่าขนาดยาว ที่มีองค์ประกอบที่สลับซับซ้อน อันประกอบไปด้วย โครงเรื่อง ตัวละคร ฉาก บทสนทนา และแก่นเรื่องหรือแนวคิด เป็นต้น นักประพันธ์เขียนนวนิยายเรื่องหนึ่งๆก็เพื่อจุดประสงค์ที่แตกต่างกันออกไป เช่น ต้องการถ่ายทอดความคิด ประสบการณ์แสดงแง่มุมที่คนมีต่อสังคม และชีวิต หรือต้องการจะทดลองค้นหารูปแบบใหม่ของ นวนิยายซึ่งตนคิดว่ามีความแปลก แตกต่างไปจากนวนิยายทั่วไป เป็นต้น และนวนิยายแนว ละครเส้าสำนักก็เป็นนวนิยายอีกรูปแบบหนึ่งที่ตอบสนองความต้องการดังกล่าวได้ นั่นคือนอกจาก จะมีรูปแบบที่เป็นเอกลักษณ์และมีกลวิธีการประพันธ์ที่มีความแปลกใหม่แล้ว ก็ยังคงรักษาจุดประ สงค์เดิม คือเป็นสื่อที่ถ่ายทอดมุมมอง แนวคิดของนักประพันธ์ควบคู่ไปได้อีกด้วย ซึ่งเวอร์จิเนีย วูล์ฟ และวิลเลียม โฟล์คเนอร์นับ ต่างก็เป็นนักประพันธ์แนวละครเส้าสำนักที่มีกลวิธีการประพันธ์ที่ เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว ดังนั้น การศึกษาความสัมพันธ์กับองค์ประกอบต่างๆของนวนิยายแนว ละครเส้าสำนักของนักประพันธ์ทั้งสองจึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจ ในที่นี้ จึงมุ่งพิจารณาการใช้กลวิธีการ ประพันธ์แนวละครเส้าสำนักเพื่อนำเสนอองค์ประกอบของนวนิยายอันได้แก่ โครงเรื่อง แก่นเรื่อง และตัวละคร เพื่อศึกษาเปรียบเทียบว่า กลวิธีการประพันธ์แนวละครเส้าสำนักนั้น มีผลต่อการนำ เสนอองค์ประกอบทั้งสามนี้หรือไม่ อย่างไร

โครงเรื่อง (Plot)

โครงเรื่องเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดนับตั้งแต่สมัยคลาสสิกที่อริสโตเติล ประชาญา เมธิชาวกรีกได้ให้ความสำคัญอย่างยิ่งกับโครงเรื่องในบทละครโศกนาฏกรรม(tragedy) ในหนังสือ Poetics โครงเรื่องได้รับการนิยามว่า “การรวมเหตุการณ์หรือสิ่งต่างๆในเรื่องเข้าด้วยกัน”¹ และสิ่ง ต่างๆที่เกิดขึ้นมาได้นั้น ย่อมเกิดจากการกระทำของตัวละครเป็นสำคัญ การกระทำ(action) จึงเป็น สิ่งที่มีความสำคัญอันส่งผลกระทบต่อทำให้เกิดเหตุการณ์ ปัญหา หรือข้อขัดแย้งต่างๆตามมา แต่ อย่างไรก็ตาม อริสโตเติลมักจะกล่าวถึง “โครงเรื่อง” และ “เนื้อเรื่อง” ควบคู่กันไปเสมอจนบางครั้ง

¹ Hugh C.Holman and Harman William, A Handbook to Literature , fifth ed.

ก่อให้เกิดความสับสน อี.เอ็ม. ฟอสเตอร์ (E.M. Forster) ได้แยกแยะความแตกต่างของคำทั้งสองคำนี้ อย่างชัดเจนว่า เนื้อเรื่อง หมายถึง “การเล่าเหตุการณ์ตามลำดับเวลา”² ในขณะที่โครงเรื่อง นั้น หมายถึง “การเล่าเหตุการณ์โดยเน้นที่สาเหตุและผลลัพธ์จากการกระทำ”³ ซึ่งจะเห็นว่าทั้งสองคำนั้น แตกต่างกันที่การเรียงลำดับเวลา และการกระทำ นั่นคือ เนื้อเรื่องนั้นเป็นการเล่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตามลำดับก่อนหลังตั้งแต่ต้นจนจบ แต่โครงเรื่องจะเน้นการกระทำที่ทำให้เกิดผลสำคัญต่อเนื้อเรื่องจนสามารถคลี่คลายได้ในตอนจบ หลักเกณฑ์เหล่านี้เป็นพื้นฐานของการประพันธ์นวนิยาย แต่ก็คงจะมีข้อสงสัยสำคัญนักในนวนิยายแนวกระแสสำนึก เพราะจะเห็นได้ว่า นักประพันธ์แนวกระแสสำนึกจะมิให้ความสำคัญกับการวาง โครงเรื่องตามหลักเกณฑ์คลาสสิกแบบนวนิยายแนวขนบนิยมทั่วไป แต่กลับพยายามบอกเล่าเรื่องราวตามรูปแบบระบบการทำงานของจิตใจและความคิด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เวอร์จิเนีย วูล์ฟที่ประกาศออกมาอย่างชัดเจนว่า นักประพันธ์ควรมีความอิสระ ไม่ไต่ทาส เขาควรจะได้เขียนในสิ่งที่เขาเลือก มิใช่ในสิ่งที่ถูกบังคับให้ทำ ถ้าเขาสามารถเขียนนวนิยายบนพื้นฐานของอารมณ์ความรู้สึกของเขาเองแล้ว คั้งนั้นนวนิยายจึงไม่ควรจะมีโครงเรื่อง ไม่มีลักษณะเชิงสุชาฎากรรม หรือโศกนาฎกรรม ไม่มีความสนใจในเรื่องรักๆ ใคร่ๆ หรือความลุ่มหลงมหานะอย่างที่ยอมรับกันในนวนิยายแบบเก่าซึ่งเป็นแบบขนบนิยม⁴ ซึ่งในความคิดเห็นของผู้วิจัยนั้น การที่วูล์ฟประกาศออกมาเช่นนี้เป็นเพราะวูล์ฟไม่ต้องการจะสร้างขอบเขตกั้นการนำเสนอนวนิยายของเธอที่ต้องการตีแผ่กระบวนการทางความคิด ดังที่กล่าวว่า “life is not a series of gig lamp symmetrically arranged but a luminous halo, a series-transparent enveloped surrounding as from the beginning of the consciousness to the end.” คั้งนั้นผู้วิจัยจึงคิดว่า แม้วูล์ฟจะพยายามบอกว่า นวนิยายไม่ควรจะมีโครงเรื่อง แต่จริงๆ แล้ว นวนิยายของวูล์ฟยังคงมีส่วนของโครงเรื่องอยู่นั่นเอง เพียงแต่ว่าส่วนของโครงเรื่องนั้นได้ย้ายไปอยู่ในใจของตัวละครแทนที่จะปรากฏเป็นผลจากการกระทำภายนอกตามแบบขนบนิยม และจากการที่โครงเรื่องของวูล์ฟย้ายไปอยู่ในใจของตัวละครนั้นก็เห็นได้อย่างชัดเจนจากการที่วูล์ฟละเลยเนื้อเรื่องของนวนิยาย ไม่มีการเน้นว่า เหตุการณ์จะดำเนินอย่างไรต่อไป ตัวละครได้กระทำอะไรบ้างในวันหนึ่ง ๆ แต่ละวัน แต่กลับไปเน้นสิ่งที่อยู่ในจิตใจหรืออยู่ในกระแสสำนึกของตัวละครมากกว่า คั้งนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่า โครงเรื่องของนวนิยายแนวกระแสสำนึกนั้นมิได้ดำเนินไปตามกฎ

² Ibid ., p.378.

³ Ibid .

⁴ Robert Humphrey , The Stream-of-Consciousness in the Modern Novel (London : The Regents of the University of California, 1954) p.66.

เกณฑ์คลาสสิก แต่กลับมีลักษณะเฉพาะตัวของนวนิยายแนวกระแสสำนึกเอง คือเป็นโครงเรื่องที่
 เกิดในใจตัวละครเอง เนื่องจากนวนิยายแนวนี้ให้ความสำคัญกับความคึกภายในใจของตัวละคร
 อย่างที่สุกอยู่แล้ว เพราะฉะนั้น นวนิยายแนวกระแสสำนึกทั้งสองเรื่องของเธอคือ *Mrs. Dalloway*
 และ *To The Lighthouse* นั้น จึงมีแค่ “เนื้อเรื่อง” แต่ไม่มี “โครงเรื่อง” ตามหลักเกณฑ์คลาสสิก
 เช่นเดียวกับวิลเลียม โฟล์คเนอร์ ซึ่งเรียกตนเองว่า เป็น “นักเล่าเรื่อง” ที่ก็มีอาจสร้างโครงเรื่องให้
 นวนิยายเรื่อง *The Sound And The Fury* ได้ตามแนวทางคลาสสิกเช่นกัน เนื่องจากการกระทำอัน
 ก่อให้เกิดปมปัญหาขัดแย้งเป็นสิ่งที่ถูกซ่อนอำพรางอยู่ในกระแสความคิดที่ไม่ปะติดปะต่อของผู้
 เล่า จนเกือบจะไม่สามารถลำดับเรื่องราวได้ถูก ราวกับผู้อ่าน “กำลังอ่านเรื่องอื่น” แต่ในนวนิยาย
 เรื่องต่อมา คือ *As I Lay Dying* นั้น โฟล์คเนอร์กลับวางโครงเรื่องที่เรียบง่าย สมบูรณ์แบบตาม
 มุกฎเกณฑ์คลาสสิก จนดูเหมือนกับว่าเขาให้ความสำคัญกับโครงเรื่องแบบที่เคยยึดถือเป็นหลัก
 เกณฑ์กันมา แต่ผู้วิจัยคิดว่า เหตุผลที่แท้จริงก็คือ นักประพันธ์ทั้งสองคนนี้ มีความเชื่อว่า ความ
 จริงแท้แน่นอนอยู่ภายในใจของมนุษย์ มิใช่การกระทำที่ปรากฏภายนอก ดังนั้น นวนิยายแนวกระแส
 สำนึกจึงได้ให้ความสำคัญกับโครงเรื่องที่เกิดอยู่ภายในจิตใจของมนุษย์และอยู่ในกระแสสำนึก มิ
 ใช่เหตุการณ์ที่เกิดจากการกระทำภายนอกของตัวละครดังที่นวนิยายแนวขนบนิยมกระทำ ดังนั้น
 กลวิธีการประพันธ์ที่มีผลชัดเจนต่อโครงเรื่องของนวนิยายแนวกระแสสำนึกทั้งสองเรื่องนี้ ก็คือ กล
 วิธีการเล่าเรื่องนั่นเอง การใช้มุมมอง บทราฟิง จึงเพื่อต้องการจะเน้นให้เห็นกระบวนการทางความ
 คิด อารมณ์ ความรู้สึกอย่างละเอียดทุกชั้นตอนภายในจิตใจของตัวละครจนกลายเป็นการกระทำ
 ออกมาทำให้ไม่เห็นการพัฒนาขั้นตอนไปสู่ปัญหาความขัดแย้งอันเกิดจากการกระทำนั้นๆของตัว
 ละคร ในทางตรงกันข้าม นักประพันธ์ต่างพยายามแสดงให้เห็นว่า โครงเรื่องของนวนิยายแนว
 กระแสสำนึกนั้นอยู่ในกระแสสำนึกของตัวละครนั่นเอง ด้วยเหตุนี้ เราจึงจะเห็นได้ว่า ทั้งวูล์ฟ และ
 โฟล์คเนอร์ ต่างก็พยายามแสดงให้เห็นความคิด อารมณ์ ความรู้สึกของตัวละครเป็นสำคัญ นัก
 ประพันธ์ทั้งสองจึงจงใจละเลยการเสนอปัญหา ความขัดแย้งของเหตุการณ์ภายนอกอย่างต่อเนื่อง
 ทำให้นวนิยายแนวกระแสสำนึกไม่มีจุดเริ่มต้น หรือจุดสิ้นสุดอย่างแท้จริง ดังจะเห็นได้จากนวน
 นิยายแนวกระแสสำนึกทั้งสองเรื่อง โดยจะวิเคราะห์เรื่อง *Mrs. Dalloway* เป็นลำดับแรก

เนื้อเรื่องของ *Mrs. Dalloway* เกิดขึ้นในวันหนึ่งของเดือนมิถุนายน เวลาประมาณ 10
 นาฬิกา แคลริสตา คัลไถเวย์ หรือ นางคัลไถเวย์ได้เดินออกจากบ้านมาซื้อดอกไม้ที่ย่านถนนบอนด์
 สตรีทสำหรับงานเลี้ยงค่ำวันนี้ ที่จะจัดขึ้นที่บ้านของเธอเอง ระหว่างทางไปกรีน ปาร์ค แคลริสตา
 พบเพื่อนที่ชื่อ ฮิวส์ วิทเบรค จากนั้นเธอก็เดินต่อไปยังร้านขายดอกไม้ ขณะที่กำลังเลือกดอกไม้อยู่
 นั้น เธอก็มองเห็นรถยนต์ของบุคคลสำคัญแล่นผ่านไป เธอคิดว่า อาจเป็นรถของนายกรัฐมนตรี
 หรือพระราชินีก็ได้ รถคันนี้ยังแล่นผ่านตัวละครสำคัญอีกกลุ่มหนึ่งคือ เซพทีมุส วอร์เรน สมิธและ

ภรรยาชื่อ อูเครเซีย หรือเรเซีย ซึ่งมาตามนัดของจิตแพทย์ชื่อเซอร์วิลเลียม แบรคซอร์ ครอบครัว สมิธเดินเข้าไปในสวนสาธารณะชื่อ รีเจนต์ ปาร์ค ในขณะที่แคลริสตา คัลโลเวย์เดินกลับบ้าน แต่ คนทั้งสามก็มองเห็นการโฆษณาทางอากาศโดยใช้เครื่องบิน ชื่อทอพอโฟ บนท้องฟ้าพร้อมกัน เมื่อ แคลริสตากลับไปถึงบ้านก็พบกระดาษจดข้อความว่า ริชาร์ด คัลโลเวย์ สามีของเธอออกไป รับประทานอาหารกลางวันกับเลดี้บรูตัน แคลริสตาารู้สึกหงุดหงิดมากที่เธอมิได้รับเชิญ เธอนำ เสื้อผ้าที่จะใช้สวมในงานเลี้ยงเย็นนี้มาซ่อมแซม แต่ต่อมา เธอก็ต้องประหลาดใจเมื่อพบการมา เยี่ยมเยือนของปีเตอร์ วอลซ์ อดีตคนรักที่เลิกกันไปเมื่อเธอรู้จักและสมรสกับริชาร์ด คนทั้งสอง มิได้พบกันกว่า 30 ปี ปีเตอร์เดินทางไปอินเดีย แต่งงานกับผู้หญิงคนหนึ่งและหย่าร้างกันในที่สุด แต่ขณะนี้ เขากำลังหลงรักผู้หญิงที่ชื่อเคซี ขณะที่คนทั้งสองกำลังสนทนากัน ก็ถูกขัดจังหวะด้วยการเข้ามาของบุตรสาวของแคลริสตา ชื่อ อลิซาเบธ ปีเตอร์จึงกล่าวลา และเดินเข้าไปในสวน สาธารณะรีเจนต์ ปาร์ค ในเวลา 15 นาทีก่อนเที่ยงวัน ปีเตอร์ได้พบกับคู่สามีภรรยาสมิธซึ่งกำลัง เดินออกมาจากสวนสาธารณะเพื่อไปพบแพทย์ตามนัด หลังจากที่แพทย์ชื่อ เซอร์วิลเลียม แบรคซอร์ได้พูดคุยกับเซพทิมุส แล้วเขาก็แนะนำให้เซพทิมุสไปพบเขาอีกครั้งที่คลินิกแห่งหนึ่งของ เขา

เวลาบ่ายโมงครึ่ง ริชาร์ด คัลโลเวย์กับฮิวส์ วิทเบรคได้พบปะกันในการร่วมรับ ประทานอาหารกลางวันที่บ้านเลดี้บรูตันที่บ้าน และได้ช่วยเธอร่างจดหมายถึงหนังสือพิมพ์ไทมส์ ณ ที่นั่น ริชาร์ดได้ทราบว่า ปีเตอร์ วอลซ์ได้มาพำนักอยู่ในกรุงลอนดอนขณะนี้ เขาจึงชวนคิดไป ถึงแคลริสตา และตัดสินใจซื้อดอกไม้ไปฝากเธอหลังจากอาหารกลางวันและได้พบว่า ภรรยา กำลัง รู้สึกหงุดหงิดที่ต้องจำใจเชิญแขกบางคน ทั้งยังรู้สึกริษยาคอริส ครูที่เลี้ยงของบุตรสาวที่มีโอกาส ใกล้ชิดกับบุตรสาวมากกว่าเธอผู้เป็นมารดา หลังจากที่ริชาร์ดออกไปข้างนอกแล้ว อลิซาเบธและ คอริสก็ออกไปรับประทานอาหารค่ำด้วยกันข้างนอก

อลิซาเบธนั้นแม้จะเต็มไปด้วยความรักนับถือคอริส แต่ก็อดที่จะไม่สบายใจไม่ได้เกี่ยวกับนิสัยเจ้าอารมณ์และชอบแสดงความเป็นเจ้าเข้าเจ้าของของครูที่เลี้ยง เธอปล่อยให้ครูที่เลี้ยงอยู่ในร้านอาร์มีแอนด์เนวี สโตร์ และขึ้นรถโดยสารมาที่เดอะ สเตรนค์ ส่วนคอริสก็เปลี่ยนใจไป สวมมนต์ที่โบสถ์เวสต์มินสเตอร์ ประมาณ 5 โมงเย็น อลิซาเบธก็เดินทางกลับบ้าน แต่เซพทิมุสซึ่ง นอนพัก อยู่ในห้องที่คลินิกเซอร์วิลเลียม แบรคซอร์ก็เกิดรู้สึกสบายใจขึ้นมาวูบหนึ่ง ก่อนจะกลับ เป็นหวาดกลัว กระวนกระวายอีกครั้งเมื่อเห็นนายแพทย์โฮมส์ ในที่สุด เซพทิมุสจึงตัดสินใจหนี โดยการกระโดดออกไปทางหน้าต่าง

ปีเตอร์ วอลซ์เดินทางกลับไปพักที่โรงแรม เขาได้ยินเสียงรถฉุกเฉินของโรงพยาบาล ซึ่งนำร่างของเซพทิมุสไป เขาเข้าไปเปลี่ยนเสื้อผ้าและพบข้อความเชิญเขาไปงานเลี้ยงของ

แคลริสตา ในงานปาร์ตี้นั้น แซลลี เซตัน เพื่อนเก่าของปีเตอร์ และแคลริสตาซึ่งเป็นบุคคลที่คนทั้งสองครุ่นคำนึงตลอดจนได้เดินทางมาถึงโดยมิได้รับเชิญ นอกจากนี้ ตัวละครอื่นๆที่ปรากฏอยู่ในความคิดคำนึงตลอดทั้งเรื่อง ไม่ว่าจะเป็นนายกรัฐมนตรี เลดีบริดจ์ ฮิวจ์ วิทเบรคและเอลดีแอนเคอร์สัน แยกที่แคลริสตาไม่ยอมเชิญ ก็ได้มาปรากฏกายในงานเลี้ยงคำคืนนี้ด้วย เมื่อครอบครัวของเซอร์วิลเลียม แบริคชอว์มาถึงแคลริสตาที่ได้รับรู้เกี่ยวกับการเสียชีวิตของเซพทิมุส ซึ่งแคลริสตารู้สึกไม่สบายใจอย่างประหลาด เธอขึ้นไปห้องส่วนตัว และครุ่นคิดเกี่ยวกับสิ่งที่เพิ่งได้รับรู้มา ครู่หนึ่งผ่านไป เธอก็กลับลงมาร่วมงานเลี้ยงต่อไป

จากเนื้อเรื่องดังกล่าวมานี้ ถ้าเราพิจารณาจากหลักเกณฑ์คลาสสิก เราจะเห็นว่า เหตุการณ์ทั้งหมดที่ตัวละครพบเห็น หรือกิจกรรมต่างๆที่ตัวละครกระทำตลอดทั้งเรื่องนั้น มิได้มีความต่อเนื่องเป็นลำดับหรือเป็นเหตุเป็นผลชัดเจน ทั้งยังมีได้มีลักษณะอันจะนำไปสู่การสร้าง “ปมปัญหา” หรือ “ความขัดแย้ง” ซึ่งจะก่อให้เกิด “ผล” กระทบกลับมาเป็นช่วงๆเลย เราจะเห็นเพียงแต่กิจกรรมที่เป็นเรื่องทั่วไปของตัวละคร เหมือนชีวิตประจำวันที่เกิดขึ้นทั่วไปกับคนทั้งหลาย เช่น เหตุการณ์ที่แคลริสตาออกไปซื้อดอกไม้ เสร็จแล้วก็กลับบ้าน และพบว่าสามีออกไปรับประทานอาหารข้างนอก จากนั้นก็มีเพื่อนเก่ามาเยี่ยม คอนเย็นก็จัดงานเลี้ยง หรือเหตุการณ์ที่ปีเตอร์กลับมาจากอินเดีย ในวันนั้น เขาแวะมาพบแคลริสตา คัตโลเวย์ และก็กลับไปโรมแรมอีกครั้งเพื่อจะไปอาบน้ำแช่ตัว และมาร่วมงานเลี้ยงที่บ้านของแคลริสตามคำเชิญของเธอ เป็นต้น ถ้าพิจารณาเพียงเหตุการณ์ภายนอกที่ตัวละครกระทำ เราจะไม่เข้าใจ หรือมองไม่เห็นเลยว่า วูล์ฟเจียนนวนิยายเรื่องนี้ขึ้นมาเพื่ออะไร แต่เมื่อพิจารณาที่การใช้กลวิธีการเล่าเรื่องซึ่งใช้บทราฟิงเป็นพื้นฐานสำคัญแล้ว เราก็จะเห็นได้ชัดว่า แท้จริงแล้ว วูล์ฟมิได้ต้องการเล่าเรื่องที่เกิดขึ้นภายใน 1 วันของนางคัตโลเวย์ มิได้ต้องการบอกว่า เธอทำอะไรบ้างในวันนั้น แต่วูล์ฟต้องการเปิดเผยกระบวนการทางความคิดและจิตใจของตัวละครเพื่อแสดงให้เห็นว่า การกระทำภายนอกไม่ใช่สิ่งที่สำคัญที่สุดของคน แต่สิ่งที่อยู่ภายในกระแสน้ำนิ่งต่างหากที่เป็นความจริงแท้ที่มีความสำคัญอย่างที่สุด ดังนั้นโครงเรื่องของนวนิยายเรื่อง *Mrs. Dalloway* จึงอยู่ที่สิ่งที่ตัวละครคิดนั่นเอง ด้วยเหตุนี้ผู้เล่าจึงทำให้ความรู้สึกนึกคิดในใจของตัวละครปรากฏชัดเจนเด่นชัด มากกว่าการกระทำภายนอกของตัวละคร โดยมุ่งแต่จะเสนอกระบวนการทางความคิดของตัวละครทุกชั้นตอน โดยมิได้คำนึงถึงผลต่อเนื่องว่าจะเกิดหรือไม่ ผู้อ่านจึงไม่คิดจะตั้งคำถามด้วยความอยากรู้อยากเห็นว่า “อะไรจะเกิดขึ้นต่อไป?” เหมือนกับเวลาอ่านนวนิยายแนวชนบทนิยม มุมมองแบบบุรุษที่ 3 ก็มีส่วนทำให้ผู้อ่านสามารถล่วงรู้ไปถึงความในใจของตัวละครอื่นได้ด้วย ตัวละครครุ่นคิดว่ารับส่งความคิดกันเองเหมือนกับตัวละครต่างล่วงรู้ความคิดของกันและกัน แต่แท้ที่จริงแล้ว ผู้เล่าต้องการทำให้ผู้อ่านรู้สึกถึงลักษณะของกระแสน้ำนิ่งที่ไหลไปเรื่อย ๆ นั่นเอง ลักษณะแบบนี้ปรากฏอยู่ตลอดเรื่อง และทำ

ให้นวนิยายไม่สามารถจะแบ่งออกเป็นตอนๆ แต่จะดำเนินไปเรื่อยๆ โดยไม่มีจุดจบ คล้ายกับบันทึกประจำวันที่ได้รับการบอกเล่าไปเรื่อยๆ วันแล้ววันเล่า และผู้อ่านจะเข้าใจความรู้สึกนึกคิดของเธอได้จากกระแสสำนึกของเธอ นับตั้งแต่เปิดเรื่อง เราจะเห็นแคโรลิสตาในทัศนคติด้านที่ติดต่อกับชีวิต ดังคำพูดที่ว่า “...what she loved; life; London; this moment of June.”⁵ แต่ในเวลาต่อมา แคโรลิสตา ก็จะเกิดความงัดเงาใจ และขัดแย้งต่อความคิดนี้ เนื่องจากเธอกลับมาถึงบ้านและพบว่าเธอมิได้รับการเชิญไปพร้อมกับสามี และเริ่มครุ่นคิดปัญหาต่างๆ และมาจบที่ความรู้สึกหวาดหวั่นกับความแก่ชรา และความตาย นอกจากนี้ วูล์ฟมิได้แสดงให้เห็นปัญหาขัดแย้งระหว่างชีวิตกับความตายโดยเสนองจากแคโรลิสตาเพียงคนเดียว แต่เธอยังนำผู้อ่านไปรู้จักชีวิตของตัวละครอีกผู้หนึ่งคือ เซพทิมุสซึ่งก็จะเห็นได้ชัดว่า มีความคิดสับสนระหว่างการใช้ชีวิตและการตายโดยตลอดทั้งเรื่องเช่นกัน ในเริ่มแรก เซพทิมุสก็มีทัศนคติที่ติดต่อกับชีวิต เช่นเดียวกับแคโรลิสตา จากความจริง ของเขาที่ว่า “He did not want to die. Life was good.”⁶ แต่ต่อมา เขาเริ่มไม่แน่ใจความคิดนี้จากปัจจัยหลายด้าน เช่น อาการทางประสาทที่คอยคุกคามเขา เสียงกระซิบชวนของเพื่อนที่ว่า “kill yourself...”⁷ อีกทั้งชีวิตสมรสที่ไม่มีความสุข เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ล้วนทำให้เซพทิมุสเกิดความทุกข์ทรมานในการมีชีวิตอยู่ วูล์ฟเปลี่ยนมุมมองไปมาระหว่างตัวละครทั้งสองนี้ เพื่อเน้นให้เห็นปัญหาที่ตัวละครประสบอยู่ ซึ่งเราจะเห็นว่า ในที่สุด เซพทิมุสก็เป็นฝ่ายที่ทนไม่ได้ และตัดสินใจใช้การฆ่าตัวตายหนีปัญหา ในขณะที่แคโรลิสตาเองก็อยู่ในช่วงที่กำลังกังวลใจกับความคิดนี้อยู่ตลอดเวลาเช่นกัน ช่วงที่เธอรับรู้ข่าวการฆ่าตัวตายของเซพทิมุสนั้นคือปมขัดแย้งอันเป็นจุดสูงสุดของปัญหาภายในใจของเธอนั่นเอง เราจะเห็นว่า แคโรลิสตาหลบจากงานเลี้ยงขึ้นไปบนห้องนอน พร้อมกับครุ่นคิดอย่างหนัก จนกระทั่งปมขัดแย้งในใจนั้นได้คลี่คลายลง เนื่องจากคิดได้และยอมรับได้ว่า ความตายเป็นสังขารธรรมที่มนุษย์ทุกคนต้องพบเจอ คำพูดประโยคสุดท้ายของปีเตอร์ วอลซ์ ที่กล่าวว่า “For there she was.”⁸ เมื่อเขาเห็นแคโรลิสตากลับลงมาร่วมงานเลี้ยงอีกครั้งนั้น จึงเป็นเสมือนการสรุปนวนิยายเรื่องนี้ว่า สุดท้ายแล้ว แคโรลิสตาก็สามารถคลี่คลายความขัดแย้งในใจได้ นั่นคือ เธอเลิกหวั่นกลัวความตาย และพร้อมจะเผชิญกับมันอย่างกล้าหาญนั่นเอง

สำหรับนวนิยายแนวกระแสสำนึกอีกเรื่องของวูล์ฟคือ *To the Lighthouse* นั้น ก็เป็นอีกตัวอย่างหนึ่งที่แสดงให้เห็นว่า นวนิยายแนวกระแสสำนึกของวูล์ฟ มีโครงเรื่องอยู่ภายในจิตใจ

⁵ Virginia Woolf , *Mrs.Dalloway* (Oxford : Oxford University Press , 1992) p.5 .

⁶ Ibid .,p.195 .

⁷ Ibid ., p. 120 .

⁸ Ibid ., p.255 .

ของตัวละครเช่นกัน มิใช่การกระทำหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นภายนอก อันที่จริงเมื่อเรื่องนี้ถูกตีพิมพ์ ก็ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์อย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะ อาร์โนลด์ เบนเน็ตต์ นักประพันธ์ และนักวิจารณ์ชื่อดังที่วิจารณ์อย่างประชดประชัน และสรุปว่า โครงเรื่องของ *To the Lighthouse* นั้นไม่มีอะไรเลย สั้นๆ ง่ายๆ เป็นเพียงเรื่องของบุคคลกลุ่มหนึ่งที่วางแผนจะไปยังประภาคารโดยเรือเล็ก และในตอนจบ มีเพียงคนบางคนเท่านั้นที่ไปถึง⁹ ซึ่งจะเห็นได้ว่า เบนเน็ตต์ตัดสินโดยใช้กฎเกณฑ์ของคลาสสิกมาเป็นบรรทัดฐาน ในขณะที่ความคิดส่วนตัวของวูล์ฟยังคงยึดมั่นกับความคิดที่ว่า นวนิยายควรจะนำเสนอสิ่งที่อยู่ภายในจิตใจของมนุษย์¹⁰ การกำหนดโครงเรื่องของนวนิยายตามกฎคลาสสิกจึงเป็นสิ่งที่จำกัด ชัดขวางการแสดงความคิด ความรู้สึกภายในซึ่งเธอถือว่าเป็น “ความจริงแท้” มากกว่าความจริงที่เห็นด้วยตาภายนอก วูล์ฟจึงได้ย้ายโครงเรื่องของเธอเข้าไปอยู่ในใจของตัวละครแทนเช่นกัน ด้วยกลวิธีการประพันธ์ที่คล้ายคลึงกันกับเรื่อง *Mrs. Dalloway* วูล์ฟกำหนดให้กลวิธีการเล่าเรื่องเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการสร้างโครงเรื่องซึ่งอยู่ในจิตใจของตัวละคร แต่สิ่งหนึ่งที่เปลี่ยนแปลงอย่างเห็นได้ชัดเจนคือ โครงสร้าง(structure) ของนวนิยาย กล่าวคือ ในเรื่อง *Mrs. Dalloway* นั้นจะไม่มีการแบ่งเนื้อหาออกเป็นตอนๆ แต่จะดำเนินไปแบบวนเวียนไปมารอบตัวนวนิยายเอง แต่ใน *To the Lighthouse* นี้ จะแบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ตอน โดยใช้ชื่อว่า “The window”, “Time passes” และ “The lighthouse” ตามลำดับ และชื่อตอนก็จะบ่งบอกถึงความสัมพันธ์ของเนื้อหาและตัวละครอยู่แล้ว เช่น ตอน “The window” นั้น จะแสดงเรื่องราวของครอบครัวแรมเซย์ และเพื่อนบ้านที่ต่างก็จะเฝ้ามองสังเกตุกันและกัน และติดตามความเห็นส่วนตัวของแต่ละคน แต่จะเน้นที่ตัวละครนางแรมเซย์ที่มักจะนั่งครุ่นคิด สังเกตเหตุการณ์หรือการกระทำของตัวละครอื่นๆ ผ่านหน้าต่างของบ้านพัก หน้าต่างจึงเป็นสัญลักษณ์ของความรู้ ความเข้าใจที่มีอย่างจำกัดของตัวละครในการมองผู้อื่น ส่วนตอนที่ชื่อ “Time passes” นั้นจะกล่าวถึงสังกรรมของการเปลี่ยนแปลง มีเหตุการณ์ต่างๆ เกิดขึ้นมากมายในช่วงเวลา 10 ปี ในขณะที่ตอนที่ 3 ชื่อว่า “The lighthouse” เป็นตอนที่ตัวละครบางตัวกลับมายังสถานที่เดิมอีกครั้ง และสามารถกระทำสิ่งที่ตนมุ่งหมายไว้ได้สำเร็จ ประภาคารจึงเป็นสัญลักษณ์อย่างหนึ่งของความเข้าใจสังกรรมเกี่ยวกับความจริงภายนอก และความจริงแท้ภายในใจ

⁹ Robin Majumder and Allen McLaurin, ed. *Virginia Woolf : The Critical Heritage* (London : Routledge and Kegan Paul, 1983) p.200.

¹⁰ Erwin R. Steinberg, ed, *The Stream-of-Consciousness Technique in the Modern Novel* (New York: Kennikat Press, 1979) p.66.

เนื้อเรื่องของ *To the Lighthouse* เริ่มต้นในครอบครัวแรมเซย์ ซึ่งมาพักผ่อนที่บ้านพักบนเกาะคอร์นิช โกลออกไปในทะเลตรงข้ามกับบ้านพัก จะเป็นเกาะที่ตั้งของประภาคารซึ่งมีคนเฝ้าอยู่ และสถานที่แห่งนี้เป็นที่ซึ่งเจมส์บุตรชายคนเล็กของนางแรมเซย์ใฝ่ฝันอยากจะไปมาก แต่ก็ไม่มีโอกาสได้ไป เพราะบิดาของเขาซึ่งเป็นศาสตราจารย์ในมหาวิทยาลัยเห็นว่าเป็นเรื่องไร้สาระระหว่างที่พักอยู่ที่นี้ ครอบครัวแรมเซย์ได้รู้จักกับเพื่อนหลายคน เช่น วิลเลียม แบงส์ นักพฤกษศาสตร์ และลิลี บริสโค จิตรกรสาวที่มาวาดรูป ทั้งหมดได้มีโอกาสรับประทานอาหารร่วมกันซึ่งจัดโดยนางแรมเซย์ มีการพูดคุย สนทนาระหว่างกัน นางแรมเซย์กำหนดไว้ในใจอย่างเงียบๆว่า ลิลีกับวิลเลียมควรจะต้องแต่งงานกัน แต่ลิลีกลับไปแอบหลงรักพอล เรย์ลีย์ ซึ่งจะแต่งงานกับมินดา คอยล์ ในอีกไม่ช้านี้ เมื่อหมอกดูคลุมอากาศ ทั้งหมดก็แยกย้ายกันจากไป พอลก็เกิดสงครามโลกครั้งที่ 1 ซึ่งมีได้มาพักที่นี้อีกเลย จนกระทั่งเวลาผ่านไป 10 ปี ก็ได้พากันกลับมาอีกครั้ง แต่ระหว่างนี้มีเหตุการณ์มากมายเกิดขึ้น เช่น การเสียชีวิตของนางแรมเซย์ พอลกับมินตาแต่งงานกัน และลงเอยด้วยการหย่าร้าง พруตตายระหว่างการคลอดบุตร แอนครุตายในสนามรบ เป็นต้น ดังนั้นในการกลับมาที่บ้านพักจึงมีเพียงตัวละครไม่กี่คน อันได้แก่ ครอบครัวแรมเซย์ 3 คน คือ นายแรมเซย์ แคม และเจมส์ และเพื่อนบ้านจิตรกรสาว คือ ลิลี บริสโค ในตอนจบของนวนิยายเรื่องนี้ ครอบครัวแรมเซย์สามารถไปถึงประภาคารได้ และลิลีก็สามารถวาดรูปของเธอที่เคียวค้ำงไว้เมื่อ 10 ปีก่อนได้สำเร็จตามที่เธอต้องการเช่นกัน

เมื่อพิจารณาจากเนื้อเรื่อง ดูเหมือนจะเห็นเค้าโครงเรื่องตามกฎเกณฑ์คลาสสิก เนื่องจากเห็นจุดเริ่มต้นที่ตัวละครมีความตั้งใจจะไปประภาคาร แต่ก็ต้องเผชิญปัญหา อุปสรรคที่ทำให้ไปไม่ได้ จนกระทั่งในที่สุด 10 ปีต่อมา ตัวละครก็ไปยังประภาคารได้สำเร็จ แต่เมื่อเราได้พิจารณาอย่างละเอียดดั่งนี้แล้ว เราจะพบว่า วูล์ฟยังคงเน้นที่การเปิดเผยกระบวนการทางความคิดของตัวละคร เช่นเดียวกับเรื่อง *Mrs. Dalloway* เห็นได้ชัดว่า วูล์ฟมีได้ต้องการเล่าเรื่องราวของครอบครัวซึ่งสามารถเดินทางไปประภาคารได้สำเร็จ ในทางตรงกันข้าม การเดินทางไปประภาคารสำเร็จเป็นเพียงสัญลักษณ์ที่บ่งบอกถึงการพัฒนาทางจิตใจของตัวละครเท่านั้นเอง เพราะจุดประสงค์ที่สำคัญที่สุดของวูล์ฟ คือการตีแผ่กระแสสำนึกของตัวละคร ดังนั้น กลวิธีการเล่าเรื่องจึงเข้ามามีบทบาทสำคัญเช่นเดียวกับในเรื่อง *Mrs. Dalloway* เช่นกัน ทำให้เห็นได้ว่า วูล์ฟจงใจละเลยการกระทำภายนอกของตัวละคร และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างเห็นได้ชัด ดังจะเห็นได้ว่าในตอน 1 คือ "The Window" นั้น เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นภายในวันนั้นแทบจะไม่มีมีความสำคัญเลยเป็นชีวิตประจำวันทั่วไป เราจะทราบเพียงว่า มีความพยายามจะชักชวนให้ไปเที่ยวประภาคาร แต่แล้วก็มีได้ไป และมีการร่วมรับประทานอาหารค่ำของตัวละครทั้งหมดเท่านั้น และในตอน 3 คือ "The Lighthouse" นั้น เราจะเห็นเหตุการณ์เพียงแต่ตัวละครบางตัวกลับมาบ้านพักตากอากาศ

เท่านั้น ลิลิพยายามวาดรูป ขณะที่สมาชิกของครอบครัวแรมเซย์ 3 คนก็กำลังเดินทางไปยัง
 ปรากฏการณ์ ตอนจบลงเอยที่ทั้งสองฝ่ายต่างกระทำสิ่งที่ตั้งใจไว้สำเร็จลงด้วยดี เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น
 ในแต่ละวันมีเนื้อหาสาระเพียงเท่านั้น แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า วูล์ฟมิได้ต้องการเสนอการกระทำ
 ที่ปรากฏออกมาภายนอก แต่เธอต้องการแสดงความรู้สึกนึกคิดภายในใจของตัวละครต่างหาก
 คั้งนั้น โครงเรื่องของนวนิยายเรื่อง *To the Lighthouse* จึงอยู่ที่การพัฒนาความคิดภายในใจของ
 ตัวละครแต่ละตัวนั่นเอง ดังจะเห็นว่า ภายในใจของตัวละครเหล่านี้ ต่างมีปัญหาหรือความขัดแย้ง
 กับตัวเองซ่อนอยู่ วูล์ฟเปิดเรื่องด้วยการแนะนำตัวละคร พร้อมกับปัญหาที่แตกต่างกันไป เช่น
 ตัวละครเจมส์ที่อยากจะไปปรากฏการณ์เป็นอย่างมาก แต่ก็ถูกบิดาขัดขวาง เขาจึงรู้สึกเกลียดชังบิดา
 แต่ในใจก็ยังคงใฝ่ฝันที่จะไปปรากฏการณ์ให้ได้ หรือตัวละครนางแรมเซย์พยายามจัดการทุกอย่างให้
 เป็นไปอย่างเรียบร้อยที่สุด จะเห็นว่าเธอพยายามประนีประนอมบุตรชายกับสามีกับเรื่องราวของ
 การไปปรากฏการณ์ นอกจากนี้ เธอพยายามจับคู่ลิลิและวิลเลียม แบนด์ และเธอได้จัดงานเลี้ยงอาหาร
 ค่ำเพื่อจุดประสงค์ให้ทุกคนรวมใจเป็นอันหนึ่งอันเดียวตามที่เธอเห็นว่าดี แต่ต่อมาอีกไม่นาน เธอก็
 เสียชีวิต จึงไม่ทันได้เห็นว่ ทุกอย่างไม่ได้ราบรื่นหรือถูกต้องอย่างที่เธอคิดเสมอไป และตัวละคร
 อีกตัวหนึ่งที่เห็นการพัฒนาทางจิตใจได้ชัดเจนที่สุดก็คือ ลิลิ บริสโค ที่จากเริ่มต้น เธอประสบ
 ปัญหา 2 อย่างคือ เธอไม่สามารถหาสมดุลย์ให้ภาพเขียนได้ จนได้รับการดูหมิ่นจากชาร์ลส์ แทน
 สลีย์ซึ่งสร้างความขุ่นเคืองให้เธอมาก อีกปัญหาหนึ่งก็คือ ลิลิมีความคิดขัดแย้งกับนางแรมเซย์เกี่ยว
 กับเรื่องการแต่งงาน เนื่องจากเธอไม่เห็นด้วยกับนางแรมเซย์ที่ว่า การแต่งงานจะทำให้ชีวิตมีความ
 สุขสมบูรณ์เสมอไปได้ แต่ขณะนั้น ลิลิไม่สามารถโต้แย้งได้ เพราะภาพที่เธอมองเห็นคือ
 ครอบครัวอันอบอุ่นของนางแรมเซย์ อีกทั้งระหว่าง พอล เรย์ลีย์ และมินดาก็เช่นที่ลิลิจะยืนยัน
 ความคิดของนางแรมเซย์ ลิลิจึงรู้สึกว่ อยากจะเอาชนะนางแรมเซย์อยู่ลึกๆ เธอเก็บปัญหาเหล่านี้
 ไว้ในใจเป็นเวลา 10 ปีเต็ม จนจบจนได้กลับมาที่บ้านพักตากอากาศอีกครั้ง ก็ตามมาแก้ปัญหาที่ค้าง
 คาใจได้ ดังจะพบว่า ลิลิได้กลับนางแรมเซย์ได้ว่า นางแรมเซย์คิดผิด ทุกอย่างไม่เป็นอย่างที่คิด
 เสมอไป เพราะการแต่งงานมิได้นำความสุขมาสู่ชีวิตเสมอไป พอลกับมินดาต้องหย่าร้างกัน ส่วน
 เธอเองก็ไม่ได้แต่งงานกับวิลเลียม แบนด์อย่างที่นางเคยคาดหวังไว้ นอกจากนี้เรื่องเหล่านี้แล้ว ลิลิยัง
 พัฒนาความคิดมากขึ้นไป เมื่อเธอครุ่นคิดเกี่ยวกับนางแรมเซย์ และสามารถเข้าใจความคิด ตลอดจน
 จนถึงที่นางแรมเซย์พยายามกระทำในที่สุด พร้อมกับเข้าใจตัวนางแรมเซย์มากขึ้นเช่นกันจากครั้ง
 แรกที่เธอค่อนข้างที่จะมีอคติกับเขาฝ่ายเดียว ความคิดเหล่านี้นำลิลิไปสู่การแก้ไขปัญหารื่องความ
 สมดุลย์ของภาพเขียน จนเธอสามารถวาดภาพได้สำเร็จลุล่วง เช่นเดียวกัน สมาชิกครอบครัว
 แรมเซย์คือ นายแรมเซย์ แคมและเจมส์ได้ไปถึงปรากฏการณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ตัวละครเจมส์ ซึ่ง
 เราจะเห็นได้ชัดว่า ในที่สุดเขาก็ได้คลี่คลายปัญหาในใจว่า แท้จริงแล้ว สิ่งที่เขาเคยฝันไว้ในสมัย

เด็กๆนั้น เมื่อได้มาถึงจริงๆแล้วก็ไม่ใช่เป็นอย่างที่คิด ประภาคารอันโดดเด่นที่เป็นเสมือนดินแดนแห่งความฝันนั้น แท้จริงแล้ว ก็เป็นสิ่งที่ธรรมดาๆ มิได้คงงามชวนฝันเช่นที่เคยมองไกลๆตอนเป็นเด็ก เขาจึงเข้าใจความคิดของบิดาที่เคยชักชวนเขามิให้มาที่นั่นในตอนนั้นว่า เป็นเพราะนายแรมเซย์เห็นว่า มันไม่มีความจำเป็น หรือความสำคัญจนน่าจะต้องไป แต่เป็นเพียงประภาคารธรรมดาๆนั่นเอง

จากนวนิยายแนวกระแสสำนึกทั้งสองเรื่องคือ *Mrs. Dalloway* และ *To The Lighthouse* นี้ทำให้เรามองเห็นอย่างชัดเจนว่า นวนิยายของวูล์ฟนั้น โครงเรื่องถูกวางเอาไว้ภายในกระแสสำนึกของตัวละครนั่นเอง เพราะจะเห็นได้ชัดเจนว่า วูล์ฟมิได้เน้นการกระทำของตัวละครตามแบบคลาสสิก แต่เน้นความคิดอารมณ์ ความรู้สึกของตัวละครแทนตามแนวกระแสสำนึก กล่าวคือ ด้วยเนื้อเรื่องที่เรียบง่าย เหมือนจะไม่มีเนื้อหาสาระมากนักของเรื่อง *To The Lighthouse* เป็นเพราะวูล์ฟมิได้ต้องการแสดงเรื่องราวของครอบครัวแรมเซย์ไปประการสำเร็จ หรือ ลีลาวิจิตรสำเร็จ และในเรื่อง *Mrs. Dalloway* วูล์ฟก็มิได้ต้องการแสดงให้เห็นว่า วันหนึ่งในเดือนมิถุนายน นางคลีโรว์ได้ออกไปซื้อดอกไม้เพื่อมาจัดงานเลี้ยงตอนเย็น แต่แท้ที่จริงแล้วในนวนิยายแนวกระแสสำนึกทั้งสองเรื่องนี้ วูล์ฟต้องการแสดงให้เห็นกระบวนการทางความคิดของตัวละคร และขั้นตอนการพัฒนาทางใจของพวกเขา เพื่อยืนยันความคิดที่ว่า ความจริงแท้ันั้นมิได้อยู่ที่การกระทำภายนอก แต่อยู่ภายในจิตใจของเขาต่างหาก เธอจึงได้วางโครงเรื่องเอาไว้ในใจของตัวละครโดยใช้กลวิธีการเล่าเรื่องนั้นเปิดเผยความคิด อารมณ์ ความรู้สึก มากกว่าที่จะมานำการแสดงโครงเรื่องจากการกระทำภายนอกของตัวละครที่มีการสร้างปมปัญหา และพัฒนาไปสู่จุดหักเหสูงสุดของเรื่อง และมาถึงจุดคลี่คลายเรื่องในตอนจบตามหลักเกณฑ์คลาสสิก

และสำหรับวิลเลียม โฟล์คเนอร์นั้น เขายังคงสร้างนวนิยายแนวกระแสสำนึกที่มีจุดเริ่มต้น ปมปัญหา และจุดคลี่คลายเรื่องที่ชัดเจน แต่ลักษณะของการเล่าเรื่องก็มีความคล้ายคลึงกับวูล์ฟ คือต้องการนำเสนอกระบวนการทางความคิดของตัวละครอันเป็นสาเหตุของพฤติกรรม หรือ การกระทำต่างๆตามมาในภายหลัง อันก่อให้เกิดผลกระทบต่อเนื่องตามมาเป็นลูกโซ่ และบรรลุจุดคลี่คลายในที่สุด เราจึงจะเห็นว่าขณะที่ตัวละครผู้เล่าเปิดเผยความรู้สึกนึกคิดในใจต่อผู้อ่านนั้น นักประพันธ์ก็ได้พยายามสร้างโครงเรื่องของนวนิยายโดยสอดแทรกปมปัญหา ความขัดแย้งต่างๆควบคู่กันไปด้วย ด้วยเหตุนี้ โครงเรื่องของนวนิยาย จึงมิได้ดำเนินไปตามขั้นตอน ลำดับเวลาของการเกิดเรื่อง แต่กลับปะปนไปกับกระแสความคิดที่พุ่งพรูในใจของผู้เล่า ก่อให้เกิดความสลับซับซ้อน เหมือนคังเช่น ชิ้นส่วนภาพที่ต้องค่อยๆนำมาเรียงต่อกัน จนในที่สุด จึงจะเห็นเรื่องราวทั้งหมดเป็นภาพที่สมบูรณ์

เรื่อง The Sound and the Fury เป็นเรื่องเกี่ยวกับครอบครัวหนึ่งที่พบกับความตกต่ำ เนื่องจากพฤติกรรมของสมาชิกในครอบครัว โฟล์คเนอร์เริ่มต้นเขียนนวนิยายเรื่องนี้โดยมีภาพของเด็กหญิงกางเกงขั้นในเป็อนโคลนเป็นศูนย์กลางของเรื่อง และเขาก็พยายามอธิบายว่า เหตุใดเธอจึงเป็นเด็กเพียงคนเดียวในถิ่นที่กล้าพอที่จะปีนต้นไม้ และแอบดูศพว่า เขาใช้ผู้เล่าถึง 3 คน ใน 3 ช่วงเวลา เล่าสิ่งที่เกิดขึ้นในครอบครัวตามมุมมองของผู้เล่าแต่ละคนที่ได้เรียนรู้ และสัมผัสประสบการณ์ต่างๆ แต่เรื่องก็ยังไม่มีความสมบูรณ์เพียงพอ ยังคงไม่สามารถปะติดปะต่อเนื้อเรื่องทั้งหมดให้เห็นเป็นภาพเดียวได้ ในที่สุด โฟล์คเนอร์จึงสร้างตอนที่ 4 ขึ้นมาโดยให้ผู้เล่าแบบบุรุษที่ 3 เล่าเรื่องเพื่อเก็บรวบรวมเศษส่วนเรื่องราวที่เหลือมาเติมเต็มในช่องว่างที่ผู้เล่า 3 คนได้เว้นว่างเอาไว้ นวนิยายเรื่องนี้จึงมีความสมบูรณ์แบบตามที่โฟล์คเนอร์ต้องการ จะเห็นได้ว่า ในความคิดของโฟล์คเนอร์เองกลวิธีการเล่าเรื่องน่าจะเป็นสิ่งที่ปัญหาในนวนิยายเรื่องนี้อยู่ข้างเหมือนกัน เพราะโฟล์คเนอร์คิดว่า มุมมองจากผู้เล่าบุรุษที่ 1 นั้น ถึงแม้จะมีถึง 3 คน แต่ก็ยังไม่เพียงพอต่อการเล่าเรื่องที่สมบูรณ์ เขาจึงต้องเล่าเรื่องราวส่วนที่เหลือจนสุดท้ายโดยให้ผู้เล่าบุรุษที่ 3 เป็นผู้สรุปนั่นเอง

The Sound and the Fury ประกอบไปด้วย 4 ตอน เป็นเรื่องราวทั้งหมดที่เกิดขึ้นในครอบครัวคอมป์สัน กินเวลาประมาณ 30 ปี ตอนแรกเกิดในวันที่ 7 เมษายน ค.ศ. 1928 จะเน้นที่ความทรงจำของเบนจามิน หรือเบนจี้ ชายปัญญาอ่อนวัย 30 ปี ตอนที่ 2 เป็นของเคเวนดิน พี่ชายคนโต เล่าในวันที่ 2 มิถุนายน ค.ศ. 1910 อันเป็นวันสุดท้ายที่เขามีชีวิตอยู่ ตอนที่ 3 เป็นของเจสัน พี่ชายคนรองของเบนจี้ ในวันที่ 6 เมษายน ค.ศ. 1928 และตอนสุดท้ายเป็นการเล่าโดยผู้เล่าแบบบุรุษที่ 3 หรือตัวนักประพันธ์นั่นเอง เหตุการณ์ในตอนที่ 4 นี้ จะเกี่ยวกับเรื่องราวต่างๆไปในครอบครัวคอมป์สัน แต่จะเน้นที่ตัวละครคลีซี และเจสันมากเป็นพิเศษ

ในแต่ละตอน ผู้อ่านก็จะรับรู้เรื่องราวจากผู้เล่าแต่ละคนแตกต่างกันออกไป โดยเบนจี้จะแสดงให้เห็นภาพรวมของครอบครัวคอมป์สันขณะที่ตัวละครยังเป็นเด็กอยู่ ในตอนของเคเวนดินจะบอกเล่าถึงช่วงวัยรุ่นของสมาชิกครอบครัวคอมป์สัน โดยเฉพาะช่วงฤดูร้อนปี ค.ศ. 1909 ส่วนเจสันจะเล่าเหตุการณ์ประจำวันของเขา แต่ที่สำคัญก็คือ การเล่าเหตุการณ์เกี่ยวกับแคลคิหลังพิธีศพของนายคอมป์สันผู้บิดา และตอนสุดท้ายจะเป็นคล้ายบทสรุปผลลัพธ์สุดท้ายของเหตุการณ์ทุกสิ่งทุกอย่างมาตั้งแต่เมื่อ 30 ปีที่แล้ว

กลวิธีการเล่าเรื่องโดยใช้บทราฟิงทำให้เหตุการณ์ในปัจจุบันและอดีตเกิดขึ้นซ้อนๆกัน แต่ก็เช่นเดียวกันกับบุรุษที่ 3 ก็ได้ให้ความสำคัญกับเหตุการณ์หรือการกระทำภายนอกเท่าที่กระบวนการทางความคิดในใจ โฟล์คเนอร์จึงได้แสดงให้เห็นว่า เหตุการณ์และการกระทำทั้งหมดที่เกิดขึ้นกับตัวละครในแต่ละวันนั้น ไม่สามารถแสดงความจริงแท้ซ่อนอยู่ภายในใจของพวกเขาไว้ ซึ่ง

ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ให้เห็นว่า ถ้าแยกพิจารณาเฉพาะเหตุการณ์หรือการกระทำที่เกิดกับตัวละครในแต่ละวันนั้น เราจะไม่สามารถเข้าใจเรื่องราวของ The Sound and the Fury เลย

ตอนที่ 1

เรื่องราวเกิดขึ้นวันที่ 7 เมษายน ค.ศ.1928 เป็นวันสุกดิบก่อนเทศกาลอีสเตอร์ และเป็นวันคล้ายวันเกิดของเบนจิ ในเมืองมิชเชนคาร์นิวัล ลัสเตอร์ ที่เลี้ยงของเบนจิพาเบนจิไปขี่ช้างสนามกอล์ฟ เพื่อค้นหาเศษตวงค์ที่ลัสเตอร์ทำหล่นไว้ เพื่อจะเอาไปเที่ยวงานคืนนี้ สนามกอล์ฟแห่งนี้ เคยเป็นสมบัติของตระกูลคอมป์ตันซึ่งเป็นสถานที่ที่เบนจิรัก แต่นายคอมป์ตันได้ขายไปเมื่อปี ค.ศ. 1909 เพื่อนำเงินมาใช้เป็นค่าเล่าเรียนของควอนตินที่มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ลัสเตอร์พาเบนจิมาเล่นที่ริมสาธาร และพบกับเพื่อนหัวสีด้วยกัน จากนั้นก็กลับบ้าน และเบนจิมองเห็นควอนตินบุตรสาวแคตตีกำลังนั่งคุยกับเด็กหนุ่มคนหนึ่งซึ่งซ้ำ ต่อมาลัสเตอร์ก็พาเขาไปที่สนามอีกครั้ง และพยายามบอกขายลูกกอล์ฟแก่นักกอล์ฟ แต่ไม่ได้ผลเพราะนักกอล์ฟไม่ยอมจ่ายเงินให้ ลัสเตอร์อารมณ์เสียจึงพาลใส่เบนจิโดยแกดงคิงคอกไม้ในมือเบนจิทิ้งเสีย จากนั้นก็พาเบนจิเข้าบ้าน และพบว่า คิลซี ผู้เป็นยายกำลังเตรียมเค้กวันเกิดให้เบนจิ ขณะอยู่ในครัว เบนจิรู้สึกตื่นเต้นกับไฟ จึงยื่นมือหวังจะเล่น และก็ถูกไฟลวก เมื่ออาหารมื้อเย็นได้รับการจัดเตรียมเรียบร้อย ลัสเตอร์พยายามขอเศษเงินเจสัน 1 ควอเตอร์ แต่ก็ได้รับการปฏิเสธ ระหว่างการรับประทานอาหาร เกิดการทะเลาะระหว่างเจสันกับควอนติน ลัสเตอร์พาเบนจิเข้านอน และทั้งสองก็มองเห็นว่า ควอนตินกำลังปีนต้นไม้หนีลงไปข้างล่าง

ตอนที่ 2

เรื่องราวเกิดขึ้นวันที่ 10 มิถุนายน ค.ศ. 1910 ควอนตินตื่นขึ้นมาในห้องซึ่งเป็นหอพักของมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด เขาทำนาฬิกาของพ่อเสีย จากนั้นก็อาบน้ำ แต่งตัว และออกไปรับประทานอาหารเช้า นานาฬิกาไปซ่อม แต่ก็เปลี่ยนใจไม่ซ่อม ต่อมา เขาเข้าไปในร้านค้า และซื้อไบมิดโกนมา 1 คู่ เขาชื่นรอราง และหยุดลงดูเพื่อนนักศึกษาชื่อ เจอรัลด์ แบดเนคกำลังฝึกซ้อมกรรเชียงเรือ เขาพบนิโกรชื่อ คีคอน และฝากส่งของให้เพื่อนของเขาที่ชื่อ ชรีฟในวันรุ่งขึ้น จากนั้นเขาก็ไปที่ทำการไปรษณีย์ และได้พบชรีฟที่นั่น แล้วต่อมา ควอนตินก็เดินทางมาที่สะพานแห่งหนึ่ง เขาพบเด็กชาย 3 คนกำลังตกปลาอยู่ เขาเดินต่อไปยังร้านขายขนม และได้พบเด็กหญิงชาวอิตาลีคนหนึ่ง เธอหลงทาง และเดินตามคิดควอนตินตลอด ควอนตินพยายามพาเธอไปส่งที่บ้าน แต่เด็กหญิงก็ไม่รู้จักทาง ควอนตินจึงพยายามมองหาตำรวจท้องถิ่นชื่อ แอนซ์เพื่อนำเธอส่งมอบให้ แต่ปรากฏว่า เขาพบแอนซ์พร้อมด้วยพี่ชายของเด็กหญิงชื่อว่า สูลิโอ ซึ่งได้กล่าวหาควอนตินว่าพยายามลักพาน้องสาวเขา แต่โชคคิที่ชรีฟมาพบเข้า และช่วยเหลือเขาไว้ได้ เขาไปร่วมปิกนิกกับ

กลุ่มเพื่อน แต่ก็ไม่มีเรื่องชกต่อยกับเจอร์ลด์ แบนด์ เควนตินจึงแยกตัวออกมา เขาเดินถัดเกาะแม่น้ำและขึ้นรถกลับไปห้องพัก เขาถอดเสื้อผ้าที่เปื้อนเลือดออก และทำความสะอาดเสื้อผ้าตัวนั้น ด้วยฟองน้ำชุบน้ำมัน จากนั้นก็อาบน้ำ แต่งตัวและออกไปข้างนอกอีกครั้ง

ตอนที่ 3

เรื่องราวเกิดในวันที่ 6 เมษายน ค.ศ. 1928 เจสันพาเควนตินไปส่งที่โรงเรียน และขู่ว่าห้ามเธอขาดเรียนอีก จากนั้นเขาก็ขับรถไปที่ทำงานในเมืองเจฟเฟอร์สัน และรอกอยจดหมายจากแคคคิซึ่งจะส่งเงินค่าเลี้ยงดูเควนตินเป็นรายเดือนมาด้วย ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่เจสันแอบนอโกงมาถึง 17 ปีแล้วโดยไม่มีผู้ใคร่ นอกจากนี้ ยังมีจดหมายถึงบุตรสาวและเงินพิเศษให้เธออีก 55 เหรียญ เจสันเปิดจดหมายออกอ่านก่อน และบอกเควนตินเมื่อถูกเธอทวงเงินว่า แคคคิฝากเงินไว้เพียง 40 เหรียญ และไม่ยอมให้เควนตินอ่านจดหมายด้วย และในตอนท้ายเจสันเห็นเควนตินอยู่กับผู้ชายผุคนีคโทลีแดง เขามองตามคนทั้งคู่ด้วยความโกรธ จนกระทั่งถูกขังจังหวะโดยเด็กผู้ชายถือโทรเลขมาแจ้งว่า บัญชีของเจสันที่นำเงินไปลงทุนในตลาดค้าฝ้ายนั้นถูกปิดลงแล้ว อีกหนึ่งชั่วโมงต่อมาเจสันเห็นหลานสาวกับชายคนเดิมอีกครั้ง คราวนี้เขาเห็นเธอนั่งอยู่ในรถ เขาจึงขับรถตาม แต่ก็ไม่ทัน ในที่สุดเจสันก็กลับบ้าน และได้รับบัตรเข้าชมงานคาร์นิวัล 2 ใบ ซึ่งเขาไม่ได้ต้องการมันเลยในห้องครัว ลีสเตอร์กำลังโอคครวญเสียใจที่จะไม่ได้ไปงานคาร์นิวัล เพราะทำตางค์หล่นหาย เจสันจึงโชว์บัตรให้ดู แต่เขาก็แก้งแมมันทิ้งเสีย ในช่วงอาหารเย็น เจสันทะเลาะกับเควนตินอีก และเควนตินเป็นฝ่ายถูกหนีไปบนห้อง หลังจากนั้น นางคอมป์สันก็ตามขึ้นไปใส่กุญแจล็อกเควนตินไว้เพื่อป้องกันมิให้เธอแอบหนีไปเที่ยวข้างนอก

ตอนที่ 4

เรื่องเกิดในวันที่ 8 เมษายน ค.ศ. 1928 ซึ่งเป็นวันอีสเตอร์ คิลซีตื่นขึ้นมาพบว่า ลีสเตอร์นอนตื่นสายและในห้องครัวก็ไม่มีพินเหลืออยู่เลย บนบันได นางคอมป์สันยืนบนพืชมัมมอยู่ คิลซีจึงพานางกลับไปเตียง และกลับไปปลุกลีสเตอร์ให้ตื่นขึ้นมาทำงาน จากนั้นก็ป้อนอาหารเช้าแก่เบนจี้และเตรียมอาหารเช้าให้ครอบครัวคอมป์สัน ที่ได้อาหารเช้า ทุกคนกำลังรอเควนตินซึ่งยังไม่ลงมา เจสันจึงสั่งให้คิลซีขึ้นไปเร่งหลานสาวซึ่งถูกขังอยู่ในห้อง แต่ก็ไม่มีเสียงตอบจากเควนติน เจสันจึงขึ้นไปดูเอง และพบว่าเธอมีไคอยู่ในห้อง ด้วยความสังหรณ์ใจ เจสันเข้าไปสำรวจดูข้าวของในห้องของเขา และ ก็พบว่าเงินที่ซ่อนอยู่ในตู้เสื้อผ้านั้นหายไปแล้ว นางคอมป์สันซึ่งไม่รู้เรื่องเงินได้สรุปว่า เควนตินคงหนีไปฆ่าตัวตายเช่นเดียวกับเควนตินผู้เป็นลุง แต่คิลซีไม่เชื่อเพราะเห็นว่าเควนตินไม่มีเหตุผลที่จะต้องทำเช่นนั้น เจสันรีบไปแจ้งนายอำเภอ และออกตามหาหลานสาวทันที ในขณะที่เดียวกันคิลซี ลีสเตอร์ โฟรนีและเบนจี้ก็ไปร่วมพิธีมิสซาที่โบสถ์คนผิวดำ หลังจากกลับจากโบสถ์ เบนจี้ก็เริ่มร้องไห้ไม่ยอมหยุด ด้วยความที่เคลซีเกรงว่าเสียงของเบนจี้จะไปรบ

กวนนางคอมป์สัน คิลซิงจึงให้ลัสเตอร์พาเบนจี้ไปที่สุสานฝั่งศพ เมื่อผ่านจตุรศกกลางใจเมือง ลัสเตอร์พบกลุ่มเพื่อน และเกิดความตึงเครียดจนเปลี่ยนทิศทางของรถม้าให้ไปทางซ้ายแทนที่จะไปทางขวาเช่นที่เคยปฏิบัติ เบนจี้จึงรู้สึกโกรธมากและร้องตะโกนเสียงดัง เป็นช่วงพอดีกับที่เจสันกลับมาจากการตามหาควนคิน แต่ไรผล เจสันถลันขึ้นไปบนรถม้า และผลักลัสเตอร์ออกจากที่นั่งคนขับ และบังคับม้าให้กลับสู่เส้นทางเดิม จากนั้นก็ห้ามมิให้ลัสเตอร์พาเบนจี้ออกมาข้างนอกอีก

จะเห็นได้ว่าเรื่องราวในทั้ง 4 ตอนนั้น มิได้มีความต่อเนื่องกัน การกระทำของตัวละครที่เกิดขึ้นก็มิได้ก่อให้เกิดปัญหาความขัดแย้งที่จะส่งผลกระทบต่อมาเป็นช่วง ๆ แต่อย่างไร เรื่องราวในแต่ละตอนต่างจบสิ้นภายในเวลา 1 วันและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนั้นก็เพียงเหตุการณ์ประจำวันที่สำคัญไปเรื่อย ๆ เสมือนต่างคนต่างกระทำ ต่างความคิด มีเอกภาพในตัวของมันเองอยู่แล้ว หรือจะพูดอีกอย่างก็คือเหตุการณ์ที่เกิดในเวลาปัจจุบัน ไม่มีความหมายต่อตัวละครเหล่านี้ แต่อดีตที่อยู่ในกระแสสำนึกต่างหากคือสิ่งสำคัญ อย่างไรก็ตามลักษณะการดำเนินเรื่องเช่นนี้ทำให้เราหวงรำลึกไปถึงนวนิยายของวูล์ฟที่ชื่อ *Mrs. Dalloway* ที่ผู้เล่าก็ได้เล่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นภายในหนึ่งวันของตัวละครเช่นกัน แต่ *Mrs. Dalloway* นั้นจะมุ่งไปที่กระบวนการทางความคิดอันหลากหลายของตัวละครแต่ละตัวมากกว่าจะคำนึงถึงการสร้างปมปัญหาเพื่อเล่าเรื่องยาวซับซ้อนแบบ *The Sound And The Fury* ที่จะซ่อนเค้าโครงเรื่องหลักไว้ในเหตุการณ์ในอดีต หรือในข้อเท็จจริงบางประการ ที่ปะปนอยู่ในกระแสสำนึกอันไหลเวียนไปมา เราจึงมองเห็นจุดเริ่มต้นของปัญหาความขัดแย้งมากมาย ที่ส่งผลกระทบต่อเนื่องมาซึ่งปัจจุบัน ดังนั้นเราจึงอาจสรุปเรื่องราวของ *The Sound And The Fury* ดังที่รวบรวมได้จากความคิดของผู้เล่าบุรุษที่ 1 และ 3 ดังนี้

เรื่องเกิดในครอบครัวผู้ดีเก่าครอบครัวหนึ่งทางภาคใต้ นายและนางคอมป์สันมีบุตรทั้งหมด 4 คนได้แก่ ควนคินบุตรชายคนโต แคนเคซหรือแคคคิ บุตรสาวคนรอง ต่อมาคือเจสัน และเบนจามินหรือเบนจี้ ท่ามกลางการเลี้ยงดูของบิดาที่อ่อนแอล้มเหลวในการดำเนินชีวิต และมารดาผู้เห็นแก่ตัวมีอาการทางประสาทอ่อน ๆ เด็กทั้งสี่เติบโตจากการดูแลของคิลซิง แม่บ้านนิโกร และมีพฤติกรรมที่แตกต่างกันไป ควนคินเป็นคนเงิบขริบช่างคิด ขณะที่แคคคิเป็นคนอ่อนโยนแต่ก็กล้าหาญ เธอจึงเป็นผู้เดียวที่กล้าปิ่นคันไม้เพื่อคู่ศพของย่า เจสันเป็นเด็กขี้อัจฉริยะยามักมีเรื่องทะเลาะกับแคคคิเสมอ ส่วนเบนจี้เป็นเด็กปัญญาอ่อนที่มักถูกเจสันรังแกเสมอเช่นกัน นางคอมป์สันนั้นสำเอียงรักเจสัน แคคคิจึงกลายเป็นหลักทางชีวิตของควนคิน และเบนจี้ แต่ตัวเธอเองนั้นไม่สามารถหาที่พึ่งทางใจได้เลย พ่อและพี่ชายต่างก็อ่อนแอเกินไป แม่ก็ไม่สนใจถูก แคคคิจึงประชดชีวิตโดยประพฤติกวีเหลวเหลกจนตั้งครรภ์กับชายที่ชื่อคัลตัน เอมส์ แต่เขาไม่รับผิดชอบ เธอจึงต้องรักษาชื่อเสียงของวงศ์ตระกูลโดยเข้าพิธีแต่งงานกับเซอร์เบิร์ด เฮค การกระทำของแคคคิสร้างผลกระทบต่อพี่น้องของเธอแตกต่างกันไป ควนคินมองว่าเธอเป็นต้นเหตุของความอัปยศ

ที่สำคัญเขารักเธอจนที่ผู้สาว เขาจึงฆ่าตัวตายหนีปัญหา ในขณะที่เจสันเจ็บแค้นเธอ เนื่องจากเซอร์เบิร์ตได้รับปากเจสันว่าจะฝากงานธนาคารให้ แต่เมื่อเซอร์เบิร์ตจับได้ว่า แคลคิหลอกหลวงเขา เขาจึงหย่าขาดกับเธอและไม่ช่วยเหลือเจสันอีก เจสันจึงมองว่าแคลคิเป็นสาเหตุที่ทำให้เขาต้องหมดอนาคตที่ดี เมื่อแคลคิคลอดบุตรสาว เธอมาทำให้ครอบครัวเลี้ยงดูและตั้งชื่อว่า เคเวนติน และได้ส่งเงินมาเป็นค่าเลี้ยงดูโดยตลอด แต่ก็ถูกเจสันขังขอกเป็นการแก้แค้น นอกจากนี้ เขายังเจ็บแค้นซึ่งซังมาถึงเคเวนตินบุตรสาวของแคลคิอีกด้วย จนในที่สุด เคเวนตินทนไม่ไหว จึงแอบขโมยเงินของเจสันและหนีออกจากบ้านไปกับคนรัก เจสันพยายามตามหา แต่ก็ไม่พบจึงกลับบ้าน ระหว่างทางก็พบว่า เบนจิกำลังโกรธและส่งเสียงครวญครางอยู่บนรถม้า เพราะลัสเตอร์ที่เลี้ยงขับริดม้าหนีไปจากเส้นทางที่เขาคุ้นเคย เจสันจึงขึ้นไปบังคับรถม้าให้กลับสู่ทางเดิม เบนจิกจึงสงบนิ่งเช่นเดิม ได้และเจสันได้สั่งห้ามลัสเตอร์มิให้พาเบนจิกออกมาข้างนอกอีกต่อไป ทุกสิ่งจึงกลับสู่วิถีทางเดิมที่เคยเป็นเช่นทุกวัน จากเรื่องราวทั้งหมดที่กล่าวมานี้ เราจะเห็นแล้วว่า เรื่องราวทั้งหมดผูกพันอยู่กับแคลคิ คอมป์สัน และพฤติกรรมที่เธอได้กระทำลงไปอันปรากฏอยู่ในกระแสน้ำของที่นั่งทั้ง 3 คน เรื่องราวของการล่มสลายของครอบครัวคอมป์สัน จึงเป็นเสมือนโครงร่างหรือกรอบที่ไฟล์คเนอร์สร้างขึ้นเพื่อแสดงให้เห็นกระบวนการทางความคิด อารมณ์ ความรู้สึกของตัวละครที่ไหลเวียนและมีผลต่อเหตุการณ์แต่ละเรื่องที่ผ่านมาในชีวิตของพวกเขาตนเอง ผู้อ่านจะเห็นว่าสาเหตุของความขัดแย้งตลอดจนผลกระทบนั้น เกิดขึ้นในกระแสน้ำของตัวละครแต่ละตัว

ผลจากการใช้มุมมองแบบบุรุษที่ 1 ของผู้เล่าทั้ง 3 ในแต่ละตอนจึงเป็นเสมือนการแยกให้เห็นสาเหตุปัญหาและความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในความรู้สึกนึกคิดของแต่ละคน การใช้บทราฟิงที่มีอิสระด้านการแสดงความคิดและอารมณ์ ความรู้สึก ทำให้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นนั้นมีได้ถูกเรียบเรียงตามลำดับ ครั้งเราจะพบว่าในตอนที่ 1 ของเบนจิกนั้น เบนจิกได้คิดคำนึงแต่เรื่องราวในวัยเด็ก เหตุการณ์มากมายถูกถ่ายทอดออกมาอย่างไม่ต่อเนื่อง แต่เราจะเห็นลักษณะนิสัยตลอดจนพฤติกรรมของตัวละครสำคัญ เช่น เคเวนติน แคลคิ เจสัน รวมไปถึงนายและนางคอมป์สันซึ่งทำให้เราเข้าใจมูลเหตุของการกระทำหลายสิ่งหลายอย่างของตัวละครหลายตัวในเวลาต่อมาโดยเฉพาะตัวละครแคลคิ ซึ่งเป็นจุดศูนย์กลางของเรื่อง เหตุการณ์สำคัญที่สุด เกี่ยวกับแคลคิในตอนของเบนจิก ก็คือการที่แคลคิเสียพรหมจารี แต่เราจะเห็นเหตุการณ์ที่เป็นเสมือนสาเหตุที่นำแคลคิมาสู่สถานการณ์ดังกล่าว เช่น ฉากที่แสดงถึงความไม่ใส่ใจของมารดาที่มีต่อลูก ฉากที่เบนจิกถูกละเลยจากมารดาและแคลคิเข้าไปโอบอุ้มทดแทนความรักจากมารดา ฉากแสดงความกล้าหาญของแคลคิที่กล้าปีนต้นไม้ไปแอบดูศพย่า ฉากที่แคลคิทะเลาะกับเคเวนตินเรื่องการถอดเสื้อผ้าเล่นน้ำ ฉากที่แคลคิต่อสู้กับเจสันเพื่อปกป้องเบนจิก รวมไปถึงเข้าพิธีแต่งงานกับเซอร์เบิร์ต เป็นต้น เหตุการณ์เหล่านี้จะ

ถูกวางไว้อย่างกระจุกกระจายในกระแสน้ำของเบนจี้ และเมื่อมาถึงตอนที่ 2 ของแควนติน เรา จะเห็นและเข้าใจรายละเอียดของเศษชิ้นส่วนในคอนของเบนจี้มากขึ้น เมื่อเราเห็นเหตุการณ์เกี่ยวกับ แคลคิ เพิ่มเติมในความทรงจำของแควนติน เช่น ฉากแคลคิในวันแต่งงาน ฉากในยามเย็นหลังจากที่เธอเสียความบริสุทธิ์ ฉากที่แคลคิถูกแควนตินคาดคั้นว่าเธอรักผู้ชายที่เธอมีความสัมพันธ์ ด้วยหรือไม่ ฉากที่แคลคิอนุญาตให้แควนตินฆ่าเธอได้ หรือแม้แต่ฉากที่แคลคิถูกแควนตินตามไป พบขณะที่เธอกำลังอยู่กับชายคนรัก ภาพชิ้นส่วนเหล่านี้ทำให้เราเข้าใจการกระทำและความคิดของ แคลคิว่า สาเหตุที่แคลคิปล่อยตัวเสื่อมเสีย นั้นเนื่องมาจากความกดดันทางบ้านที่ขาดความรัก ความ เอาใจใส่ รวมทั้งนิสัยส่วนตัวที่กล้าหาญอยู่แล้วของแคลคิทำให้เธอกล้ากระทำการเรื่องเช่นนี้ นอกจากนี้ เรายังเข้าใจการกระทำของแควนตินมากขึ้น เช่น สาเหตุการตายของแควนติน ซึ่งในตอนของ เบนจี้ เราจะเห็นว่า มีการกล่าวถึงความตายของแควนตินสั้น ๆ เพียงช่วงเดียว และยังมีฉากการมา เหล้าของแควนตินในงานแต่งงานของแคลคิด้วยซ้ำ จวบจนเมื่อมาถึงตอนของแควนติน เราจึงเข้าใจ ว่า แควนตินเสียใจที่แคลคิแต่งงาน และเห็นได้อย่างชัดเจนว่า แคลคินั่นเองที่เป็นสาเหตุสำคัญที่ส่ง ผลให้แควนตินตัดสินใจฆ่าตัวตาย

ในตอนของเจสันนั้น จะปรากฏฉากที่เกี่ยวกับแคลคิเพียง 2 เหตุการณ์ คือ ฉากที่ แคลคิมาทพบแควนติน บุตรสาวในช่วงหลังพิธีฝังศพของบิดา แต่ก็ถูกเจสันกั้นกั้นแก๊งมิให้พบ และ อีกฉากหนึ่งก็คือ ฉากที่เจสันข่มขู่รีดไถเงินค่าเลี้ยงดูแควนตินจากแคลคิ ด้วยฉากเพียง 2 ฉากนี้ เป็น เสมือนส่วนสำคัญอีกชิ้นส่วนหนึ่งที่เพิ่มเติมความเข้าใจจากเดิมที่เราอาจจะคิดว่าแคลคิทิ้งลูกไปโดย ไม่เหลียวแลและหายตัวไป แต่จากฉากในกระแสน้ำของเจสัน ทำให้เราเห็นว่า ความจริง แล้ว เธอนั้นไม่ได้ทอดทิ้งลูก เธอพยายามรับตัวลูกสาวไปเลี้ยงแต่ก็ไม่สามารถทำได้ เพราะถูก เจสันขัดขวาง อีกทั้งความจำเป็นส่วนตัวของเธอเอง เธอจึงต้องฝากลูกสาวไว้กับครอบครัวคอมปี สัน แต่เธอก็ได้แสดงความรับผิดชอบโดยส่งเงินค่าเลี้ยงดูมาทุกเดือน

ส่วนในตอนที่ 4 ซึ่งเป็นเสมือนส่วนสรุปนั้น เราจะเห็นการนำชิ้นส่วนมารวมเป็นภาพ เดียวโดยเราจะเห็นว่า ในเวลา 30 ปีที่ผ่านมา เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นส่งผลต่อบันปลายอย่างไร บ้าง เราจะได้เห็นว่าความเกลียดชังของเจสันที่มีต่อแคลคินั้นส่งผลกระทบต่อแควนตินอย่างรุนแรง และแควนตินเองก็ตอบโต้เจสันอย่างรุนแรงเช่นกัน ขณะที่สถานการณ์ภายในครอบครัวก็ยังคง ดำเนินต่อไปอย่างที่เป็นมา นางคอมปีสันยังคงไว้ซึ่งนิสัยเห็นแก่ตัวเช่นเดิม ดังจะเห็นจากฉากที่ นางพร่าบ่นโทษว่าเคราะห์ร้ายของนางคือ เบนจี้ผู้ปัญญาอ่อน ทั้งยังบ่นสงสารตนเองที่ตัวเองมาสูญ เสียลูกชายคือแควนตินไป อีกทั้งแคลคิก็ยังทำความอับอายขายหน้าให้ เป็นต้น ส่วนคลิชี่นั้นก็ยังคง เป็นผู้เดียวที่คอยดูแลความเรียบร้อยทุกอย่างในบ้าน พร้อมทั้งพยายามใช้เหตุและผลในการ พิจารณาเรื่องต่าง ๆ เช่น การที่คลิชี่เชื่อว่า แควนตินต้องมีปัญหาบางอย่าง จึงทำให้ต้องฆ่าตัวตาย

และคิดซิกข์ยังเป็นคนเคียวในบ้านที่ให้ความรักและความเมตตาเบนจี้และแควนตินอย่างจริงใจ แจก เช่นที่เขยมอบให้เด็ก ๆ แห่งตระกูลคอมปีตันเมื่อ 30 ปีที่แล้วนั่นเอง เรื่อง *The Sound and the Fury* ได้จบลงด้วยประโยคที่ว่า “each in its ordered place”¹¹ ราวจะบอกว่าชิ้นส่วนของภาพทุก ภาพได้ถูกวางไว้ในที่ทางของมันในที่สุดแล้วนั่นเอง

สำหรับนวนิยายเรื่องต่อมาคือ *As I Lay Dying* นั้นจะมีรูปแบบที่คล้ายคลึงกับ *The Sound and the Fury* แต่จะซับซ้อนกว่า เนื่องจากมีได้แบ่งเป็น 4 ตอน และใช้ผู้เล่าเพียง 4 คน แต่ *As I Lay Dying* กลับประกอบไปด้วยผู้เล่ามากมาย แต่อย่างไรก็ตามเรื่องนี้กลับมีโครงเรื่องที่ค่อนข้างเรียบง่าย ไม่ซับซ้อน ยากแก่การเรียบเรียงเหตุการณ์เท่ากับ *The Sound and the Fury*

โฟล์คเนอร์เริ่มเรื่องยาวโดยที่แอดดี บันเดรน (Addie Bundren) เป็นจุดศูนย์กลางของ เรื่องเช่นเดียวกับที่เขากระทำใน *The Sound and The Fury* ที่แอดดี คอมปีตันเป็นจุดศูนย์กลางของ เรื่อง ตั้งแต่เริ่มเปิดเรื่อง เราจะเห็นภาพของแอดดีนอนป่วยอยู่บนเตียง และต่อมาไม่นาน เธอก็เสียชีวิต พิธีศพถูกจัดขึ้น สามวันและถูก ๆ ทั้ง 5 คน พาโลงศพของเธอบรรทุกเกวียนไปยังเมือง เจฟเฟอร์สันเพื่อฝังร่วมกับญาติพี่น้องของเธอตามที่เธอเคยขอร้องแอนซ์ผู้เป็นสามี การเดินทางเกิดขึ้นในเวลาทั้งหมด 10 วัน แต่ระหว่างการเดินทางนั้นเอง สมาชิกครอบครัวบันเดรนต่างเผชิญ อุปสรรคต่าง ๆ นานา ทั้งที่เกิดจากภัยทางธรรมชาติ และการกระทำของสมาชิกในครอบครัวเอง สิ่งแรกที่ครอบครัวบันเดรนประสบก็คือ พายุฝนที่ทำให้ถนนและสะพานที่ครอบครัวบันเดรนจะ ใช้ข้ามไปในเมืองถูกทำลายลง เมื่อไม่มีทางเลือกทั้งครอบครัวตัดสินใจฝ่าข้ามแม่น้ำไป แต่ด้วยความแรงของกระแสแม่น้ำ เกวียนติดหล่ม และโลงศพของแม่ถูกน้ำพัดพาไป แคว และจวนเจียนจะ ภูเกวียน แต่ต้องประสบเคราะห์ร้าย เขาได้รับบาดเจ็บ และขาหัก แต่จวนเจียนนำโลงศพกลับมาได้โดย ที่คาร์ลจงใจปล่อยให้โลงศพลอยไปตามน้ำ โดยมีได้ช่วยเหลือพี่น้องทั้งสองเลย จากอุปสรรคนี้ ครอบครัวบันเดรนต้องสูญเสียม้าของจวน และเงิน 8 ดอลลาร์ของแควเพื่อแลกกับช่างานวนหนึ่งของอาร์มสตริด (Armstrong) และยังคงเดินอ้อมมาทางเมืองมอดด์สัน (Mottson) เพราะถนนหลักที่จะไปเมืองเจฟเฟอร์สันนั้นถูกพายุฝนทำลายจนทางขาดในเมืองมอดด์สัน แควต้องใช้ปูนซีเมนต์มา ทำฝือกเป็นการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าในขณะที่ควี เคลล์ก็พยายามหาซื้อยาทำแท้ง พวกเขาหยุดพักที่ฟาร์มของกิลเลสปี (Gillespie) คาร์ลได้พยายามจุดไฟเผาฟาร์มโดยเจตนาทำลายโลงศพของ แอดดี แต่ก็เป็นจุดเวลาอีกครั้งที่ช่วยปกป้องรักษาโลงศพไว้ได้จากไฟ แต่เขาก็ถูกไฟลวก การกระทำของคาร์ลถูกควาร์คมาน น้องชายคนเล็กแอดดีเห็น และเขาได้บอกกับควี เคลล์ ซึ่งเกลียดชังคาร์ล

¹¹ William Faulkner , *The Sound and the Fury* (New York : Random House , 1971) p.401 .

ในส่วนลึก แก้ววันหลังจากแอดคิเสียชีวิต ครอบครัวบันเดรนเดินทางมาถึงเมืองเจฟเฟอร์สัน และฝั่งศพของแอดคิได้สำเร็จ แคนซี้ได้พักรักษาตัวอย่างถูกวิธี แต่คาร์ลนั้นถูกส่งตัวไปโรงพยาบาลโรคประสาท หรือมีจะนั้นก็จะต้องถูกส่งตัวขึ้นฟ็องศาล เพราะกิลเลสพีทราบจากคิวิ อี เคลล์ว่า คาร์ลคือคนที่ลอบวางเพลิงฟาร์มของเขา ส่วนคิวิ เคลล์นั้นก็พยายามอีกครั้งที่จะหาวิธีทำแท้ง และโซครายเพราะเธอถูกล่อลวงจนต้องเสียชีวิต ยิ่งไปกว่านั้น เธอยังถูกบิดาแย่งเอาเงินค่าทำแท้งไปด้วย เพื่อซื้อฟืนปลอมชุดใหม่ ส่วนแอนซ์ผู้เป็นบิดา ก็ได้พบผู้หญิงที่จะมาเป็นภรรยาคนใหม่ด้วย

จะเห็นได้ว่าจากนวนิยายเรื่อง *As I Lay Dying* โครงเรื่องที่ดำเนินตามหลักเกณฑ์คลาสสิก อย่างเห็นได้ชัด คือประกอบด้วยปมปัญหา ข้อขัดแย้งและการคลี่คลายเรื่องในที่สุด และที่น่าสนใจก็คือ โฟล์คเนอร์ได้ทำให้ความเรียบง่ายมีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น โดยใช้กลวิธีการประพันธ์ที่สร้างความแปลกใหม่แก่นวนิยาย กล่าวคือ เขากำหนดให้มีผู้เล่าถึง 15 คน ผลัดกันมาเล่าเหตุการณ์ที่ตนประสบพบเห็นในมุมมองที่หลากหลายแตกต่างกันออกไป การที่ผู้เล่าเหล่านี้ต่างก็ใช้กลวิธีพื้นฐานคือ บทราฟิ่งนั้นทำให้เรารู้สึกซึ่งถึงความคิดความรู้สึกที่แท้จริงในใจซึ่งต่างไปจากสิ่งที่ตัวละครแสดงออกมาภายนอกและที่สำคัญ เรายังรู้ถึงแรงจูงใจของการกระทำของตัวละครในการดำเนินเรื่องหนึ่ง ๆ อีกด้วย เช่น การไปฝั่งศพแอดคิที่เมืองเจฟเฟอร์สัน บุคคลภายนอกจะทราบเพียงว่า สาเหตุเนื่องมาจากที่แอนซ์ได้ให้สัญญาแก่ภรรยาไว้ แต่แท้ที่จริงแล้ว แอนซ์เองต่างหากที่ต้องการไปซื้อฟืนปลอมใหม่ในเมืองโดยไม่ต้องใช้เงินตัวเอง ดังที่เขาจะบอกเสมอว่า "But now I can get them teeth."¹² จะเห็นว่าแอนซ์คำนึงถึงแต่ความสุขสบายของตนเองโดยไม่ใส่ใจว่า การเดินทางไปเมืองเจฟเฟอร์สัน ลูก ๆ จะต้องแลกเปลี่ยนกับอะไรไปบ้าง ปฏิกริยาภายนอกของแอนซ์จะนิ่งเฉย ปล่อยให้ทุกอย่างดำเนินไป แต่ในใจของเขากลับกระหือมิด้วยความพอใจกับแผนการเดินทางไปฝั่งศพภรรยาครั้งนี้ ส่วนตัวละครอีกคนคือ คิวิ เคลล์นั้นก็เช่นกันที่มีได้ใส่ใจกับการไปฝั่งศพมารดา เพราะเธอคาดหวังว่าจะไปทำแท้งเท่านั้น ถ้าเห็นจากความคิดเมื่อเธอมองเห็นป้ายบอกทาง "The signboard comes in sight. It is looking out at the road now, because it can wait. New Hope. 3 mi. it will say. New Hope . 3 mi."¹³ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการรอคอยที่จะไปถึงในเมืองอย่างใจจดใจจ่อเสียจนไม่เสียใจกับการเสียชีวิตของมารดาเท่าที่ควร "I heard that my mother is dead. I wish I had time to let hert die. I wish I had time to wish I had."¹⁴ จะ

¹² William Faulkner , *As I Lay dying* (New York : The Modern Library, 1946) p.415.

¹³ Ibid ., p.422.

¹⁴ Ibid .,

เห็นว่าประโยคสุดท้าย เธอก็ยังใจจดใจจ่อกับสิ่งที่กังวลในใจอยู่นั่นเอง ในขณะที่ตัวแอดคิเจ้าของความคิด สัญญาครั้งนี้ที่เธอขอให้สามีรับปากก็ไม่ได้มีความหมายอะไรมากไปกว่าต้องการแก้แค้นสามีเท่านั้น หากเหตุผลที่อ้างออกไปว่า ต้องการถูกฝังอยู่ใกล้ ๆ ญาติพี่น้องที่เมืองเจฟเฟอร์สันไม่เป็นต้น จากกรณีเช่นนี้ จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่า โพล็คเนอร์ต้องการแสดงให้เห็นว่า การกระทำภายนอก หรือสิ่งที่เห็นภายนอกนั้นมิใช่ความจริงแท้ ดังกรณีของครอบครัวบันเดรน ตัวละครหลายตัวแสดงการกระทำภายนอกที่แตกต่างจากสิ่งที่เขาคิดภายในใจนั่นเอง ดังนั้นโครงเรื่องที่เรารู้จักได้เห็นจาก *As I Lay Dying* จึงเป็นเพียงกรอบหรือเค้าโครงที่ใช้ควบคุมการดำเนินเรื่องให้อยู่ในขอบเขตที่โพล็คเนอร์ต้องการจะเล่าเรื่องเท่านั้น มิได้มีความสำคัญไปกว่ากระบวนการทางความคิดของตัวละครเลย

นอกจากนี้ยังน่าสังเกตว่า นวนิยายเรื่องนี้มีโครงเรื่องที่ง่ายต่อการเรียบเรียงเหตุการณ์มากกว่า *The Sound and Fury* ผู้วิจัยคิดว่า เป็นเพราะโพล็คเนอร์มิได้ให้ความสำคัญกับสิ่งที่เกิดขึ้นภายนอกมากเท่ากับความคิดภายในจิตใจของตัวละครนั่นเอง กล่าวคือ โพล็คเนอร์ต้องการเล่าเรื่องก็จริง แต่เขาทำให้เรื่องที่เกิดขึ้นนั้นถูกนำเสนอผ่านกระแสสำนึกของตัวละคร ตัวละครเหล่านี้ต่างจึงพัฒนาโครงเรื่องโดยใช้ความคิดของตนบอกเล่าสิ่งที่เกิดขึ้นตามมุมมองส่วนตัว ต่างก็ช่วยกันรายงานเหตุการณ์ที่ตนรับรู้คนละแง่มุมทำให้ผู้อ่านสามารถที่จะฉกฉวยรายละเอียดทั้งหมดได้ในที่สุด คล้ายกับการนำภาพต่อชิ้นส่วนมาวางเรียงกันใน *The Sound and The Fury* นั่นเอง

กล่าวโดยสรุป ผู้วิจัยคิดว่าโครงเรื่องของนวนิยายแนวกระแสสำนึกนั้นจะมีลักษณะเฉพาะตัวที่แตกต่างไปจากนวนิยายแนวขนบนิยม เนื่องจากทั้งของวูล์ฟ และโพล็คเนอร์นั้นต่างล้วนแล้วแต่ต้องการแสดงกระบวนการทางความคิดในกระแสสำนึก ดังนั้นการกระทำภายนอกของตัวละครจึงได้ถูกละเลย แต่กลับเน้นที่สิ่งที่อยู่ภายในจิตใจโดยสร้างโครงเรื่องให้เกิดขึ้นในใจของตัวละครเพื่อยืนยันว่า ความจริงแท้ันั้นอยู่ภายในจิตใจหรือกระแสสำนึกนั่นเอง ดังเราจะเห็นได้อย่างชัดเจนในนวนิยายแนวกระแสสำนึก เรื่อง *Mrs. Dalloway* และ *To the Lighthouse* ของวูล์ฟ *Mrs. Dalloway* นั้นแสดงให้เห็นการกระทำของตัวละครที่เกิดขึ้นภายในหนึ่งวัน และเป็นกรกระทำที่เป็นกิจกรรมธรรมดาในชีวิตประจำวันของแคทริสตา คัลโลเวย์ หรือในเรื่อง *To the Lighthouse* ก็เช่นเดียวกันที่การกระทำของนางแรมเซย์ก็คิ ลิลีก็คิ เป็นอาภักิริยาทั่วไป เช่น พุดคุย เดินเล่น รับประทานอาหาร เป็นต้น ล้วนแต่แทบจะไม่มีอะไรโดดเด่นเป็นพิเศษเลย เหล่านี้แสดงให้เห็นว่า วูล์ฟมิได้ใส่ใจในการกระทำภายนอกเหล่านี้ แต่กลับให้ความสำคัญกับความคิด อารมณ์ ความรู้สึกของตัวละครซึ่งเต็มไปด้วยความขัดแย้งในใจ ดังจะเห็นจากถวิธิเล่าเรื่องโดยใช้บทพราพิงที่ทำให้เราเห็นสิ่งที่อยู่ภายในใจตัวละคร ซึ่งมีทั้งปัญหา ความขัดแย้ง การเฝ้าหาคำตอบ มาคลี่คลายปมปัญหาในใจของตัวละครแต่ละตัว ผู้วิจัยจึงเห็นว่า โครงเรื่องของนวนิยายแนว

กระแสน้ำของวูล์ฟมีได้อยู่ที่การกระทำภายนอก แต่อยู่ในกระบวนการทางความคิดของตัวละคร หรือ การพัฒนาทางใจของตัวละครนั่นเอง แตกต่างไปจากนวนิยายของโฟล์คเนอร์ที่แม้ว่าเราจะเห็นได้อย่างชัดเจนว่า เขามีได้เห็นการกระทำภายนอกของละครสำคัญไปกว่าความคิดในใจของตัวละครเลย เนื่องจากเขาพยายามแสดงให้เห็นตลอดว่า ทุกอย่างตัวละครกระทำนั้นล้วนแล้วมีแรงจูงใจซึ่งก็อยู่ในกระแสน้ำของตัวละคร แต่ใน *The Sound and the Fury* โฟล์คเนอร์ซ่อนโครงเรื่องหลักไว้ในกระแสน้ำของผู้เล่าทั้ง 3 เสมือนกับชิ้นส่วนภาพที่กระจัดกระจาย เหตุการณ์ปัจจุบันรอบตัวของตัวละครผู้เล่ามีความสำคัญน้อยกว่าความคิดอันเป็นข้อเท็จจริงที่อยู่ในกระแสน้ำ และในเรื่อง *As I Lay Dying* นั้น โฟล์คเนอร์ดำเนินโครงเรื่องไปตามกฎเกณฑ์คลาสสิกทุกประการคือ มีจุดเริ่มต้น มีการกระทำอันก่อให้เกิดปมปัญหาขัดแย้งและส่งผลกระทบต่อต่าง ๆ มากมาย และก็สามารถคลี่คลายเรื่องได้ในที่สุด อย่างไรก็ตาม โฟล์คเนอร์ก็เพียงแต่ต้องการแสดงให้เห็นว่า โครงเรื่องที่ปรากฏนี้เป็นเพียงกรอบนอกของนวนิยายเท่านั้นเพราะการกระทำอันก่อให้เกิดโครงเรื่องของตัวละครมิใช่ความจริงแท้ แต่สิ่งที่อยู่ในความคิดหรือกระแสน้ำของตัวละครต่างหากที่เป็นความจริงแท้ที่ไม่สามารถบิดเบือนเสแสร้งได้ดังเช่นการกระทำภายนอก โฟล์คเนอร์จึงได้ให้ตัวละครเล่าเรื่องโดยใช้บทราฟิงเช่นเดียวกับวูล์ฟนั่นเอง

แก่นเรื่อง (Theme)

นวนิยายเป็นแนวทางของนักประพันธ์ที่สามารถใช้แสดงแนวคิดของคนให้ปรากฏออกมาสู่ผู้อ่าน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ แก่นเรื่องหรือแนวคิด (concept) จึงเป็นสารแห่งความมุ่งหมายที่นักประพันธ์สื่อมายังผู้อ่านเพื่อแสดงให้เห็นถึงสรรพสิ่งหรือวิถีชีวิตในสายตาของพวกเขา

แม้แต่นวนิยายสมัยใหม่ เช่น นวนิยายแนวกระแสน้ำ ซึ่งถึงแม้จะมีความโดดเด่น แปลกใหม่ ในแง่ของกลวิธีการประพันธ์ การดำเนินเรื่องและตัวละคร แต่นักประพันธ์ก็ยังคงให้ความสำคัญกับการนำเสนอแนวคิดในเรื่องต่าง ๆ โดยอาศัยวิธีการและรูปแบบที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งในนวนิยายของวูล์ฟนั้นจะเห็นว่า แนวคิดหนึ่งที่มักจะแสดงให้เห็นอยู่เสมอก็คือ ความพยายามที่จะวิเคราะห์ชีวิตในปัจจุบันบุคคล ซึ่งเกี่ยวข้องกับสภาพความเป็นอยู่ ครอบครัวยุค ความสัมพันธ์กับบุคคลรอบข้าง เลยไปถึงการครุ่นคิดถึงจุดสุดท้ายของชีวิต คือ ความตายด้วย ในขณะที่แนวคิดหลักของโฟล์คเนอร์จะเน้นที่การศึกษาชีวิตโดยเน้นที่พฤติกรรมของมนุษย์ในรูปแบบที่แตกต่างกันไป และก็เช่นกันที่ความตายเป็นแนวคิดหนึ่งที่โฟล์คเนอร์ให้ความสำคัญมีใช้น้อย แต่จะเห็นว่าเขานำเสนอแนวคิดนี้ในนวนิยายแนวกระแสน้ำด้วยทัศนคติที่แตกต่างไปจากวูล์ฟ ไม่เพียงแต่ความสนใจในการนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับชีวิตเท่านั้น อีกแนวคิดหนึ่งที่นัก

ประพันธ์ทั้งสองมีความสนใจตรงกันก็คือ แนวคิดเกี่ยวกับเวลา ซึ่งมีความโดดเด่นในนวนิยายทั้ง 4 เรื่องอย่างเห็นได้ชัด ดังนั้นหัวข้อนี้ผู้วิจัยจึงมุ่งศึกษาแก่นเรื่องสำคัญ 4 เรื่อง คือ

1. ปรัชญาการดำเนินชีวิต นักประพันธ์พยายามชี้ให้เห็นแนวทางการดำรงชีวิต และการแสวงหาความหมายของชีวิต รวมไปถึงแนวคิดเกี่ยวกับความตายด้วย
2. ความจริงแท้ในใจ แสดงให้เห็นความแตกต่างของความจริงภายนอกกว่า เป็นเพียงเปลือกของความจริงภายในกระแสน้ำนิ่ง ซึ่งถือว่าเป็นความจริงแท้
3. การขาดปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ชี้ให้เห็นถึงความไม่เข้าใจกันทางด้านความคิดของตัวละคร ซึ่งมีผลต่อการแสดงออกของพฤติกรรม
4. เวลา จะชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของเวลาภายนอกและเวลาภายในกระแสน้ำนิ่งที่มีความแตกต่างกัน อันแสดงถึงแนวคิดที่ว่า เวลาไม่ได้มีตัวตนหรือดำรงอยู่อย่างแท้จริง แต่เวลากลับมีอิทธิพลต่อมนุษย์ทั้งทางสร้างสรรค์และทำลาย

ในการนำเสนอแก่นเรื่องเหล่านี้ นักประพันธ์ทั้งสองต่างเลือกใช้กลวิธีการประพันธ์ที่มีความเหมาะสมกับเนื้อหาในนวนิยายของตน อันได้แก่ กลวิธีการเล่าโดยใช้มุมมอง กลวิธีการใช้ภาษา การใช้ภาพพจน์ รวมไปถึงกลวิธีการตัดต่อและย่อนเวลาด้วย

1. ปรัชญาการดำเนินชีวิต

นักประพันธ์แนวกระแสน้ำนิ่งพยายามชี้ให้เห็นสังขรณ์ของชีวิต โดยใช้กลวิธีการเล่าเรื่องผ่านตัวละครเป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดให้เห็นถึงความหมายของชีวิตในแง่มุมที่แตกต่างกันออกไป หรืออาจใช้ภาพพจน์เชิงสัญลักษณ์แสดงให้เห็นสังขรณ์ความเปลี่ยนแปลงของสรรพสิ่ง

ชีวิตเป็นสิ่งที่น่าสนใจและน่าพิศวง เวอร์จิเนีย วูล์ฟ และวิลเลียม โฟล์คเนอร์ต่างก็ให้ความสนใจกับเรื่องนี้แตกต่างกันออกไป สำหรับเวอร์จิเนีย วูล์ฟนั้น เธอได้พิจารณาชีวิตในแง่ที่เป็น "a luminous halo"¹⁵ ชีวิตจึงประกอบไปด้วยองค์ประกอบมากมายล้นล้น ดังนั้น ในเรื่อง *Mrs. Dalloway* และ *To the Lighthouse* วูล์ฟจึงได้เสนอแง่มุมต่าง ๆ ในชีวิตของปัจเจกบุคคลที่ผูกพันอยู่กับสังคมผู้คน และสภาพแวดล้อมต่าง ๆ รอบด้าน ในความคิดเห็นเกี่ยวกับคำว่า ชีวิต วูล์ฟแสดงให้เห็นว่า มนุษย์ทุกคนนั้นรักชีวิต ดังที่ปรากฏในเรื่อง *Mrs. Dalloway* ที่เธอได้ใคร่ครวญพิจารณาเกี่ยวกับเรื่องนี้ โดยผ่านตัวละครสำคัญ 2 ตัวคือตัวละครแคสริสตา

¹⁵ Virginia Woolf "Modern Fiction" in *The Stream of Consciousness Technique in the Modern Novel* ed. Erwin R. Steinberg (New York : Kennikat Press, 1979) p. 66.

คัลโลเวย์และเซพทิมุส วอร์เรน สมิธ เราจะเห็นว่า ตัวละครทั้งสองเห็นคุณค่าของชีวิตในแง่ของสิ่งที่คิงาม แคลริสตาวิก "life; London; this moment of June." ¹⁶ ในขณะที่เซพทิมุสเองนั้น แม้จะเป็นคนที่สิ้นหวัง แต่ก็ยังพยายามบอกตัวเองว่า "life was good ." ¹⁷ แต่คนทั้งสองก็อดไม่ได้ที่จะครุ่นคิดถึงความตายควบคู่ไปด้วยโดยตลอด ในกรณีของแคลริสตานั่น เธอกังวลถึงความตายอยู่เสมอ แม้แต่ขณะที่เดินไปยังถนนบอนด์ สตรีท เธอก็ยังอดคิดขึ้นมาไม่ได้ว่า แม้เธอจะต้องตายไปจากโลกนี้ แต่ทุกสิ่งก็ยังคงดำเนินต่อไปตามปกติโดยไม่มีเธอได้ ในทัศนะของเธอ เธอมองว่า ชีวิตซึ่งประกอบไปด้วยสรรพสิ่งและผู้คนนั้น แท้จริงแล้วก็คือ การสร้างสรรคอย่างหนึ่งมีทั้งทางบวกและลบ เธอมองทุกสิ่งรอบ ๆ ตัวที่เคลื่อนไหวอย่างมีชีวิตชีวา ตัวเธอเองก็มีความเป็นอยู่ที่ดี สุขสบาย มีครอบครัว มีเพื่อนฝูง ดังนั้น ระหว่างที่เดินกลับบ้าน เธอจึงรู้สึกว่าการมีชีวิตนั้นช่างเป็นสิ่งที่มีความหมายเหลือเกิน เธอจึงเปรียบชีวิตกับภาพพจน์ของดอกไม้ที่ยังตูมบนต้นไม้แห่งชีวิต ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงอารมณ์ ความรู้สึกของแคลริสตา ในช่วงขณะนั้นว่าเธอเต็มใจไปด้วยพลัง และมีกำลังใจที่จะต่อสู้หรือเผชิญกับปัญหา

It was her life, and , bending her head over the hall table, she bowed beneath the influence, felt blessed and purified, saying to herself, as she took the pad with the telephone message on it, how moment like this are buds on the tree of life . . . ¹⁸

แต่พลังและกำลังใจก็ลดน้อยลง ทันทีที่แคลริสตาได้รับรู้ว่า เธอมิได้เป็นที่ยอมรับจากผู้คน เนื่องจากการที่เลดี้รูตันมิได้เชิญเธอไปรับประทานอาหารพร้อมกับสามีของเธอ แคลริสตา รู้สึกขึ้นมาทันทีถึงความทุกข์ที่เริ่มก่อตัวขึ้นในใจ จนความสุขของการมีชีวิตอยู่ได้ลดน้อยถอยลง ไม่เพียงเท่านั้น เมื่อเธอนั่งคิดต่อไปเรื่อย ๆ ถึงข่าวคราวที่ได้ยินมาว่า ปีเตอร์อาศัยคนรักของเธอไปหลงรักผู้หญิงที่แต่งงานแล้ว และคิดต่อเนืองไปถึงการที่สามีและบุตรสาวไม่สนใจเธอเท่าที่ควร แคลริสตาก็อ้างรู้สึกว่าการมีชีวิตมิได้มีความสุขอย่างที่เธอรู้สึกเมื่อเช้าเสียแล้ว เธอจึงรู้สึกหม่นหมอง อ้างว้าง และโศกเศร้าขึ้นมาทันที

¹⁶ Virginia Woolf, *Mrs. Dalloway* (Oxford : Oxford University Press, 1992) p. 5.

¹⁷ Ibid., p.95 .

¹⁸ Ibid., p. 37 .

“Oh this horror!” she said to herself, as if she had known all along that something would interrupt, would embitter her moment of happiness.¹⁹

และแคลริสตาก็ได้เริ่มตระหนักถึงความตายขึ้นมาอย่างช้า ๆ

she feared time itself, and read on Lady Bruton's face, as if it had been a dial cut in impassive stone, the awindling of life; how year by year her share was sliced;²⁰

และกับตัวละครอีกตัวหนึ่ง คือ เซพทิมุสนั้น วูล์ฟแสดงให้เห็นว่า ความคิดความรู้สึกของเขามีได้แตกต่างไปจากแคลริสตาเลย จากความรู้สึกที่ค้างค้ำต่อชีวิต ทำให้เขาพยายามที่จะดำรงคงอยู่ในโลกอย่างเต็มที่ แม้จะรู้สึกทุกข์ทรมานกับความรู้สึกโดดเดี่ยวเดียวดาย ไม่มีความสุขกับชีวิตแต่งงาน และยังถูกคุกคามด้วยโรคประสาทตลอดเวลาจนเขาารู้สึกว่า เขาเป็นเสมือน “the scapegoat”²¹ เป็น “the eternal sufferer”²² ของนายแพทย์โฮล์มส์ผู้ไม่มีความเห็นอกเห็นใจให้เขา ทั้งยังมีเสียงกระซิบจากอาการโรคประสาทตลอดเวลาว่า “kill yourself”²³ แต่เซพทิมุสก็ยังไม่ต้องการตาย “He did not want to die. life was good.”²⁴ เขาบอกตัวเอง แต่ก็ไม่อาจจะทนแรงกดดันรอบข้างได้ จึงต้องกระโดดหน้าต่าฆ่าตัวตายในที่สุด อย่างไรก็ตาม การตายของเซพทิมุส เป็นเสมือนการชุบชีวิตใหม่ให้แคลริสตา ทำให้เธอได้มีการครุ่นคิดเกี่ยวกับความตาย ครั้งแรกที่ได้ยินข่าวการตายของเซพทิมุส ภาพของเขาก่อนที่กระโดดจากหน้าต่า ทำให้เธอพถันนึกไปถึงภาพของเหรียญที่เธอโยนลงน้ำพุ และคิดถึงคำกล่าวที่ว่า “If it were now to die, 'twere now to be most happy.”²⁵ แต่ภาพของหญิงชราที่บ้านตรงกันข้ามปิดไฟในบ้านจนมืดสนิท และเสียงจากผู้คนที่ตะโกนพูดคุยกัหัวเราะกันในงานเลี้ยงที่กำลังดำเนินอยู่ชั้นล่าง รวมทั้งเสียงนาฬิกาที่ตีคังกังวาน ถึง

¹⁹ Ibid., p. 46 .

²⁰ Ibid., p. 38 .

²¹ Ibid., p. 32 .

²² Ibid., p. 32 .

²³ Ibid ., p.120 .

²⁴ Ibid ., p.195 .

²⁵ Ibid ., p.242 .

เหล่านี้ทำให้ความคิดเกี่ยวกับชีวิตและความตายเกิดการขัดแย้ง และต่อสู้กันขึ้นในใจของแคทริสตา จนในที่สุด ความต้องการจะมีชีวิตอยู่ก็เป็นฝ่ายชนะ

It was fascinating, with people still laughing and shouting in the drawing room, to watch that old woman, quite quietly, going to bed alone. Spelled the blind now. The clock began striking; the young man had kill himself; but she did not pity him; with the clock striking the hour, one, two, three, she did not pity him, with all this going on. There! the old lady had put out her light! the whole house was dark now with this going on, she repeated, and the word came to her, Fear no more the heat of the sun. She must go back to them. But what an extraordinary night! she felt some how very like him-the young man who had killed himself. She felt glad that he had done it; thrown it away while they went on living. The clock was striking. The leaden circles dissolved in the air. But she must go back.²⁶

และในที่สุด แคทริสตาก็ได้ค้นพบชีวิตใหม่ ค้นพบปรัชญาในการดำรงชีวิตว่า ชีวิตย่อมต้องประกอบไปด้วยสิ่งต่าง ๆ มากมาย กิจกรรมต่าง ๆ กัน และผู้คนที่ดำเนินชีวิตอยู่ในสังคม เช่นเดียวกับเธอ ขั้นตอนหนึ่งของชีวิต คือ ความแก่ชรา และความตาย ซึ่งแท้จริงแล้วก็เป็นเรื่องธรรมดาที่ทุกคนจะต้องประสบกับมัน แคทริสตาจึงมิได้ปฏิเสธความแก่ชรา ดังเช่นในช่วงต้น ๆ เรื่อง และได้หวนคิดถึงความตายอีกต่อไป หากแต่กล้าที่จะเผชิญหน้ากับปรากฏการณ์เหล่านี้ และพร้อมที่ดำเนินชีวิตต่อไปอย่างเข้มแข็ง ดังจะเห็นจากความคิดที่ว่า “. . . she must go back. She must assemble.”²⁷

ในเรื่อง *To the Lighthouse* วูล์ฟก็แสดงให้เห็นแนวคิดเกี่ยวกับปรัชญาของชีวิตอีกรูปแบบหนึ่ง ซึ่งจะแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล เช่น ปรัชญาชีวิตของนางแรมเซย์ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับแคทริสตา คัดโลเวย์จากการที่เธอก็มองชีวิตด้วยความประหวั่นพรั่นพรึงใจอยู่ไม่น้อย

²⁶ Ibid ., p.244 .

²⁷ Ibid ., p.244 .

. . . she must admit that she felt this thing that she called life terrible, hostile, and queck to pounce on you if you gave it a chance. There were the eternal problems: suffering; death; the poor.²⁸

แต่นางแรมเซย์ ก็แตกต่างจากแคธรินตรงที่ว่า เธอกลับคิดว่า ถ้าหากชีวิตเป็นสิ่งที่น่าหวาดกลัวเช่นนี้ ขณะที่มีชีวิตอยู่ เธอก็ควรจะจัดการกับชีวิตให้ดีที่สุด พยายามทำให้ชีวิตมีความสุขมากที่สุด ดังนั้น ด้วยเหตุผลนี้ เราจะเห็นว่า นางแรมเซย์พยายามจะยื่นมือเข้าไปเกี่ยวข้องกับจัดการให้ทุกสิ่งทุกอย่างดำเนินไปตามที่มันควรจะเป็นตามความคิดของเธอเองที่มองว่า “All must be in order.”²⁹ ซึ่งทัศนคติเหล่านี้สะท้อนออกมาเป็นพฤติกรรมของเธอ นับตั้งแต่เรื่องเล็ก ๆ อย่างการเปิด-ปิดประตุน้ำต่าง ที่สร้างความรำคาญใจให้เธอเป็นอย่างมาก

But it was the doors that annoyed her; every door was left open She listened. The drawing-room door was open; the hall door was opened.; it sounded as if the bedroom doors were open; and certainly the window on the landing was open, for that she had opened herself. That windows should be open, and door shut- simple as it was, could none of them remember it?³⁰

ด้วยเหตุผลและทัศนคติเหล่านี้ ทำให้นางแรมเซย์ยื่นมือไปยุ่งเกี่ยวกับชีวิตของลิลี เนื่องจากนางแรมเซย์เห็นว่า มนุษย์ควรจะต้องมีคู่ครอง มีการสร้างครอบครัวของคน การกระทำของนางจึงเป็นความปรารถนาดีที่ต้องการจะทำให้ลิลีได้รู้จักกับสิ่งที่ดีที่สุดของชีวิต นั่นคือ ชีวิตครอบครัวนั่นเอง ทั้งยังเป็นการทำให้ชีวิตของลิลีได้ดำเนินไปตามรูปแบบที่ธรรมชาติกำหนดไว้อีกด้วย

แต่ลิลีกลับไม่เห็นด้วยกับความคิดเช่นนี้ เธอมองว่าการแต่งงานมิใช่ขั้นตอนที่สำคัญของชีวิต เธอกลับมองว่า การแต่งงานเป็นเพียงสัญลักษณ์ของการผูกพันภายนอกเท่านั้น ในภายหลังวูล์ฟได้พิสูจน์ให้เห็นว่า ความคิดของลิลีถูกต้องโดยให้คู่ของพอลและมินดาได้หย่าร้างกัน ทั้ง ๆ ที่เคยรักกันมาก จนนางแรมเซย์ซึ่งเป็นแม่สื่อได้พูดโน้มน้าวใจลิลีโดยใช้ตัวอย่างคู่ของพอลและมินดา แต่นางแรมเซย์ก็ไม่มีโอกาสได้เห็นว่ สิ่งที่เธอคิดไว้นั้นไม่เป็นจริงเสมอไป อีกทั้งการ

²⁸ Virginia Woolf , *To the Lighthouse* (London : Panther Books , 1985) p.52 .

²⁹ Ibid ., p.100 .

³⁰ Ibid ., p.23 .

กระทำเช่นนี้ของนางแรมเซย์ก็ทำให้ลิลีรู้สึกว่าร่าคาญและสมเพชแทนที่จะชื่นชมยกย่อง ลิลีมองว่านางแรมเซย์ชอบเข้าไปยุ่งเกี่ยวจัดการกับชีวิตของคนอื่นเสมอ จนลิลียอมรับนิสัยนี้ของเธอไม่ได้ ปรชญาชีวิตของนางแรมเซย์ ที่ต้องการทำให้ชีวิตมีความสุขที่สุดนั้นก็กลับกลายเป็นความเจ้ากี้เจ้าการในความคิดของลิลี ลิลีไม่สามารถจะเข้าใจว่า เหตุไฉนนางแรมเซย์จึงคิดว่า สิ่งที่ดีคนกระทำนั้นต้องดิงามถูกต้อง และทำไมนางแรมเซย์ต้องเข้าไปจัดการชีวิตของคนอื่นด้วย ลิลีได้เก็บความคับข้องใจนี้ไว้นานถึง 10 ปี จวบจนเมื่อเธอกลับมาสถานที่นี้อีกครั้ง และค่อยๆ หวนรำลึกเหตุการณ์เหล่านี้ขึ้นมาทีละเล็กละน้อย จึงเริ่มเข้าใจความคิดและการกระทำของนางแรมเซย์ที่พยายามหาสิ่งที่ดีที่สุดในชีวิต ลิลีเข้าใจแล้วว่า สาเหตุที่นางแรมเซย์ได้กระทำการจับคู่เธอกับวิลเลียม แบนส์ ก็เนื่องมาจากความรักที่นางแรมเซย์มีต่อเธอนั่นเอง นางแรมเซย์ปรารถนาจะให้เธอได้ลิ้มรสความสุขในความรัก และมีชีวิตดีสมบูรณ์ด้วยการแต่งงานตามทัศนคติความเชื่อของนางแรมเซย์ แต่อย่างไรก็ตาม ลิลีก็ได้ค้นพบอีกเช่นกันว่า ชีวิตของเธอจะสมบูรณ์ได้มิใช่เกิดจากความรัก หรือการแต่งงาน มีครอบครัวแต่เพียงอย่างเดียว แต่การสร้างสรรคศิลป์ ก็เป็นสิ่งที่เธอรัก และทำให้ชีวิตของเธอมีความสุขได้เช่นกัน ความรักระหว่างหนุ่ม - สาว และชีวิตแต่งงานอาจล่มสลายได้ดังคู่ของพอลและมินดา แต่การสรรคสร้างงานศิลปะเป็นสิ่งที่เธอยังรักที่จะกระทำอยู่เสมอ และเธอยังสามารถเก็บความรู้สึกดีงาม ความทรงจำเก่า ๆ ไว้ในวันครั้นในงานศิลปะของเธอได้อีกด้วย แม้ตัวเองจะต้องตายไป แต่ความรู้สึกเหล่านี้ยังคงอยู่เสมอในงานศิลปะ ต่างจากนางแรมเซย์ที่เมื่อตายไปแล้ว ประสพการณ์พิเศษที่เธอค้นพบในใจก็ตายไปกับเธอด้วย ดังจะเห็นว่า ไม่มีใครสักคนหนึ่งที่รับรู้ ว่า นางแรมเซย์ค้นพบ “. . . the feeling. . . peace, of rest. Of sush moment. . . the thing is made that remains for ever after. This would remain.”³¹ ต่างกันกับงานศิลปะของลิลีที่ยังเก็บสิ่งที่เธอค้นพบไว้ได้และ “it remained forever.”³²

จะเห็นว่า วูล์ฟแสดงให้เห็นถึง การค้นพบปรัชญาชีวิตของปัจเจกบุคคล ขึ้นอยู่กับความคิดและทัศนคติส่วนบุคคล แต่ละบุคคลต่างก็ดำเนินชีวิตตามที่ตนเห็นว่าดีและมีความสุข ไม่มีผลกระทบต่อกัน แต่ไฟล์คเนอร์นั้นจะแสดงให้เห็นว่า ชีวิตมิได้เป็นสิ่งที่อิสระของใครคนใดคนหนึ่ง ในทางตรงข้ามความคิดหรือการกระทำของคน ๆ หนึ่ง อาจจะมีผลกระทบเกี่ยวเนื่องไปยังบุคคลอื่น ๆ ได้ ดังปรากฏชัดเจน ในครอบครัวคอมปีสันและครอบครัวบันเดรน ซึ่งจะให้เห็นว่า ไฟล์คเนอร์นั้นมิได้ต้องการเน้นแนวทางการดำเนินชีวิตอย่างเช่นวูล์ฟ แต่ต้องการเน้นพหุ

³¹ Ibid ., p.55.

³² Ibid ., p.158.

กรรมที่ตัวละครแสดงออกมาอันเป็นผลจากความคิดของตน แต่สิ่งที่ตัวละครคิดว่าเป็นความอิสระทางความคิดและการกระทำนั้นๆ กลับมีผลต่อเนื่องไปยังตัวละครอื่น ๆ ด้วย

ครอบครัวคอมป์สัน ใน *The Sound and the Fury* นั้นเคยมั่งคั่งรุ่งเรืองในศตวรรษที่ 19 กลับต้องประสบความล้มเหลว สูญสิ้นความหวัง และเสื่อมลงในศตวรรษที่ 20 นายคอมป์สันผู้เป็นบิดามีได้ทำงาน แต่กลับกลายเป็นคนคิดสุรา และอ่อนแอ ส่วนนางคอมป์สันก็มิได้มีความทุ่มเทกายใจให้กับครอบครัวและลูก ๆ เหมือนนางแรมเซย์ แต่ในทางตรงกันข้าม เธอกลับเป็นคนเห็นแก่ตัว จมปลักอยู่อยู่กับความรุ่งเรืองในอดีต ไม่มองความจริงในปัจจุบันว่า สมาชิกในครอบครัวต่างต้องการความรักและความเข้าใจจากเธอมากเพียงใด โดยเฉพาะลูก ๆ ทั้งสี่คน เบนจี้ ลูกชายปัญญาอ่อนจำได้ว่า แม่ของเขานั้นป่วยไข้อยู่เสมอ และพยายามขับไล่เขาออกไปให้พ้นสายตาเพราะเชื่อว่าเขาคือบาปในชีวิตของเธอ ส่วนแควนตินนั้นก็ได้เห็นว่าเธอเป็นแม่ผู้ที่เป็นที่พึ่งพิงทางใจได้ คำร่ำร้องที่เราจะได้ยินเสมอคือ “ถ้าหากเพียงแต่ผมจะมีแม่ ผมจะเรียกแม่ แม่”³³ และเจสัน เขาก็มองนางคอมป์สันเป็นเพียงภาระผูกพันที่น่าเบื่อหน่ายกับชีวิตของเขา ทางด้านแคคคีนนั้น เธอคือผู้ที่สนองการปฏิบัติรักษาความไม่เอาใจใส่ของผู้เป็นมารดาอย่างรุนแรงที่สุด โดยการประชดชีวิตด้วยการปล่อยควสเทส และพฤติกรรมดั่งนี้ของแคคคีนก็ส่งผลกระทบต่อตัวพี่น้องของเธออย่างที่สุดเช่นกัน ดังจะเห็นว่า นอกเหนือจากเบนจี้ผู้ปัญญาอ่อนแล้ว พี่ชายและน้องชายของเธอต่างก็กล่าวโทษเธอว่าเป็นผู้ทำให้วงศ์ตระกูลตกต่ำและอับอายขายหน้า การกระทำของแคคคีนส่งผลให้แควนตินต้องฆ่าตัวตาย เพราะทนไม่ได้กับความประพฤติกของน้องสาวที่เขารักประดุจคนรัก ส่วนเจสันนั้นก็ต้องพลาดงานธนาคารที่เขาหมายมั่นว่าจะให้สามีของแคคคีนฝากฝังให้ เมื่อเขารู้ภายหลังว่าถูกแคคคีนหลอกลวง เมื่อทุกอย่างไม่เป็นไปดั่งฝัน เจสันจึงเจ็บแค้นแคคคีน และผู้ที่ต้องมารับเคราะห์กรรมความอาฆาตแค้นของเจสัน ก็คือแควนตินบุตรสาวของแคคคีนนั่นเอง

และใน *As I Lay Dying* โฟล์คเนอร์ก็ได้เสนอความล้มเหลวของสถาบันครอบครัวอันเนื่องมาจากพฤติกรรมของผู้เป็นพ่อแม่ที่เห็นแก่ตัวไร้ความรักจริงใจต่อลูก พฤติกรรมเยี่ยงนี้ก่อให้เกิดความแตกสลายของครอบครัวบันครนในที่สุด *As I Lay Dying* เป็นเรื่องของครอบครัวบันครน ที่ประกอบไปด้วยบิดา ที่เห็นแก่ตัวและเกียจคร้าน และมารดาที่เกลียดชัง โกรธแค้นสามีจนปราศจากความรักและความอบอุ่นให้แก่ลูก ๆ โฟล์คเนอร์พาเราไปรู้จักแอนซ์ที่มีคำนิยามที่ว่า เพศชายเป็นเพศผู้นำ แต่การกระทำของเขากลับตรงกันข้ามกับความคิด เขาเต็มไปด้วยความเห็นแก่ตัว คำพูดก็ไม่มีที่น่าเชื่อถือ พฤติกรรมเยี่ยงนี้เองที่มีส่วนทำให้แอดคีน ผู้เป็นภรรยาเกิดความรู้สึกขัดแย้งและปฏิเสธตัวตนของแอนซ์อย่างสิ้นเชิง จนแอบไปเป็นชู้กับนักเทศน์และกำเนิบุตร

³³ William Faulkner, *The Sound and the Fury*, p. 117.

ชายคนหนึ่ง หลังจากนั้น แอคคิ ก็ปฏิเสธความรักต่อลูก ๆ ที่เกิดจากแอนซ์ทุกคน ความสัมพันธ์ของแอนซ์และแอคคิ ยังคงดำเนินไปตามปกติ ไม่มีใครผิสังเกตุ ไม่มีใครรู้ ลูก ๆ ทุกคน (ยกเว้นคาร์ต) ยังคงรักและบูชาแม่ โดยที่ไม่ผิสังเกตุว่าแม่ไม่เคยรักคน เพราะแอคคิเป็นคนที่มึตึกขมขะเจียบขริมอยู่แล้ว ด้วยความอาฆาตแค้นที่เธอมีต่อสามี ทำให้แอคคิพยายามหาหนทางแก้แค้นเขา โดยมีได้คำนึงแม้ตักนิกเลยว่ การกระทำของเธอจะส่งผลต่อครอบครัวอย่างไรบ้าง เธอเสียชีวิตไปก่อน จึงมิได้ทันเห็นความล้มสลายที่เกิดกับครอบครัวบ้านเครน สามีได้ภรรยาคนใหม่ จูเวตต้องเสียม้าที่เขาแสนรัก และแคะต้องเสียเงิน 8 คอลลาร์ ที่เก็บไว้ซื้อเครื่องเล่นแผ่นเสียง เพื่อแลกกับขบวนตาและเกวียนเพื่อบรรทุกศพแม่ไปฝังที่เมืองเจฟเฟอร์สัน คาร์ตถูกจับตัวส่งโรงพยาบาลโรคประสาท เนื่องจากพยายามเผาฟาร์มของกิลเลสพีเพียงเพื่อต้องการเผาโรงศพของแม่ ส่วนคิอิคเลตก็ถูกล่อลวง จนเสียชีวิตในเมืองเจฟเฟอร์สันที่เธอมาฝังศพแม่นั่นเอง จะเห็นได้ว่า เรื่องราวทั้งหมดเกิดเนื่องจากบุคคลสองคน คือ แอนซ์และแอคคิ โดยเฉพาะแอคคิ ความอาฆาตแค้นของเธอก่อให้เกิดผลกระทบตามมาอย่างรุนแรงกับลูกๆทั้งหมด ความเป็นครอบครัวบ้านเครนได้เปลี่ยนแปลงไป อย่างน้อยที่สุด ก็จะไม่มึสมาชิกที่ชื่อคาร์ตร่วมอยู่ด้วย และจากนวนิยายทั้งสองเรื่องนี้ โพล็คเนอร์ได้สะท้อนชีวิตครอบครัวคอมปีตันและบ้านเครนที่ไม่เป็นปกติสุข ด้วยการชี้ให้เห็นว่าการกระทำของบุคคลในครอบครัวย่อมมีผลกระทบมาถึงกันและกันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ไม่ว่าคน ๆ นั้นจะเป็นใครหรือทำอะไรก็ตาม ก็ย่อมก่อผลต่อเนื่องจากพฤติกรรมของคนไปสู่ผู้อื่นอย่างแน่นอน

กล่าวโดยสรุปแล้ว เวอร์จิเนีย วูล์ฟ และวิลเลียม โพล็คเนอร์ต่างพยายามที่จะเสนอสาระในการดำเนินชีวิตของมนุษย์ และก็พบว่า ชีวิตของมนุษย์ต้องเกี่ยวข้องกับปัญหาต่าง ๆ มากมาย ทั้งผู้คนและสังคม จึงอาจเกิดเนื่องมาจากความขัดแย้งภายในตัวเขาและกับสังคมภายนอก แต่ทว่า นักประพันธ์ทั้งสองก็มีความแตกต่างกันที่ว่ วูล์ฟนั้น จะพยายามเน้นที่การค้นหาความหมายของชีวิตในปัจจุบันบุคคล ในขณะที่โพล็คเนอร์มุ่งเน้นที่ผลกระทบของการกระทำที่ตัวละครมีต่อบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง แต่ทั้งนี้ทั้งนั้น สิ่งนี้นักประพันธ์ทั้งสองต้องการบอกกับผู้อ่าน ก็คือ ทั้งความคิดและพฤติกรรมที่ตัวละครได้แสดงออกมานั้นก็เพื่อตอบสนองความต้องการของแต่ละคนที่มุ่งค้นหาความสุขในชีวิตที่ตนเองพอใจนั่นเอง แต่บางครั้ง สิ่งนี้ตัวละครกระทำอาจเกี่ยวกันกระทบต่อผู้อื่นรอบตัว จึงได้เกิดปัญหาขึ้นมากมายไม่รู้จบ

2. ความจริงแท้ภายในใจ

แนวคิดอย่างหนึ่งที่จัดว่าเป็นหัวใจสำคัญของนวนิยายแนวกระแสสำนึกก็คือ ความจริงแท้มิได้อยู่ภายนอก มิใช่สิ่งที่รับรู้ได้จากสัมผัสทั้งห้าของมนุษย์ แต่ความจริงแท้นั้นอยู่ภายในใจ

หรือภายในกระแสสำนึกของมนุษย์ นักประพันธ์แนวกระแสสำนึกจึงปฏิเสธแนวคิดแบบสังคมนิยมที่เชื่อว่า สิ่งแวดล้อมภายนอกสะท้อนความจริงของมนุษย์ วูล์ฟ และโฟลคเนอร์ต่างแสดงให้เห็นว่า ความจริงที่เห็นภายนอกนั้น คือเปลือก มิใช่แก่นแท้โดยแสดงให้เห็นจากนวนิยายแนวกระแสสำนึก เรื่อง *To the Lighthouse* และ *The Sound and the Fury* ตามลำดับ

ใน *To the Lighthouse* วูล์ฟใช้ภาพพจน์ของประภาคาร เป็นสัญลักษณ์แทนความจริงภายนอก ผู้อ่านจะเห็นว่า ประภาคารได้เข้ามาเกี่ยวข้องกับตัวละครนับตั้งแต่ต้นเรื่อง นั่นคือความต้องการของเจมส์ที่จะไปเที่ยวประภาคาร การที่เขาได้ยินมารดาตอบรับว่า “Yes, of course, if it's fine to-morrow. . .”³⁴ จึงเป็น “an extraordinary joy”³⁵ แต่เมื่อได้ยินบิดากล่าวว่า “But, . . . it won't be fine.”³⁶ เขาจึงโกรธบิดามากจนขนาดที่คิดว่า “Had there been an axe handy, a poker, or any weapon that would have gashed a hole in his father's breast and killed him, there and then, James would have seized it.”³⁷ เพราะสำพุดของบิดาเปรียบเหมือนการขัดขวางเขามีให้ไปยังดินแดนแห่งความฝัน อันเป็นที่ตั้งของประภาคารอันสง่างามที่เขาเห็นลึบๆตาจากบ้านพักตากอากาศ อย่างไรก็ตาม เจมส์ก็มิได้ไป ณ ที่นั้น จนกระทั่งอีก 10 ปี ต่อมา เขาจึงได้เดินทางไปที่นั่นพร้อมกับบิดาและแคม ที่สาว และได้พบว่า ประภาคารที่เขาเคยเห็นเมื่อ 10 ปีก่อน นั้นไม่เหมือนเดิมกับที่คิดไว้ ซึ่งเขาเคยจินตนาการในใจว่า

The Lighthouse was then a silvery, misty-looking tower with a yellow eye that opened suddenly and softly in the evening. Now-

James looked at the Lighthouse. He could see the white-washed rocks; the tower, stark and straight; he could see that it was barred with black and white; he could see windows in it; he could even see washing spread on the rocks to dry. So that was the Lighthouse, was it?³⁸

³⁴ Virginia Woolf, *To the Lighthouse* , p.1.

³⁵ Ibid .

³⁶ Ibid ., p.2 .

³⁷ Ibid .

³⁸ Ibid ., p.164 .

การไปครั้งนี้ของเจมส์ ทำให้เขาได้ค้นพบความจริงบางอย่างที่ทำให้เขาใจนาย
แรมเซย์ ผู้เป็นบิดาคือช่วยเช่นกัน

No, the other was also the Lighthouse.³⁹

การค้นพบครั้งนี้ ทำให้เจมส์เข้าใจบิดาได้ว่า ครั้งนั้นที่บิดาห้ามนั้นก็เพราะเกรง
อันตราย เนื่องจากจะมีฝนตก

“It will rain,” he remembered his father saying. “You won’t be able to go to the
Lighthouse.”⁴⁰

แต่กระนั้น เขาได้แต่เคืองขุ่นบิดาจนเกือบมาฝังใจ ทว่าบัดนี้ เขาเข้าใจแล้วว่า ในส่วนลึก
ของบิดานั้น มิได้ต้องการจะขัดใจเขา หรือต้องการวางอำนาจ แต่คือการอย่างเช่นที่เขาเคยคิดอคติ
ตลอดมา แต่เนื่องจากถึงเห็นว่าฝนจะตก อันจะเป็นอันตรายระหว่างการเดินทาง อีกประการหนึ่งก็
คือ นายแรมเซย์เป็นผู้ที่ยึดมั่นอยู่ในหลักของเหตุผล เขาจึงมองว่าการไปที่นั่นมิได้ก่อให้เกิด
ประโยชน์อะไร จึงมิต้องการให้ไป ทว่าบัดนี้ เมื่อเจมส์มองดูบิดาอีกครั้ง เขาได้แต่ตามตัวเองว่า
บิดาคนเก่าของเขาที่เคยที่เคยนึกอยากฆ่านั้นหายไปไหน ที่เห็นอยู่ตรงหน้านี้ คือ ชายชรา มีหน้า
เศร้าเท่านั้นเอง ไม่ใช่ “tyranny”⁴¹ หรือ “despotism”⁴² อย่างที่เขาเคยตั้งสมญาให้บิดา

. . . it was not him, that old man reading, whom he wanted to kill, . . . and old man, very
sad, reading his book.⁴³

เช่นเดียวกับการตระหนักเรื่องประกาศา เจมส์ตระหนักว่า เขายึดมั่นท่าทางภายนอก
ของบิดามาโดยตลอด เนื่องจากเห็นบิดาชอบทำท่าหงุดหงิด และออกคำสั่งกับมารดาเสมอ โดย
มารดามักจะเป็นฝ่ายยอมอ่อนข้อให้ทุกครั้ง ซึ่งก็ทำให้เจมส์รู้สึกสงสารมารดา และชิงชังบิดา

³⁹ Ibid .

⁴⁰ Ibid .

⁴¹ Ibid ., p.163 .

⁴² Ibid .

⁴³ Ibid ., p.162 .

มากขึ้น แต่บัดนี้ เขาเห็นแต่บิคาผู้แก่ชรา และเปล่าเปลี่ยว จึงเข้าใจแล้วว่าตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา นายแรมเซย์คงจะรู้สึกโดดเดี่ยว เพราะยกเว้นนางแรมเซย์แล้ว คงจะไม่มีใครเข้าใจเขา โดยเฉพาะหลังจากนางแรมเซย์เสียชีวิต เขาคงจะยังเศร้าและเหงาขึ้นมาอีก แต่ก็ไม่เคยแสดงออก คงเก็บมันไว้ภายใต้ท่าทางที่เจ้าอารมณ์เช่นนั้น ด้วยความคิดเช่นนี้ เจมส์จึงมองเห็นและเข้าใจ ตัวตนแท้จริงของบิคาในที่สุด

แนวความคิดเกี่ยวกับความจริงแท้ที่อยู่ภายในใจนั้น ได้รับการแสดงอย่างชัดเจนเช่นกัน ในนวนิยายแนวกระแสด้านิก เรื่อง *The Sound and the Fury* ของโฟล์คเนอร์ โดยเฉพาะในตอนของควอนติน คอมป์สัน ที่ชุกซ่อนความจริงอันเป็นความลับส่วนตัวไว้ในกระแสด้านิกของตนเอง ไม่มีผู้ใดเลยที่รู้ว่าภายในใจของควอนตินคิดอะไร รู้สึกอย่างไร เพราะทุกคนจะเห็นควอนตินที่เงิบขริบและช่างคิด ควอนตินผู้เคร่งครัดกฎเกณฑ์จารีตประเพณี และควอนตินที่ผูกพันกับค่านิยมเก่า ๆ ของภาคใต้ ดังนั้น ลักษณะภายนอกของควอนติน จึงเป็นภาพของชายหนุ่มผู้เข้มแข็ง รักศักดิ์ศรี และอนุรักษนิยม ดังจะเห็นได้จากการที่เขามีการคบหากับเจอร์ราร์ด แบลนด์ (Gerald Bland) ทั้ง ๆ ที่เขาไม่ชอบนิสัยของเจอร์ราร์ดเลย แต่จุดประสงค์ของควอนตินก็เพื่อแสวงหาบุคคลที่จะทำให้เขา รู้สึกถึงความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับประเพณีทางใต้ที่เขายังยึดมั่นอยู่ เพราะในชีวิตของเขานั้น เขาไม่เคยมีความมั่นคงใด ๆ รวมทั้งจากแคคคิ ด้วยความประพฤติกของแคคคิจึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ควอนตินยอมรับไม่ได้และเสียใจ เพราะเธอฝ่าฝืนกฎเกณฑ์ที่เขายึดมั่นอยู่ แต่ที่สำคัญ เขารักเธอจนถึงขั้นฆ่า ทำให้เขาทนไม่ได้กับพฤติกรรมมากรักของเธอ

ควอนตินจึงใช้ความโกรธ เป็นข้ออ้างในการแสดงความหึงหวงแคคคิ ดังนั้น การแสดงออกทางพฤติกรรมต่าง ๆ เช่น การไปทำควากับคัตตัน เอมส์ หรือการไปทำร้ายร่างกายเซอร์เบิร์ตเซค ซึ่งทำให้ผู้คนทั่วไปเข้าใจว่า เกิดจากสาเหตุเดียวคือ เกิดจากความถือครอง รักศักดิ์ศรีและต้องการปกป้องชื่อเสียง เกียรติยศของแคคคิและวงศ์ตระกูล เหล่านี้จึงไม่ใช่สาเหตุที่แท้จริง หรืออาจเป็นเพียงสาเหตุรองลงมาเท่านั้น สาเหตุที่แท้จริงซึ่งไม่มีใครล่วงรู้ก็คือ ความหึงหวงแคคคิ อันเกิดจากความรักที่ผิดปกติไปจากความเป็นพี่น้อง แต่การที่ไม่มีใครคาดถึงก็เนื่องจากลักษณะท่าทีภายนอกของควอนตินนั่นเองที่ซ่อนเร้นอารมณ์ผิดปกติเหล่านี้ไว้ ไม่มีใครที่จะมองเห็นความจริงแท้ที่ซ่อนลึกลงไปในใจของควอนตินว่า ทุกสิ่งทุกอย่างที่เขาแสดงออกมาภายนอกให้ทุกคนได้มองเห็นรับรู้นั้น ล้วนแต่เป็นการปกปิดตัวตนที่แท้จริงของเขาที่อ่อนแอ ขลาดกลัว ไร้ความมั่นใจ

โฟล์คเนอร์แสดงให้เราเห็นเช่นเดียวกับวูล์ฟว่า สิ่งที่เราได้เห็นภายนอกนั้นมิใช่ความจริงแท้ แต่เป็นเพียงเปลือกที่มาห่อหุ้มเท่านั้น เราจะพิจารณาคน ๆ หนึ่งจากสิ่งที่อยู่ภายนอกมิได้ เพราะเป็นสิ่งที่สามารถปรุงแต่งขึ้นมาได้ แต่ต้องพิจารณาเขาจากสิ่งที่เขาคิดภายในใจ นั่นแหละคือ

ตัวตนอันแท้จริงของเขา โฟล์คเนอร์จึงตั้งใจแสดงให้เห็นความเชื่อนี้ โดยใช้บทราฟิง ซึ่งตีแผ่กระบวนการทางความคิด รวมทั้งอารมณ์ ความรู้สึก ได้อย่างละเอียดทุกซอกมุม

จะเห็นแล้วว่า แนวคิดเกี่ยวกับความจริงแท้ภายในใจนั้น เป็นลักษณะสำคัญของนวนิยายแนวกระแสสำนึก เพราะไม่เพียงแต่นักประพันธ์ทั้งสองจะแสดงให้เห็นในส่วนของเนื้อหาเท่านั้น แต่ในส่วนของกลวิธีการประพันธ์ ทั้งวูล์ฟ และโฟล์คเนอร์ต่างก็พยายามหากทวิวิธีที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวมาใช้ เพื่อตีแผ่ให้เห็นความจริงแท้ในใจของตัวละครที่ซุกซ่อนไว้ภายใต้ลักษณะท่าทีภายนอก โดยเฉพาะกลวิธีการเล่าเรื่องโดยการใช้นุ่มมองที่แตกต่างกันออกไป นอกจากนี้ทั้งสองยังใช้บทราฟิงในการเปิดเผยความในใจของตัวละครอีกด้วย

3. การขาดปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

เวอร์จิเนีย วูล์ฟ และวิลเลียม โฟล์คเนอร์ ล้วนมีความคิดเห็นตรงกันว่า ปัญหาความไม่สามารถติดต่อสื่อสารกับคนรอบข้างได้ เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดความไม่เข้าใจกันระหว่างบุคคล และก่อให้เกิดความโดดเดี่ยว อ้างว้างในปัจเจกบุคคลได้ การใช้บทราฟิงทำให้ผู้อ่านได้เข้าใจแนวคิดนี้อย่างชัดเจนจากตัวละครว่า ต่างฝ่ายต่างก็มีความคิดที่แตกต่างกันออกไปแต่ละคน แต่ก็ไม่มีใครสามารถสื่อสารความในใจออกมาให้อีกฝ่ายได้เข้าใจตนเองได้ ตัวละครหลักของโฟล์คเนอร์ มักจะเกิดปัญหาดังกล่าวนี้ ไม่ว่าจะเป็นตระกูลของคอมป์สัน หรือสมาชิกในครอบครัวบันเรนก็ตาม เราจะปฏิเสธไม่ได้ว่าสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ตระกูลคอมป์สันถึงแก่การล่มสลายก็เนื่องมาจาก ความไม่เข้าใจกันและการไม่สามารถติดต่อสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจความคิดและรู้สึกของคนได้ ในเรื่อง *The Sound and the Fury* เบนจี้ไม่สามารถแสดงความคิด ความรู้สึกภายในของตนออกมาภายนอกให้ผู้อื่นได้รับรู้ เนื่องจากเขาเป็นคนปัญญาอ่อน และพูดไม่ได้ จึงไม่มีใครสนใจเขา เบนจี้จึงได้แต่ร้อง ส่งเสียงครวญคราง แสดงความรู้สึกเจ็บปวด สิ้นหวัง แต่ไม่สามารถสื่อสารด้วยคำพูดให้ใคร ๆ เข้าใจคนได้ ยกเว้น บุคคลที่เขารักมากที่สุด คือ แคคคิ ที่ดูเหมือนจะสื่อสารทางใจกับเบนจี้ได้ตลอด เมื่อเธอจากไป เบนจี้ก็ไม่มีใครอีกเลยที่จะเข้าใจความคิดของชายปัญญาอ่อนคนนี้ เกือบทุกคนมองเขากับเป็นสัตว์ชนิดหนึ่งที่ไร้ประโยชน์ เขากลายเป็นเครื่องหมายแห่งบาปในสายตาของมารดา เป็นภาระที่เจสสันจำใจต้องแบกรับด้วยความชิงชัง เป็นความอับอายรังเกียจ ในความคิดของแควนติน บุตรสาวของแคคคิ เบนจี้จึงเสมือนอยู่อย่างโดดเดี่ยวในโลก ไม่รับรู้ความเป็นไปของเหตุการณ์ปัจจุบัน ส่วนแควนตินนั้นเป็นชายหนุ่มที่มีการศึกษาคดี แต่ก็ยังมีปัญหาคับข้องใจที่บอกให้ใครรู้ไม่ได้ นั่นคือปัญหาความรักที่ผิดจารีตประเพณีของเขากับแคคคิน้องสาว แควนตินเก็บซ่อนความเจ็บปวดรวดร้าวนี้ไว้กับตัว ได้แต่มองแคคคิประพาศิตัวเลื่อมเสียดังไรไม่อาจแก้ไขอะไรได้ แม้แต่จะขอคำปรึกษาจากผู้เป็นมารดาหรือบิดา เพราะเขามีได้

มองเห็นนางคอมป์ตันเป็นแม่ประเภทที่เขาสารภาพได้เลย นางคอมป์ตันเองก็ได้พยายามทำความเข้าใจใกล้ชิดกับแควนตินอย่างลึกซึ้ง เพราะเธอสำอวยรักเจสัน และมองแควนตินเพียงแต่ว่า แควนตินคือลูกที่ทำให้เธอมีหน้ามีตา เพราะเขาเป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดที่มีชื่อเสียงเท่านั้น แต่ความรักความเอาใจใส่นั้น เธอเกือบจะไม่มีให้เขาเลย คังนั้น สาเหตุของการฆ่าตัวตายจึงเป็นปมคำมิดสำหรับนางคอมป์ตันตลอดเวลา โดยไม่เคยเข้าใจเลยว่า เธอเองคือสาเหตุสำคัญสาเหตุหนึ่งที่ทำให้แควนตินฆ่าตัวตาย เขาไม่อาจมอบความไว้วางใจที่จะปรึกษาระบายความคับข้องใจกับเธอเยี่ยงแม่-ลูก ทัว ๆ ไปได้ ความไม่เข้าใจระหว่างแควนตินกับมารดาจึงก่อให้เกิดความโดดเดี่ยว ไร้ที่พึ่งอย่างที่เขาว่าร้องว่า *"If I could say Mother, Mother"*⁴⁴ และบุคคลอีกผู้หนึ่งที่ทำให้แควนตินรู้สึกสิ้นหวังในการจะติดต่อสื่อสารความคิดด้วยก็คือ นายคอมป์ตันผู้เป็นบิดานั่นเอง ราวกับว่านายคอมป์ตันกับแควนตินจะมีความคิดที่สวนทางกันตลอดเวลา โดยเฉพาะเรื่องความประพฤตินอกคณิศ แควนตินเห็นว่าเป็นเรื่องใหญ่ แต่นายคอมป์ตันกลับเห็นว่า เป็นเรื่องธรรมดาของผู้หญิงที่เป็นสาว แม้แต่แควนตินจะพยายามพรับบอกกับนายคอมป์ตันว่า เขาเองนี่แหละ คือบิดาของลูกในท้องของแคคคิ แต่นายคอมป์ตันก็ยังไม่สนใจรับฟังคำพูดของแควนติน เราจะเห็นว่า ในที่สุดแล้ว แควนตินจึงต้องหันไปใส่ตอบถกเถียงกับบิดาในกระแสนักแทน เพราะในความเป็นจริง เขาไม่มีโอกาสทำเช่นนั้นกับบิดา แควนตินจึงรู้สึกโดดเดี่ยวตลอดเวลา นอกจากนี้ เขาก็มิได้ปรึกษาเอ่ยความทุกข์ ในใจให้ผู้อื่นได้รับรู้แม้แต่เพื่อนสนิทอย่างซรีฟ (shreve) ก็ยังไม่อาจทราบความคิดของเขา แควนตินจึงได้แต่พูดกับตัวเอง คิดกับตัวเอง และตัดสินใจกับตัวเอง การฆ่าตัวตายของเขาจึงมีเพียงตัวเขาเท่านั้นที่รู้เหตุผลหรือสาเหตุ คนอื่น ๆ ไม่อาจจะล่วงรู้ได้เลย เพราะเขามีได้ติดต่อสื่อสารทางความคิดกับใครนั่นเอง

เจสันเป็นอีกตัวละครหนึ่งที่โพล้คนอร์แสดงให้เห็นชัดถึงความไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในครอบครัว เจสันเป็น "ภาพลักษณ์ของยุคสมัยใหม่" เพราะเขาให้ความสำคัญกับเงินตรามากกว่าความรักและความผูกพันในครอบครัว คังนั้น จึงมิใช่เรื่องน่าประหลาดใจเลยที่เจสันจะห่างเหินตัวเองออกจากสมาชิกทุกคน ในครอบครัว โดยไม่มีความรัก ไม่มีความสนใจ และละเลยต่อความรู้สึกอันละเอียดอ่อนที่เขาพึงจะมอบให้บุคคลในครอบครัว อย่างน้อยที่สุดก็ในฐานะที่เขาเป็นผู้นำครอบครัว เจสันจึงสามารถเยาะเย้ยน้ำใจและความรักของมารดา เอารัดเอาเปรียบ เกล็ดคชังแควนตินหลานสาว และมองเบนจี้ผู้เป็นน้องชายว่าเป็นภาระอันไร้ประโยชน์ที่เขาไม่สามารถจะปลดทิ้งไปได้ ลัทธิที่บูชาเงินตราเป็นพระเจ้า ทำให้เจสันเป็นเสมือนเครื่องจักรกลไร้อารมณ์ ไร้ความรู้สึกผิดชอบชั่วดีใด ๆ นอกจากความ สำพองใจ วางอำนาจบาตรใหญ่ ยึด

⁴⁴ William Faulkner , *The Sound and the Fury* , p.117 .

มันในความคิดของตนเอง ดังสะท้อนมาจากคำพูดที่เขามักจะเอ่ยเสมอ ๆ ว่า “like I say”⁴⁵ ลักษณะเช่นนี้ของเจสัน ทำให้บุคคลรอบข้างไม่อยากเข้าไปใกล้ชิดเขา เขาจึงเท่ากับตัดขาดความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัวไปอย่างไม่รู้ตัว โลกของเจสันจึงเป็นโลกแห่งวัตถุนิยมที่เขาครอบครองอย่างโคดเคียวเพียงผู้เดียว โดยไม่มีใครมายุ่งเกี่ยว ไม่มีใครมาเข้าใจความคิดของเขา เขาคิดเขาโกรธ เขาอาจมาแค้นอยู่คนเดียวในใจโดยที่บุคคลอื่นภายนอก ไม่สามารถจะล่วงรู้ความรู้สึกของเขาได้เลย

ในเรื่อง *As I Lay Dying* แอคคี บันเครนก็ปฏิเสธครอบครัวของตนอย่างเฉยเมยเช่นกัน เธอปฏิเสธการใช้ “ภาษา” ในการติดต่อสื่อสาร ด้วยความคิดที่ว่า ภาษาเป็นเพียงถ้อยคำที่ว่างเปล่า ไร้ความหมายแท้จริง ไร้ความน่าเชื่อถือ “just a shape to fill a lack”⁴⁶ ซึ่งเป็นความคิดที่เธอสะสมมาจากประสบการณ์ที่ได้จากการแต่งงานอยู่กับแอนซ์ แอคคีแต่งงานกับแอนซ์ เพราะเชื่อถ้อยคำพูดของแอนซ์ ที่สัญญาว่าจะให้ชีวิตที่ดีกว่า แต่ภายหลังก็รู้ว่า แอนซ์ เป็นคนประเภทพูดไปโดยไม่คิด เธอเริ่มตระหนักแล้วว่า “words are no good.”⁴⁷ เธอต่างหากที่ถูกคำพูดถ้อยคำหลอกลวงมาโดยตลอดนับตั้งแต่เติบโต และชัดเจนยิ่งขึ้นเมื่ออยู่กับแอนซ์ เธอจึงเริ่มใช้ท่าทางเย็นชา เงียบขรึม เป็นเครื่องแสดงออก ความเฉยเมยโคดเคียวเป็นสิ่งที่ทุกคนรับรู้ แต่ไม่มีใครสามารถเข้าถึงจิตใจของแอคคี เพราะเธอใช้ความเงียบและโคดเคียวเป็นสิ่งกีดขวางความสัมพันธ์ และปกปิดความเกลียดชังที่มีต่อครอบครัวของเธออย่างแนบเนียน ไม่มีใครในครอบครัวบันเครนสังเกตเห็นแต่คาร์ลเท่านั้นที่รู้ว่าแท้จริงนั้น แม้ไม่ได้รักถูกคนโคดข นอกจากจูเวล แต่อย่างไรก็ตาม จูเหมือนจะไม่มีปฏิกิริยาใด ๆ สมาชิกครอบครัวบันเครนมิได้ผิผิดสังเกตอะไรกับผู้เป็นแม่ ทุกคนยังคงรักแอคคี โดยการแสดงท่าทีและการกระทำที่ต่างกัน คือ แคช ผู้สงบขรึม เลือกที่จะสร้างโรงศพให้แม่อย่างดีที่สุด เป็นสิ่งที่สื่อถึงความรักของเธอ จูเวลยอมสละม้า ยอมเอาชีวิตตนเองเข้าแลกเพื่อช่วยเหลือร่างของแม่ ให้พ้นจากกระแสแม่น้ำและไฟ วาร์ดามานแสดงความรักออกมาเป็นกริยาร้องไห้เมื่อเห็นโรงศพของแม่ถูกระแสน้ำพัดไป และความกลัวแม่จะหายไปไม่ออกจึงเจาะรูที่โรงให้ ส่วนดิอี เคลล์ เธอรักแม่แต่ก็กลัวกับปัญหาของตนเองมากกว่า จนทำให้ละเลยความเสียใจจากการสูญเสียแม่ คาร์ล คือผู้ที่กระทำตรงกันข้ามกับทุกคน เขาแสดงการกระทำที่พยายามจะทำลายแม่ อันเกิดจากการรับรู้ความจริงการกระทำของแม่นั่นเอง

⁴⁵ Ibid ., p.241 .

⁴⁶ William Faulkner , *As I Lay Dying* , p.464 .

⁴⁷ Ibid ., p.463 .

ในนวนิยายของ Woolf เองก็เสนอให้เห็นแนวคิดของปัญหาเกี่ยวกับความไม่มีปฏิสัมพันธ์ในกลุ่มคน สังคม หรือระหว่างบุคคลเช่นกัน ตัวละครเอกใน *Mrs. Dalloway* ล้วนหมกมุ่น ครุ่นคิดถึงความสัมพันธ์ของคนกับบุคคลรอบข้างและก็พบว่าตนเองรู้สึกโดดเดี่ยว แคลริสตาและเซพทิมุส ไม่สามารถหาความเข้าใจจากผู้เป็นสามีและภรรยาได้ บางครั้งก็ยังไม่เข้าใจตัวเองดีพอ แคลริสตามีและครอบครัวที่พร้อมหน้า แต่ภายในใจของเธอเต็มไปด้วยความขัดแย้งกับบุคคลเหล่านี้ กับริชาร์ด ผู้เป็นสามี แคลริสตาขอมตกลงแต่งงานกับเขาทั้ง ๆ ที่เธอรักปีเตอร์ เพราะเธอรู้ว่า ริชาร์ด จะให้ความอิสระต่อเธอ ในขณะที่ปีเตอร์จะไม่เป็นเช่นนั้น

For in marriage a little licence, a little independence there must be between people living together day in day out in the same house; which Richard gave her, and she him. . . But with Peter everything had to be shared; everything gone into. And it was intoleble . . .⁴⁸

อย่างไรก็ตาม แคลริสตาก็รู้สึกว่ เธอยังไม่มีความสุขเต็มที่นัก เธอรู้สึกว่ยังมีช่องว่างระหว่างสามี ภรรยาอยู่ ความเข้าใจความคิดของแคลริสตาและริชาร์ด มีอาจจะประสานกันได้ ริชาร์ดแม้จะรักแคลริสตา แต่ก็ไม่สามารถจะบอกเธอด้วยถ้อยคำได้ ยังมีคำว่า “ศักดิ์ศรี” เข้ามาขวางกั้นระหว่างคนทั้งสอง เป็นที่น่าสังเกตว่ ในการพูดคุยระหว่างบุคคลทั้งสอง คู่ห่างเหิน ราวกับกำลังพูดกับคนแปลกหน้าในสังคม มิใช่การพูดคุยฉันทสามีภรรยา ริชาร์ดไม่กล้าบอกรักภรรยา ได้แต่ซื่อคอกไม้แทนการแสดงคำพูด แคลริสตาเองแม้จะรู้แต่ก็ไม่แสดงออกถึงความรู้สึกส่วนลึกเช่นกัน ทั้งสองคุยเรื่องอื่น ๆ ทั่วไป ไม่ยอมเปิดเผยความในใจแม้แต่ปัญหาบางอย่าง ริชาร์ดก็ไม่อาจเข้าใจภรรยา เช่น เพราะเหตุใด แคลริสตาจึงเป็นกังวลเรื่อง งานเลี้ยงตอนเย็น แต่ก็ไม่ถามได้แต่คิดคนเดียวในใจ แคลริสตาก็รอให้เขาถาม แต่หลังจากนั้น ก็ได้ไปพูดเรื่องอื่นแทนเป็นเรื่องราวภายนอกทั่วไป นี่คือปัญหาความไม่เข้าใจกันอันก่อให้เกิดช่องว่างระหว่างสามีภรรยา และก่อให้เกิดสิ่งทีเรียกว่า “ความโดดเดี่ยว” แต่สิ่งนี้ก็คือส่วนหนึ่งในชีวิตทีจะต้องยอมรับ เพราะทุกคนมีอิสระเสรีในตัวเรา ไม่แต่เฉพาะกับสามีเท่านั้นทีแคลริสตารู้สึกว่ มีช่องว่างเกิดขึ้นในความสัมพันธ์ แต่กับบุตรสาวหรือครูทีเลี้ยงของบุตรสาวก็เช่นเดียวกัน แคลริสตา คิดอยู่เสมอว่ เธอไม่สามารถเข้าถึงจิตใจของอลิซาเบธ อลิซาเบธเปลี่ยนไปจากเด็กหญิงผู้มีอารมณ์ขัน แต่บัดนี้ เธออายุ 17 อลิซาเบธกลายเป็นเด็กสาวทีเคร่งเครียดเงียบขรึม ซึ่งแคลริสตาไม่เข้าใจสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงของบุตรสาวเลย ในสายตาของแคลริสตา อลิซาเบธยังคงเป็นเด็ก ยังไม่เติบโต ยังคงผูกพัน

⁴⁸ Virginia Woolf, *Mrs. Dalloway* .p. 9.

กับการเล่นตุ๊กตา และรองเท้าและคู่เก่า เป็นเด็กน้อยที่สมบูรณ์แบบ นั่นคือ ความน่ารักในความคิดของแคลริสตา แคลริสตาไม่เข้าใจความรู้สึกของอลิซาเบธที่ยืนอยู่ระหว่างผู้หญิงสองคนที่ต่างความคิดกัน นั่นคือ มารดากับครูพี่เลี้ยง ซึ่งทั้งสองเป็นบุคคลที่เธอรัก อลิซาเบธพยายามทำความเข้าใจกับบุคคลทั้งสอง และพยายามหาสมมุติฐานให้ชีวิตตนเอง ความคิดของอลิซาเบธนั้นซับซ้อนเกินกว่าที่แคลริสตาจะเข้าใจได้ กลับคิดไปว่า เธอถูกครูพี่เลี้ยงขโมยลูกสาวไป ซึ่งสิ่งนี้ก็เป็นอีกตัวอย่างหนึ่งซึ่งแสดงให้เห็นความไม่เข้าใจผู้อื่น ความไม่มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลรอบข้างของตัวละครทั้งสอง ซึ่งต่างฝ่ายต่างเกลียดชังกัน เนื่องจาก คอริส คิดมาน ครูพี่เลี้ยงก็เกลียดชัง แคลริสตา เพราะริชชา เธอมีปมด้อยในใจของเธอเอง ความร่ำรวย มั่งคั่ง ความสมบูรณ์พูนสุขในชีวิตครอบครัวที่แคลริสตาเองก็กลับเข้าใจตนเองว่า เธอรู้สึกสงสารคอริสมากกว่า เพราะคนอย่างนี้ไม่มีอะไรมาเทียบ与她ได้ จะต้องเกลียดไปทำไม เราจะเห็นว่า คนทั้งสองต่างไม่ยอมรับความจริงในใจตัวเอง แต่พยายามเข้าใจตนเอง ปกปิดความไม่คิดของตนเอง จึงไม่สามารถสื่อสารสัมพันธ์ต่อกันได้ผล

จะเห็นได้ว่า ในนวนิยายของวูล์ฟ และโพลคเนอร์นั้น ต่างก็พยายามเสนอให้เห็นถึงปัญหา อย่างหนึ่งของคนที่อยู่ร่วมกันในสังคม นั่นก็คือ ปัญหาของการขาดปฏิสัมพันธ์ของคู่คน คนไม่สามารถจะติดต่อสื่อสารความคิดความเข้าใจกันได้ โพลคเนอร์แสดงให้เห็นว่า ไม่เพียงแต่คนปัญญาอ่อน ที่ไร้ความสามารถในการสื่อสารเท่านั้นที่ไม่สามารถติดต่อกับคนรอบข้างได้ ทว่า แม้แต่คนธรรมดาทั่วไปก็ยังมีปัญหาในการสื่อสารให้คนอื่นรับรู้และเข้าใจตนเองเช่นกัน คนเหล่านี้จึงเกิดความโดดเดี่ยว ไร้ที่พึ่งที่ปรึกษา และอาจตัดสินใจหนีปัญหาด้วยการฆ่าตัวตาย และแนวคิดนี้ จะเห็นได้ชัดจากนวนิยายของวูล์ฟด้วยเช่นกัน ที่ตัวละครจะรู้สึกเปลี่ยวเหงาโดดเดี่ยวทั้ง ที่รายล้อมไปด้วยผู้คนมากมาย แต่ตัวละครก็ยังรู้สึกว่า ไม่มีใครเข้าใจความคิดของตน โดยมีได้ตระหนักเลยว่า ในขณะที่เดียวกันนั้น บางครั้ง ตนเองก็พยายามปิดกั้นความคิดของตนจากผู้อื่น วูล์ฟจึงพยายามแสดงให้เห็นว่า เนื่องจากมนุษย์นั้น ต่างฝ่ายต่างพยายามปกปิดความคิด อารมณ์ ความรู้สึกของตนเอง ดังนั้น จึงไม่สามารถเกิดการติดต่อสื่อสารทำความเข้าใจอีกฝ่ายได้นั่นเอง

4. เวลา (Time)

องรี แบร์กซง (Henri bergson 1895 - 1941) ได้ให้คำจำกัดความเกี่ยวกับเรื่อง “เวลา” “เวลาเป็นสสารที่ยืดหยุ่นได้ ช่วงระยะเวลา (duration) และความมีอยู่ (existence) ของเวลา

นั้นจะเปลี่ยนแปลงไป ตามองค์ประกอบเชิงอัตวิสัย (Subjective factors) ⁴⁹ และพรุสต์ (Proust) นักประพันธ์ชาวฝรั่งเศส ก็ให้คำจำกัดความของ “เวลา” ไว้เช่นกันว่า “เวลา คือ ความรู้สึกที่ไม่แน่นอน อาจถูกทำให้หยุดอยู่กับที่ หมุนให้เร็วขึ้นหรือย้อนกลับไปได้ในจิตสำนึกของมนุษย์” ⁵⁰ จึงพอจะสรุปได้ว่า เวลาเป็นสสารที่เคลื่อนที่อย่างไม่มีวันหยุด และนำความเปลี่ยนแปลงมาสู่สรรพสิ่งบนโลกนี้ และแนวคิดดังกล่าวได้แสดงให้เห็นอย่างชัดเจน ในนวนิยายแนวกระแสสำนึกของเวอร์จิเนีย วูล์ฟ และวิลเลียม โฟล์คเนอร์ โดยปรากฏอยู่ในเวลาที่มีรูปแบบแตกต่างกัน 2 แบบ คือ เวลาภายนอก (clock time) ซึ่งเคลื่อนที่ไปพร้อมกับเข็มนาฬิกา และเวลาภายใน (consciousness time) ซึ่งเกิดอยู่ในกระแสสำนึกของมนุษย์ ดังนั้นในการศึกษาแก่เรื่องเวลานี้ จึงมุ่งจะศึกษาใน 2 แนวคิดคือ

4.1 เวลามาซึ่งความเปลี่ยนแปลง

4.2 เวลาสามารถยึดและหกดัวได้อย่างไม่จำกัดในกระแสสำนึก โดยกลวิธีที่ใช้นำเสนอแก่นเรื่อง ได้แก่ การใช้มุมมอง การใช้สัญลักษณ์ และการตัดต่อย้อนเวลา

4.1 เวลามาซึ่งความเปลี่ยนแปลง

เนื่องจากเวลานั้นไม่เคยมีการหยุดนิ่ง แต่จะเคลื่อนที่ไปสู่อดีตและอนาคตเสมอ คำกล่าวนี้ ชี้ให้เห็นข้อเท็จจริง ก็คือ ความไม่เที่ยงแท้แน่นอนของสรรพสิ่ง ดังที่วูล์ฟแสดงให้เห็นอย่างชัดเจน ในตอนที่ชื่อว่า “Time Passes” ในเรื่อง *To the Lighthouse* ซึ่งกล่าวถึงบ้านในเกาะคอร์นิชซึ่งเป็นบ้านพักตากอากาศ ที่ถูกทอดทิ้งมาเป็นเวลา 10 ปี วูล์ฟบรรยายให้เห็นสภาพความเปลี่ยนแปลงของบ้าน ที่สุพัง เพราะความเก่า ไร้คนดูแล และยังเห็นความทุกข์ เพราะถูกธรรมชาติรุกราน มีต้นไม้ต้นหญ้านานาชนิดขึ้นรกเรือไปหมด นอกจากนี้ ตัวละครหลายตัวก็ยังล้มหายตายจากไปเช่นกัน อันได้แก่ นางแรมเซย์และลูก ๆ วูล์ฟแสดงให้เห็นว่า ทุกสิ่งในโลกนี้ไม่มีอะไรเที่ยงแท้แน่นอน โดยใช้การผันแปร คือ คืน วัน และฤดูกาล เป็นสัญลักษณ์ และจะเห็นการแทรกเรื่องราวต่าง ๆ รวมทั้งเหตุการณ์การเสียชีวิตของตัวละครเหล่านี้ลงไปในช่วงเวลาต่าง ๆ กันด้วย เช่น พรู (Prue) ได้สมรสในเดือนพฤษภาคม ช่วงฤดูใบไม้ผลิ เราจะเห็นเรื่องราวของเธออยู่ในเครื่องหมายวงเล็บ เนื่องจากผู้ประพันธ์ต้องการเน้นให้เห็นว่า เรื่องของพรูเป็นเพียงเหตุการณ์

⁴⁹ Heiney, Donald W. *Contemporary Literature* (New York : Baron Educational Series, Inc.,1954), p. 254.

⁵⁰ ม.ร.ว. กองกาญจน์ ตะเวทีกุล “ นวนิยายอิมเพรสชันนิสต์ต้นศตวรรษที่ 20 “ วารสารอักษรศาสตร์ 18 (มกราคม 2529) : 42

ธรรมดา ๆ ของโลกนี้ ไม่สำคัญอะไร การตายของพรูก็เป็นสังขรณ์ที่เกิดขึ้นกับทุกคน จะไปยึดมั่นแน่นนอนไม่ได้ วันนี้เราอาจมีความสุข แต่พรูนั้นก็อาจเป็นทุกข์ได้ อย่างเช่นพรู ที่มีมีความสุขกับชีวิตแต่งงานอย่างขิงยวด

[Prue Ramsay, leaning on her father's arm, was given in marriage that May. What, people said, could have been more fitting? And, they added, how beautiful she looked!]⁵¹

แต่พรูก็ต้องมาจบชีวิตลงอย่างไม่คาดฝัน ในฤดูร้อนต่อมานั่นเอง ด้วยสาเหตุอันน่าสลดใจคือ เธอเสียชีวิตในขณะที่คลอดบุตร

[Prue Ramsay died that summer in some illness connected with childbirth, which was indeed a tragedy, people said. They said nobody deserved happiness more.]⁵²

และพี่น้องอีกคนของพรู คือ แอนครูว์ นั้นก็ได้เสียชีวิตจากการรบในสงคราม ส่วนตัวนางแมคเนบเสียชีวิตในลอนดอน แต่ไม่ว่าจะเกิดอะไรขึ้นกับใครก็ตาม เวลาที่ยังคงเดินหน้าเรื่อยไปไม่หยุดยั้ง คืนวันผันผ่าน ฤดูกาลหมุนเวียนสลับกันไปตามครรลองของธรรมชาติ ทั้งเหตุการณ์ต่างๆ ไร้เบื้องหลัง ให้กลายเป็นอดีต ทั้งยังริคอรอนเอาความทรงจำของมนุษย์หายไปเสียอีก ดังนั้นนางแมคเนบ (Mrs. Macnub) ซึ่งพยายามทบทวนความทรงจำเกี่ยวกับตัวนางแมคเนบ แต่ก็กลางเลือนเช่นเดียวกับลิลี่ที่ลืมเลือนเรื่องราว เมื่อ 10 ปี ก่อนจนเกือบหมด ทุกอย่างดูว่างเปล่าราวกับว่า เมื่อเวลาผ่านไป ทุกอย่างก็เปลี่ยนแปลงไปหมด แต่ในตอนหลัง ลิลี่ก็ได้ค้นพบว่า สิ่งเดียวที่จะช่วยรักษาความทรงจำและช่วงเวลาแห่งอดีตของเธอไว้ได้ก็คือ งานศิลปะนั่นเอง

ใน The Sound and the Fury ก็เช่นกันที่โฟล์คเนอร์เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลง โดยใช้นาฬิกาเป็นสัญลักษณ์ ในตอนของควนติน

ควนตินได้แสดงออกมาอย่างชัดเจนว่าเขาชิงชังเวลา เพราะเวลานำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงมาสู่ชีวิตของเขา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เวลาเปลี่ยนแปลงแคคคิ น้องสาวผู้บริสุทธิ์ ให้ กลายเป็นเด็กสาวผู้สูญเสียพรหมจารี มีความสัมพันธ์กับผู้ชายไม่เลือกหน้า เป็นผู้นำความเสื่อมเสียมาสู่วงศ์ตระกูล ควนตินจึงโทษว่า เวลานั้นเองที่ขโมยเอาแคคคิไปโดยแท้ และเขายังไม่สามารถทำใจ

⁵¹ Virginia Woolf, To the Lighthouse , p.117 .

⁵² Ibid .

ยอมรับความเปลี่ยนแปลง คำพูดของพ่อที่ว่าไม่มีใครสามารถเอาชนะเวลาได้ อย่าไปจริงจังกับเวลา ควรจะทำใจถึมันเสีย แต่เขาคิดก็ทำไม่ได้อีก เราจะเห็นว่า เขาพยายามทำลายเวลาหลายต่อหลายครั้ง ทำลายนาฬิกาข้อมือที่พ่อให้ แม้แต่เวลาเท่าใดก็ยังไม่อยากจะรับรู้ แต่ไม่ว่าเขาจะพยายามหนี พยายามลืมเวลาสักเท่าใด แต่ก็ดูเหมือนเขาจะหนีไม่พ้น เพราะไม่ว่าจะอยู่ที่ไหน เขาจะหมกมุ่น กับเวลาอยู่ตลอดเวลา และยังคงเห็นนาฬิกาตลอดทุกที่ที่ผ่านไป แม้แต่เมื่อเขามองขึ้นไปบนท้องฟ้า ก็ยังเห็น “There was a clock, high up in the sun”⁵³

นอกจากนั้น ในความหมายของการเปลี่ยนแปลง ความไม่แน่นอนที่ขึงแท้ แก่นเรื่องเวลายังถูกนำเกี่ยวข้องกับชีวิตและความตายด้วยเช่นกัน

ในเรื่อง *Mrs. Dalloway* ตัวละครเกือบทุกตัวจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องราวของเวลา โดยตลอด ไม่ว่าจะโดยตั้งใจหรือไม่ก็ตาม สิ่งที่เราจะเห็นตั้งแต่ช่วงเปิดเรื่องที่แคโรลิสตา คัลโลเวย์ ออกไปซื้อดอกไม้ ระหว่างทางจะได้ยินเสียงนาฬิกาบิกเบน (Big Ben) ดังแว่วมาเสมอ

Before Big Ben strikes. There! Out it boomed. First a warning, musical; then the hour, irrevocable. The leaden circles dissolved in the air.⁵⁴

เสียงนาฬิกาที่ดังทุกชั่วโมง เปรียบเสมือนสัญญาณบอกความเป็นอนาคต แต่ขณะเดียวกันก็เหมือนเป็นสัญญาณเตือนถึงความตายที่กำลังจะมาเยือนมนุษย์เช่นกัน

นอกจากนี้ เสียงนาฬิกายังหมายถึง “ชีวิต” ในความคิดของเธอเช่นกัน เสียงนาฬิกาบิกเบน ที่ดังครั้งแรกเป็นช่วงเวลาเดียวกับที่แคโรลิสตากำลังครุ่นคิดว่า “For Heaven only knows why one loves it so”⁵⁵ และคำว่า “it” ในที่นี้ย่อมหมายถึงชีวิตนั่นเอง และต่อมา เสียงที่ตีกังวานด้วยระดับเสียงที่แตกต่างกันของนาฬิกาอีกเรือนก็ดังตามมา พร้อมกับความคิดของเธอที่กำลังนึกไปถึงผู้อื่น ๆ ซึ่งก็หมายถึง ชีวิตของผู้อื่น นั่นเอง⁵⁶

นาฬิกาจึงเป็นสัญลักษณ์แทนชีวิตและความตาย วุฒ์ฟงใจยำเตือนให้ผู้อ่านตระหนักถึง ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับเวลาอีกด้วย จากการศึกษาถึงนาฬิกาบ่อยครั้ง ตลอดทั้งเรื่อง ไม่ว่าในช่วงนั้น เรากำลังกระทำสิ่งใด ครุ่นคิดเรื่องใด แต่มนุษย์ก็ไม่สามารถหลบหนีไปจากเวลา

⁵³ Ibid ., p.102

⁵⁴ Virginia Woolf, *Mrs. Dalloway* , p. 4.

⁵⁵ Ibid .

⁵⁶ Ibid ., p. 167.

ได้เคย ดังจะเห็นว่า แม้แต่ช่วงที่แคลริสตากำลังสับสน เมื่อได้ยินเรื่องการฆ่าตัวตายของเซพทิมุส ภาพของนาฬิกาก็ยังคงปรากฏเด่นตลอดเวลา จวบจนเธอเข้าใจและยอมรับความตายได้ เราจะเห็นเสียงนาฬิกาที่ค่อย ๆ จางหายไปสู่อากาศ ราวกับจะบอกว่า ความกลัวนั้น ได้จางหายไปแล้วเช่นกัน

The clock began striking. The young man had killed himself; but she did not pity him; with the clock striking the hour, one, two, three, she did not pity him, with all this going on. . . . She must go back to them. But what an extraordinary night! She felt somehow very like him - the young man who had killed himself. She felt glad that he had done it; thrown it away while they went on living. The clock was striking. The leaden circles dissolved in the air .But she must go back.⁵⁷

จะเห็นว่า ภาพพจน์ของเวลาในความหมายของการเปลี่ยนแปลงและความไม่แน่นอนนั้น จะอยู่ในรูปของสัญลักษณ์ที่แตกต่างกันไป เช่น ฤดูกาล วัน เดือน ปี โดยเฉพาะภาพพจน์ของนาฬิกาที่สื่อให้เห็นชัดถึงการเคลื่อนที่ของเวลาซึ่งสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงและความไม่จีรังของสรรพสิ่งบนโลก

4.2 เวลาสามารถขีดและหกดัวได้อย่างไม่จำกัดในกระแสนานี้

ความแตกต่างของเวลาภายนอก และภายในกระแสนานี้ นั้น จะเห็นได้อย่างชัดเจน จากเรื่อง To the Lighthouse ของวูล์ฟ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ภายในกระแสนานี้ เวลาสามารถเคลื่อนที่กลับไปกลับมาได้อย่างไม่มีขอบเขต ดังในฉากแรกของ "The Window" ที่กล่าวถึงการเดินทางไปประภาคาร เราจะเห็นว่าทสนทนาสั้น ๆ เพียง 2 - 3 ประโยค ระหว่างนางแรมเซย์ และชาร์ลส์ แทนสลิย์ นั้น คือประโยคที่ชาร์ลส์พูดว่า "There'll be no landing at the Lighthouse to-morrow."⁵⁸ และหันไปยิ้มกับเจมส์อีกว่า "No going to the Lighthouse, James"⁵⁹ นั้น เกิดห่างกันเพียงไม่กี่อึดใจ แต่กลับใช้เนื้อที่ระหว่างคำพูด 2 ประโยคนี้นานถึง 8 หน้า เนื่องจากเป็นช่วงที่นางแรมเซย์กำลังครุ่นคิดเกี่ยวกับเรื่องราวของชาร์ลส์ แทนสลิย์อยู่นับตั้งแต่รูปร่าง

⁵⁷ Ibid ., p.244 .

⁵⁸ Virginia Woolf, To the Lighthouse , p.4 .

⁵⁹ Ibid ., p.11 .

ลักษณะ นิสัย จากที่เด็ก ๆ แอบนิพนธ์ว่าเขาเป็นคนจริงจัง ใจร้าย สิ่งที่เขาชอบที่สุด คือ เดินขึ้นเดินลงบริเวณเทอเรซกับนายแรมเซย์ ถกปัญหากันต่าง ๆ นานา เป็นต้น จากนั้นนางแรมเซย์ก็นึกต่อไปถึงเหตุการณ์วันที่เธอชวนเขาไปเป็นเพื่อนทำธุระในเมืองกับเธอ เนื่องจากตอนนั้น ไม่มีใครอยู่ในบ้านเลยแม้แต่คนเดียว แต่การไปครั้งนั้น เธอก็ได้พูดคุยกับเขามากมาย ทั้งเขายังเล่าเรื่องส่วนตัวให้ฟัง ทำให้เธอรู้จักเขาค่อนข้างมาก และขณะที่ความคึกของเธอกำลังไหลอย่างต่อเนื่องนั่นเอง ก็พลันต้องหยุดชะงัก เมื่อได้อินซาร์ตส์ หันมาย้ำกับเจมส์ว่าจะไม่ไปประกาศการแน่นอน เราจะเห็นช่วงเวลาภายนอกอาจจะผ่านไปเพียงไม่นานเลยระหว่างคำพูดทั้ง 2 ประโยค ของซาร์ตส์ แต่เวลาภายในกระแสนึกของนางแรมเซย์กลับย้อนกลับไปถึงเหตุการณ์ในอดีตหลายช่วงเวลา ที่เกี่ยวข้องกับซาร์ตส์ ได้อย่างไม่จำกัด

ในนวนิยายของฟอล์คเนอร์ เองก็เห็นได้ชัดในเรื่องของความแตกต่างระหว่างเวลาภายนอก และเวลาภายในกระแสนึก ดังจะเห็นจากเรื่อง *The Sound and the Fury* ในกระแสนึกของเบนจี้ ซึ่งเราจะเห็นการสลับฉากเหตุการณ์ในอดีตกับเหตุการณ์ในปัจจุบัน ขึ้นอยู่กับสิ่งที่มากระตุ้นความคิดของเบนจี้ เช่น เหตุการณ์ ในปี ค.ศ. 1908 เป็นเหตุการณ์ ช่วงกลางคืนซึ่งเบนจี้ แอบเข้ามาในครัว และได้ยินเสียงที่มี ร้องเรียก จะสลับกับเหตุการณ์ในปัจจุบันที่เขาอยู่กับลัสเตอร์

*Luster came back. Wait, he said. Here. Dont go over there. Miss Quentin and her beau in the swing yonder. You come on this way. Come back here, Benjy.*⁶⁰

และภาพเหตุการณ์ก็ย้อนกลับไปอดีตอีกครั้ง เป็นเหตุการณ์ที่เบนจี้ร้องไห้เมื่อเห็นชิงช้า

*It was dark under the trees. Dan wouldn't come. He stayed in the moonlight. Then I could see the swing and I began to cry.*⁶¹

เพียงเท่านั้นก็สลับมายังเหตุการณ์ในปัจจุบันอีก

*Come away from there, Benjy, Luster said. You know Miss Quentin going to get mad.*⁶²

⁶⁰ William Faulkner, *The Sound and the Fury*, p.56.

⁶¹ Ibid .

และย้อนกลับไปในอดีต ต่อจากเนื้อหาช่วงที่แล้ว ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ผู้ที่นั่งอยู่บนชิงช้า ก็คือ แคคคิ และ เพื่อนชาย นั่นเอง

It was two now, and then one in the swing. Caddy came fast, white in the darkness.

"Benjy," she said. "How did you slip out. Where's Versh."⁶³

จะเห็นได้ว่า ความคิดของตัวละครสามารถย้อนกลับไปกลับมาได้อย่างรวดเร็ว ในช่วงเวลาต่าง ๆ กัน ซึ่งแสดงให้เห็นว่า เวลาในกระแสสำนึก สามารถยืดหดตัวได้อย่างไม่จำกัดปริมาณ และเวลาเพียงชั่วอึดใจเดียวของปัจจุบัน อาจยืดตัวเป็นระยะเวลาเนิ่นนานได้ในกระแสสำนึก

นอกจากนี้ การใช้มุมมองก็มีส่วนที่ทำให้แก่นเรื่องเวลา เห็นได้ชัดเจนมากขึ้น ในกรณี que ความคิดและตัวละครสองคนกำลังคิดหรือการกระทำพร้อมๆ กันเช่น จากการพบกันของ แคทรินาและ ปีเตอร์ ด้วยมุมมองแบบบุรุษที่ 3 ทำให้เห็นกระทำและความคิดของตัวละครพร้อม ๆ กัน ซึ่งจะทำให้รู้สึกราวกับว่าเวลาหยุดอยู่กับที่

'But what are you going to do?' she asked him. Oh, the lawyers and solicitors, Messrs Hooper and Grateley of Lincoln's Inn,* they were going to do it, he said. And he actually pared his nails with his pocket-knife.

For Heaven's sake, leave your knife alone! she cried to herself in irrepressible irritation; it was his silly unconventionality...⁶⁴

แคทรินา รู้สึกทรมานไม่ได้ทันทีที่เห็นปีเตอร์ ใช้เล็บลูบคมมีคอย่างเคยชิน แต่เราก็จะเห็นว่า เวลาเดียวกันกับที่เธอกำลังคร่ำครวญในใจนี้ ปีเตอร์กำลังคิดพร้อมกับลูบคมมีคไปด้วย

I know all that, Peter thought; I know what I'm up against, he thought, running his finger along the blade of his knife⁶⁵

⁶² Ibid .

⁶³ Ibid .

⁶⁴ Virginia Woolf, *Mrs. Dalloway*, p.59 .

⁶⁵ Ibid., p.59.

สรุปได้ว่า ทั้งเวอร์จิเนีย วูล์ฟ และวิลเลียม โฟล์คเนอร์ ต่างมีแนวคิดเกี่ยวกับเวลาที่คล้ายคลึงกัน คือ เวลาที่มีความสัมพันธ์กับชีวิตมนุษย์ เนื่องจากเป็นสิ่งที่นำมาซึ่งความเปลี่ยนแปลงของสรรพสิ่ง อีกทั้งนักประพันธ์ ทั้งสองยังแสดงแนวคิดเกี่ยวกับความแตกต่างของเวลาภายนอกและเวลาภายในกระแสน้ำนิ่งด้วย กล่าวคือ ขณะที่เวลาภายนอกก้าวไปข้างหน้าอย่างไม่หยุดยั้งนั้น เวลาภายในกระแสน้ำนิ่งกลับสามารถหยุดและหอค้วอย่างอิสระ ย้อนกลับไปกลับมาระหว่างอดีตกับปัจจุบันได้หรือยังอาจหยุดนิ่งได้จึงปรากฏในนวนิยายของวูล์ฟ เนื่องจากวูล์ฟใช้ผู้เล่าแบบบุรุษที่ 3 แต่จะไม่ปรากฏในนวนิยายของโฟล์คเนอร์ เพราะข้อจำกัดของผู้เล่าแบบบุรุษที่ 1 ซึ่งจะรับรู้เฉพาะเรื่องราวของตนเองเท่านั้น เคลื่อนไหวไปมาได้แบบผู้เล่าบุรุษที่ 3 ซึ่งมีอิสระในการเคลื่อนไหว

กล่าวโดยสรุป จะเห็นได้ว่าจากแก่นเรื่อง หรือแนวคิดทั้งหมดที่กล่าวมา อันได้แก่ ปรัชญาการดำเนินชีวิต ความจริงแท้ ในใจ และการขาดปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล รวมทั้งแก่นเรื่องเวลานั้น ล้วนแล้วแต่แสดงให้เห็น ถึงจุดประสงค์ของนักประพันธ์ที่ต้องการเน้นให้เห็นว่า ในโลกปัจจุบันนั้น มนุษย์ต่างพยายามค้นหาความหมายของชีวิตหรือปรัชญาการดำรงชีวิต เพื่อวัตถุประสงค์สำคัญ คือ ความสุขในชีวิต เวอร์จิเนีย วูล์ฟ ใช้ตัวละครหลายตัวถ่ายทอดให้เห็นว่าปรัชญาชีวิตของแต่ละคนนั้นมีความแตกต่างกันออกไป เช่น นางแรมเซย์ เห็นว่า ชีวิตมนุษย์จะสมบูรณ์ได้ก็ต่อเมื่อได้ออกไปสร้างสรรค์ครอบครัวของตัวเอง แต่บางคน เช่น ลีลี บริสโต ก็คิดว่าการอยู่คนเดียวเพื่อมุ่งมั่นกระทำในสิ่งที่ตนเองรัก จนสำเร็จลุล่วงนั้น เอง คือ ความสุขของชีวิต แนวคิดของวูล์ฟจะเน้นที่การค้นหาของปัจเจกบุคคล แต่โฟล์คเนอร์นั้นมิได้เน้นการแสวงหาปรัชญาของชีวิต แต่ต้องการชี้ให้เห็นว่า ความสุขของชีวิตนั้นมีได้ขึ้นอยู่กับบุคคลเพียงคนเดียว หากแต่ประกอบด้วยผู้คนแวดล้อมที่ต่างก็ส่งผลกระทบต่อถึงกันและกันอย่างชัดเจน โฟล์คเนอร์ ให้ครอบครัว คอมป์สัน แสดงให้เห็นแนวคิดนี้โดยพิจารณาจากตัวละครแคคคิเป็นสำคัญ แคคคิ คอมป์สัน เป็นตัวกลางส่งผลกระทบต่อพี่น้องของเธอเอง การประชดชีวิตโดยปล่อยตัวและเสเพลของเธอ มีอิทธิพลยิ่งใหญ่ต่อชีวิตของแควนติน พี่ชาย และ กระเทือนไปถึงอนาคตของเจสัน นีองชายและ ยังทำให้ชีวิตของบุตรสาวของเธอต้องทุกข์ทรมาน เพราะความอาฆาตแค้นของเจสันที่มาลงกับแควนติน บุตรสาวอย่างมิชเชลลีน แต่ผลกระทบที่ร้ายแรงที่สุดจากปรัชญาการดำเนินชีวิตของแคคคิ คือจะกระทบกับชีวิตของแควนตินที่สุด เพราะ เขาถึงกับฆ่าตัวตายหนีปัญหาและความปวศร้าวที่เขาต้องเผชิญอยู่โดยที่ไม่มีใครรับรู้ความจริงที่ซ่อนอยู่ภายในใจของเขา เนื่องจากภายนอกนั้นเขาเป็นคนที่มีปัญหา โฟล์คเนอร์ชี้ให้ผู้อ่านเห็นถึงความเชื่อที่ว่า ความจริงแท้ นั้นอยู่ภายในใจมนุษย์ โชคความจริงที่มองเห็นจากภายนอก ความคิดนี้ เป็นความเชื่ออย่างเดียวกับวูล์ฟที่แสดงให้เห็นจากนวนิยายของเธอเช่นเดียวกัน โดยใช้ตัวละครเจมส์เป็นผู้ที่แยกแยะ

ความแตกต่างจากภาพประกอบที่เขามองเห็น ที่มีนาคสว่างาม ลึกกลับ ชวนให้ค้นหา เป็นตัวแทนแห่งความไม่ฝัน แต่เมื่อเข้าใจเข้าไปใกล้ ๆ เขาก็ค้นพบว่า แท้จริงแล้ว สิ่งที่เขาคิดและฝังใจมาตั้งแต่สมัยเด็กนั้น เป็นเพียงภาพลวงตาที่เขาคิดไปเอง ปรากฏการณ์ที่เห็นก็คือ ปรากฏการณ์ธรรมดาทั่วไป เจมส์เรียนรู้อะไรในขณะนั้นว่า สิ่งที่เขาเห็นภายนอกนั้นเป็นเพียงเปลือก ซึ่งซ่อนความจริงแท้เอาไว้ภายใน เช่นเดียวกับความเข้าใจที่เขามีต่อบิดา เพราะมองว่าบิดาชอบเผชิญการทางอำนาจ และข่มขู่มารดา แต่เมื่อพิจารณาอย่างถ่องแท้ เขาก็ค้นพบว่า บิดามีได้เป็นอย่างที่คิด เขาเองต่างหากที่หลงตัดสินใจบิดาจากลักษณะภายนอกที่เห็น โดยไม่เข้าใจตัวตนที่แท้จริงของบิดา และเกี่ยวกับความไม่เข้าใจระหว่างบุคคลนี้ วูล์ฟได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการขาดปฏิสัมพันธ์ของบุคคลเป็นแก่นเรื่องสำคัญ โดยแสดงผ่านแคทรินา คัลโลเวย์ เพื่อแสดงให้เห็นถึงความไม่สามารถสื่อสารระหว่างบุคคล อันก่อให้เกิดความไม่เข้าใจระหว่างกัน และกลายเป็นความ โดดเดี่ยวในที่สุด ดังเช่นที่แคทรินาต้องรู้สึกโดดเดี่ยว อ้างว้าง แม้จะอยู่ท่ามกลางบุคคลใกล้ชิด เพราะรู้สึกวาทังบุตรสาว และสามีมิได้เข้าใจในความคิด ความรู้สึกอันแท้จริงของเธอ โฟล์คเนอร์เองก็เล็งเห็นว่า ความไม่สามารถสื่อสารระหว่างกันนี้ เป็นปัญหาที่สำคัญของมนุษย์ในโลกปัจจุบัน เขาแสดงให้เห็นลึกซึ้งกว่าวูล์ฟ โดยการใช้ตัวละครปัญญาอ่อนเปรียบเทียบกับคนธรรมดาทั่วไป ดังที่เราจะเห็นได้ชัดเจนยิ่งขึ้นว่า ในขณะที่เบนจี้ไม่สามารถติดต่อกับคนรอบตัวได้ เพราะเขาเป็นปัญญาอ่อนและพูดไม่ได้ แต่คนปกติธรรมดาอย่างแควนตินก็ยังคงเผชิญปัญหาการไม่สามารถติดต่อกับผู้อื่นเข้าใจความคิดความรู้สึกอันแท้จริงของตนได้ โฟล์คเนอร์จึงชี้ให้เห็นได้ว่า ในโลกปัจจุบัน นับวันผู้คนจะอยู่อย่างโดดเดี่ยวและอ้างว้างมากขึ้น เพราะไม่มีใครยอมรับฟังใคร ไม่มีใครยอมเปิดเผยความจริงในใจ ได้แต่เก็บซ่อนเอาไว้ จึงไม่มีการติดต่อกับสื่อสารระหว่างกันแม้พวกเขาจะอยู่ร่วมกันในสังคมเดียวกันก็ตาม

ตัวละคร (Character)

จะมีนักประพันธ์สักกี่คนที่จะมาครุ่นคิดถึงการนำเสนอรูปแบบใหม่ของตัวละครให้มีลักษณะต่างไปจากตัวละครที่ปรากฏในนวนิยายแนวขนบนิยมที่ผ่านมา ๆ มา ดังเช่นที่นักประพันธ์ในช่วงต้นศตวรรษที่ 20 ที่พยายามมองหา "ความใหม่" ของการสร้างตัวละครไปพร้อม ๆ กับรูปแบบใหม่ของนวนิยาย เวอร์จิเนีย วูล์ฟ เป็นนักประพันธ์อีกผู้หนึ่งที่ได้ตั้งคำถามเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของตัวละคร ตัวที่ได้กล่าวไว้ใน The Common Reader ว่า "How far can one

convey character without realism?”⁶⁶ ซ้ำก็เป็นคำถามที่น่าสนใจว่าเหตุใดวุล์ฟจึงได้เห็นว่าการสร้างตัวละครจึงควรจะต้องหลีกเลี่ยงให้พ้นความเป็นสังนิยม ส่วนวิลเลียม โฟล์คเนอร์นั้นแม้ว่าจะมิได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบของตัวละครแต่ก็เห็นได้ชัดเจน การนำเสนอตัวละครของเขาในนวนิยายแนวกระแสสำนึกมีลักษณะแตกต่างไปจากตัวละครที่เราพบเห็นกันบ่อย ๆ ในนวนิยายแบบสังนิยมเช่นกัน ดังนั้นในหัวข้อนี้ เราจึงมุ่งศึกษาว่ารูปแบบของตัวละคร และการนำเสนอตัวละครของนักประพันธ์แนวกระแสสำนึกทั้งสองนี้มีลักษณะอย่างไร มีกลวิธีการศึกษาของที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวอย่างไร

เรามักจะพบเห็นบ่อยครั้งว่า ตัวละครที่ปรากฏในนวนิยายทั่วไป มักจะได้รับการพรรณนาถึงรูปร่างหน้าตาตลอดจนลักษณะอื่น ๆ เช่น นิสัยใจคอ ชีวิตความเป็นอยู่ เป็นต้น เพื่อให้ผู้อ่านรู้สึกถึงความสมจริงของตัวละครได้อย่างใกล้ชิดชัดเจนที่สุด เราจะเห็นตัวอย่างการบรรยายในลักษณะสังนิยมแบบนี้ได้จากเรื่อง *Tess of the D'Urbervilles* ของโทมัส ฮาร์ดี (Thomas Hardy) ที่เขาเปิดตัวนางเอกด้วยฉากที่เธอหันกลับมาตามเสียงเรียกของเพื่อน

A young member of the band turned her head at the exclamation. She was a fine and handsome girl-not handsomer than some others, possibly-but her mobile peony mouth and large innocent eyes added eloquence to colour and shape. She wore a red ribbon in her hair and was the only one of the white company who could boast of such a pronounced adornment.⁶⁷

นอกจากนี้ยังพรรณนาเพิ่มเติม เพื่อให้เห็นชัดถึงภาพที่ไร้เดียงสา ชื่อบริสุทธิ์ของนางเอกว่า

Phases of her childhood lurked in her aspect still. As she walked along to-day, for all her bouncing, hand-some womanliness, you could sometimes see her twelfth year in her cheeks

⁶⁶ Susan Dick, *Virginia Woolf* (New York: Routledge, Chapman and Hall, Inc; 1989) p.30.

⁶⁷ Thomas Hardy, *Tess of the D' Urbervilles: A Pure Woman* (New York: The New American Libery, 1980), p.26 .

or her ninth sparkling from her eyes; and even her fifth would flit over the curves of her mouth now and then.⁶⁸

และตัวละครเพศสรีร์ยังมีลักษณะที่เรียกกันว่า “แบบฉบับ” (Stereotype) อีกด้วยกล่าวคือ เป็นหญิงสาวแสนซื่อผู้ถูกล่อลวง โดยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์จากชายโหด ผู้เป็นเสมือนตัวแทนของสังคมสมัยใหม่แบบวัตถุนิยม ชื่อว่า อเล็กซ์ เคอเบอวิลล์ (Alex D'Urbervilles) และต้องประสบเคราะห์กรรมในชีวิตอย่างน่าสงสาร เวทนาตลอดมา

แต่ลักษณะการพรรณนาแบบสังคมนิยมดังกล่าวนี้ จะไม่พบในตัวละครของวูล์ฟและโฟล์คเนอร์เลย ด้วยทั้งสองมีความเชื่อว่า สิ่งที่เห็นภายนอกเป็นเพียงเปลือกเท่านั้น แต่ความรู้สึกนึกคิดภายในใจมีความสำคัญกว่า พวกเขาจึงมิได้ให้ความสำคัญที่จะบรรยายรูปร่างภายนอกของตัวละคร อี.เอ็ม.ฟอสเตอร์ (E.M. Forster) ได้กล่าวถึงการสร้างตัวละครของเวอร์จิเนีย วูล์ฟ ว่า “เธอแทบจะได้พรรณารูปร่างลักษณะของตัวละคร ซึ่งจะทำให้เป็นที่จดจำในภายหลังด้วยเรื่องราวของพวกเขาเอง ตัวอย่างเช่น เอ็มมาที่เป็นที่จดจำของผู้อ่าน หรือตัวละครโคโรธี กาโซมองหรือโซเนียและคอนสแตนซ์ จาก *The Old Wives' Tale*”⁶⁹

การสร้างตัวละครของวูล์ฟ เป็นสิ่งที่แปลกใหม่ในช่วงเวลานั้น กล่าวได้ว่าเธอมิได้สนใจที่จะบอกผู้อ่านถึงตัวละครของตนเอง นอกจากจะใช้เป็นเครื่องมือถ่ายทอดให้เห็นกระบวนการทำงานของกระแสสำนึกเท่านั้น เพราะผู้อ่านแทบจะไม่พบรายละเอียดของตัวละครแบบสังคมนิยม แต่จะรู้จักตัวละครได้จากความรู้สึกนึกคิดของพวกเขาเป็นอย่างดี ทั้งจากอารมณ์ ความรู้สึกที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์หนึ่ง ๆ หรือจากทัศนคติในเรื่องต่าง ๆ ที่ปรากฏอยู่ในนวนิยาย ดังที่ซูตคีย์ ภักทรกุลวณิชช์ ได้กล่าวไว้ว่า “เมื่อเราอ่านนิยายเล่มนี้จบ เราอาจจะไม่รู้ว่ามีสภาพบ้านเธอเป็นอย่างไร โดยละเอียด แต่เราจะรู้สึกที่เรารู้จัก *Mrs. Dalloway* ดียิ่งกว่าที่เรารู้จักเพื่อนสนิทของเราด้วยซ้ำไป”⁷⁰

แม้บางครั้ง เราจะพบการบรรยายหน้าตาลักษณะของตัวละคร แต่ก็เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงความคิดที่ตัวละครมีตัวตนเอง หรือสะท้อนให้เห็นความคิด ความรู้สึกที่ตัวละครมีต่อผู้อื่นเช่นฉากที่แคลริสตา คัลโลเวย์ มองภาพตนเองจากกระจก แล้วรู้สึกไม่พอใจตนเอง ซึ่งจะสะท้อนให้

⁶⁸ Ibid., P. 27.

⁶⁹ Joan Bennet, *Virginia Woolf: Her Art as a Novelist* (London: Cambridge University Press, 1964) p. 19.

⁷⁰ ซูตคีย์ ภักทรกุลวณิชช์, *คนกับหนังสือ* (กรุงเทพฯ : สารคดี , 2536) หน้า 21.

เห็นตัวคนภายในอันแท้จริงของตัวละครตัวนี้ที่ไม่มั่นใจในตนเอง อันต่างจากสิ่งที่ผู้อื่นคิดเมื่อเห็น ลักษณะภายนอกของเธอ

How many million times she had seen her face, and always with the same imperceptible contraction! She pursed her lips when she looked in the glass. It was to give her face point. That was her self-pointed; dart-like; definite. That was her self when some effort, some call on her to be her self, drew the parts together, she alone knew how different.⁷¹

และจะเห็นได้ว่า ตัวละครแคทริสตามีลักษณะที่พบเห็นได้โดยทั่วไปตามถนนหนทาง วูล์ฟมิได้ต้องการพรรณนาตัวละครเพื่อแสดงให้เห็นภาพที่ชัดเจนสมจริง เพื่อทำให้เกิดความ โดดเด่นเป็นพิเศษจนเป็นที่น่าจดจำ ดังเช่นที่เราอาจจะนึกถึงตัวละครเทสส์ของฮาร์ดี ที่มีริมฝีปาก เหมือนกลีบดอกไม้แต่ในทางตรงกันข้าม นางคัลโลเวย์ที่เรานึกภาพเห็นนั้น คือหญิงวัยกลางคน รูปร่างผอมบาง มีจมูกโค้งงุ้มเหมือนงอยปากนก ดังที่พบเห็นผ่านไปมาตลอดเวลาในชีวิตประจำวัน ไม่มีอะไรเป็นที่สะดุดตา ทั้งนี้ทั้งนั้น ก็เนื่องมาจากเหตุผลที่ว่าวูล์ฟ ต้องการหลีกเลี่ยงรูปแบบ ของสัจนิยมนั่นเอง และที่สำคัญยิ่งกว่านั้นก็คือ เธอต้องการแสดงให้เห็นถึงความคิด ความรู้สึกใน ใจของตัวละครที่ไม่พอใจในสิ่งที่ตนเองมีอยู่ ช้ำยังสะท้อนออกมาจากความไม่พอใจในรูปโฉม หรือการเปรียบคนอื่นว่าดีกว่าตนเองอีกด้วย

จากความรู้สึกไม่พอใจในตัวเองนี้แสดงให้เห็นลึกซึ้งว่า แท้จริงนั้นแคทริสตามี ลักษณะนิสัยที่ค่อนข้างทะเยอทะยานอยู่ไม่น้อย ซึ่งความคิดเช่นนี้ ส่งผลให้ผู้อ่านเข้าใจในเวลาต่อ มาเมื่อแคทริสตามารู้สึกหงุดหงิดใจ ไม่พอใจเป็นอย่างมากเพียงได้รับรู้ว่าตนมิได้ถูกเชิญไปร่วมรับ ประทานอาหารกลางวันจากเลดี้บรูตัน จนเกิดเป็นความคิควนเวียนซ้ำแล้วซ้ำเล่า ในกระแสน่ากึ่ง ว่า “Millicent Bruton, whose lunch parties were said to be extraordinarily amusing, had not asked her.”⁷² เราจึงทราบได้ว่าการที่เธอรู้สึกเช่นนี้ เนื่องมาจากเธอมิได้เป็นคนสำคัญในสายตา ของเลดี้บรูตันนั่นเอง ซึ่งสิ่งนี้ทำให้แคทริสตามีไม่พอใจมาก เพราะตลอดเวลา เธอพยายามแสดง ออกอยู่เสมอ ถึงภาพลักษณ์ของหญิงผู้มีความสง่างาม มีความสมบูรณ์เพียบพร้อม ดังนั้น การที่ถูก เลดี้บรูตันกระทำด้วยเช่นนี้ จึงเป็นสิ่งที่แคทริสตามารู้สึกทนไม่ได้ ซึ่งทำให้เราต้องหวนนึกไปถึงกรณี

⁷¹ Virginia Woolf, *Mrs. Dalloway* (Oxford: Oxford University Press, 1992) p. 47 .

⁷² Ibid p.38 .

ระหว่างแคลริสตากับคอร์ริส คิลมานด้วย จะเห็นว่าแม้จะเป็นเรื่องเล็กน้อย แต่แคลริสตาก็ไม่ชอบ คิลมานจนถึงกับเรียกว่าเป็น “This brutal monster”⁷³ ก็เนื่องมาจากเพียงแค่ว่าคอร์ริสมิได้ชื่นชม แคลริสตาอย่างที่ตัวแคลริสตาปรารถนานั่นเอง

นอกจากการบรรยายลักษณะภายนอกเพื่อสะท้อนให้เห็นความคิดภายในแล้ว เวอร์จิเนีย วูล์ฟก็ยังมีกวีธิ์ในการบรรยายให้ผู้อ่านรู้จักตัวละครของเธออีกรูปแบบหนึ่ง ซึ่งเป็นการสะท้อนอารมณ์ ความคิดของตัวละครได้ดีเช่นกัน นั่นคือการใช้ภาพพจน์มาเปรียบเทียบ เช่น กรณีของเชพทิมุส วอร์เรน สมิธ ที่มักจะมองตนเองว่าเป็น “the criminal who faced his judges; the victim exposed on the heights; the fugitive; the drowned sailor; the poet of the immortal ode; the Lord who had gone from life to death;”⁷⁴ วูล์ฟใช้ภาพพจน์เหล่านี้ แสดงให้เห็นความคิดของเชพทิมุสที่ไม่สามารถจะหาคำลึงใจได้จากคนข้างเคียง เป็นความรู้สึกอันละเอียดอ่อนของผู้ที่มองชีวิตอย่างทอดถอยและไร้ซึ่งความหวัง ไม่สามารถจะหันหน้าไปพึ่งพาใครได้

จะเห็นว่า การแสดงสภาวะทางอารมณ์อันละเอียดอ่อนซึ่งเป็นกระบวนการสำคัญทางความคิดนั้นทำให้ผู้อ่านเข้าไปใกล้ชิดและเข้าใจความรู้สึกของตัวละครได้ดียิ่งขึ้น เนื่องจากในช่วงอารมณ์หนึ่งของตัวละคร ไม่ว่าจะคิดอะไร รู้สึกอย่างไรนั้นก็ล้วนสะท้อนให้เห็นถึงตัวตนหรือทัศนคติบางอย่างของเขาได้เป็นอย่างดี

และในนวนิยายเรื่องต่อมาของวูล์ฟคือ *To the Lighthouse* นั้น เราจะพบการนำเสนอตัวละครโดยไม่ให้ความสำคัญกับรูปร่างลักษณะภายนอกของตัวละครอีกเช่นกัน โดยวูล์ฟจะละเลยการพรรณนารูปร่างหน้าตาของตัวละครแบบสังเขป แต่จะใช้ภาพพจน์เพื่อเปรียบเทียบอันเป็นกวีธิ์ทางอ้อมที่จะแนะนำตัวละครต่อผู้อ่าน ตั้งแต่ลักษณะภายนอกตามความคิดที่เกิดขึ้นในใจ ตลอดจนนิสัยใจคอ หรือแม้กระทั่งวิถีคิดของตัวละครนั้น ๆ เช่น ตัวละครนายแรมเซย์ เราไม่ได้รับการบอกเล่านิสัยใจคอจากผู้เล่าว่าเขาเป็นคนเช่นไร แต่จากวิถีคิดของเขาที่ใช้ภาพพจน์คีย์บอร์ดเปียโนและลำดับพยัญชนะเปรียบเทียบแทนความคิดและขั้นตอนในการคิดเรื่องต่าง ๆ นั้น ทำให้เราทราบว่าเขาเป็นผู้คงแก่เรียน ยึดหลักเหตุและผล มีระเบียบวิถีคิดโดยไม่คำนึงถึงอารมณ์ความรู้สึก

For if thought is like the keyboard of a piano, divided into so many notes, or like the alphabet is ranged in twenty-six letters all in order, then his splendid mind had no sort of

⁷³ Ibid p. 15.

⁷⁴ Ibid p.126.

difficulty in running over those letters one by one, firmly and accurately, until it had reached, say, the letter Q. He reached Q.⁷⁵

เราจะเห็นว่า นายแรมเซย์มีระเบียบวิธีคิดที่เป็นวิทยาศาสตร์ที่มองทุกอย่างโดยใช้เหตุผลมาพิจารณาตามลำดับขั้นตอน ตัวอย่างนี้ ทำให้เราเข้าใจลักษณะนิสัยของตัวละครและเข้าใจเหตุผลที่นางแรมเซย์ปฏิเสธการไปประกาศ เพราะเขาเห็นว่าเป็นสิ่งที่เหลวไหล ไม่มีประโยชน์ และถ้าไปก็อาจจะเกิดอันตรายโดยไม่ได้ทันคำนึงความรู้สึกของเจมส์อย่างที่นางแรมเซย์คิด ลักษณะนิสัยเช่นนี้ของนายแรมเซย์ ทำให้เขาห่างเหินจากบรรดาลูก ๆ และบางครั้งก็โคดเคี้ยว ดังภาพที่เขาขึ้นมามองออกไปในทะเลอย่างเงียบเหงา ซึ่งทำให้นางแรมเซย์เกิดภาพพจน์ของเสาที่ตั้งอยู่กลางทะเลอย่างเคียวคาย แต่ก็เป็นที่เกาะพักพิงของเหล่านกนางนวลได้มาอาศัย ทำให้เราเห็นความคิดของนางแรมเซย์ที่มีต่อสามีว่า เขายังคงเป็นหลักเป็นผู้นำครอบครัว แต่ก็ห่างเหินไม่ใกล้ชิดกับสมาชิกในครอบครัว ทำให้เขาถูเปลวเปลือวเช่นนี้

. . . when she looked up and saw him standing at the edge of the lawn, profound reverence, and pity, and gratitude too, as a stake driven into the bed of a channel upon which the gulls perch. . .⁷⁶

ไม่เฉพาะเวอร์จิเนีย วูล์ฟเท่านั้นที่ละเอียดการพรรณนาตัวละครเพื่อเน้นด้านความสมจริงแบบสังเขป แต่ใช้ภาพพจน์หรือความเปรียบเทียบเน้นอารมณ์ ความรู้สึกที่เกิดขึ้นในใจขณะนั้นของตัวละคร แต่ทว่าในนวนิยายของวิลเลียม โฟล์คเนอร์นั้น เราก็จะพบการนำตัวละครสู่ความเข้าใจของผู้อ่านโดยใช้ภาพพจน์เปรียบเทียบเช่นกัน โดยเฉพาะในเรื่อง *As I Lay Dying* ที่เราจะพบการใช้ภาพพจน์บ่อยครั้งมาก เพื่อแสดงอารมณ์ความรู้สึกที่มีต่อผู้คนหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ดังเช่น การกล่าวถึงตัวละครแอนซ์ บันครน ซึ่งตัวละครอื่น ๆ ที่มองดูแอนซ์ก็จะเกิดภาพพจน์ที่เหมือนกัน คือ ภาพพจน์ของวัว เปรียบเทียบกับแอนซ์ตลอดทั้งเรื่อง

He was a steer standing knee-deep in a pond and somebody come by and set the pond up on the edge and he aint missed it yet.⁷⁷

⁷⁵ Virginia Woolf, *To the Lighthouse*, p 28 .

⁷⁶ Ibid p. 38 .

He rouses up like a steer that been kneeling in a pond⁷⁸

He stop for a shile and look at us, hunched, mournful, like a failing stre ...⁷⁹

ซึ่งในกรณีของแอนซ์ การใช้ภาพพจน์วัวเข้าไปเข้ามาในความคิดของตัวละครเช่นนี้ สะท้อนให้เห็นถึงความรู้สึกเสียสติ เมฆะหย่นที่เกิดในใจของพวกเขาอย่างชัดเจน โฟล์คเนอร์ให้ตัวละครอื่น ๆ มองแอนซ์ ด้วยภาพพจน์เดียวกันเพื่อบอกแก่ผู้อ่านว่า ตัวละครทุกคนนั้นรู้จักนิสัยของแอนซ์ว่า เขาเป็นพ่อที่มักจะเอาโรคเอาเปรียบผู้อื่นอยู่เสมอ เขาเกียจคร้านเฉื่อยชา แม้จะไม่ยอมเอ่ยปากขอความช่วยเหลือ ยังคงมีการสงวนท่าทีอยู่เช่นนั้น แต่ทุกคนต่างก็ตระหนกอยู่แก่ใจ แม้จะไม่มีใครปรปักษ์พูดออกมาภายนอก แต่ในใจของทุกคนแสดงให้เห็นถึงความจริงนี้อย่างชัดเจน

หรือในกรณีของจูเวล ซึ่งมีโอกาสได้เป็นผู้เล่าเรื่องเพียงครั้งเดียว แต่ผู้อ่านมักจะเห็นลักษณะท่าทีของจูเวลจากสายตาของตัวละครอื่นๆที่มักจะถ่ายทอดให้ผู้อ่านเห็นตัวตนภายนอกของจูเวลตามความรู้สึกของพวกเขาเอง โดยใช้ภาพพจน์ของสิ่งที่แข็งกระด้าง เย็นชา เปรียบเทียบกับจูเวลเสมอ เช่น

Jewel stops and looks at pa. Jewel's eyes look like marbles.⁸⁰

จากภาพพจน์ที่ได้รับการเปรียบเทียบนี้ ทำให้เราเห็นลักษณะภายนอกของจูเวลว่า เป็นคนที่เฉยเมยก้าวร้าวกระด้าง จากความที่ไม่ช่างพูดและเงิบขริบ นั่นเองจึงดูเหมือนกับเป็นคนที่ไม่ใส่ใจกับสิ่งรอบข้างนัก แต่ความจริงแล้วสิ่งที่เราเห็นภายนอกนั้น เป็นสิ่งที่ตรงกันข้ามกับตัวจริงของจูเวล โฟล์คเนอร์ต้องการแสดงให้เห็นว่า รูปร่างท่าทางภายนอกเป็นเพียงเปลือกนอกที่ไม่ใช่ความจริงแท้ ทุกคนเห็นและเข้าใจจูเวลตามลักษณะที่เขาเห็นจากสายตา แต่แทบจะไม่มีใครตระหนักเลยว่าจูเวลได้เก็บซ่อนอารมณ์ความรู้สึกอย่างหนึ่งไว้ในใจ นั่นคือความรักที่เขามีต่อแอดคีย์

⁷⁷ William Faulkner, *As I Lay Dying*, p. 390 .

⁷⁸ Ibid., pp. 381-2 .

⁷⁹ Ibid ., p. 456.

⁸⁰ Ibid ., p. 409.

ผู้เป็นแม่ แม้จะจะไม่เคยแสดงออกถึงอารมณ์อ่อนโยนให้ผู้คนได้เห็นภายนอก แต่สิ่งที่อยู่ภายในใจของจูเวลนั้นเองคือ ความจริงแท้ที่ตรงข้ามกับสิ่งที่ทุกคนเห็นและคิด

นอกจากการใช้ภาพพจน์ นำเสนอตัวละครแทนการพรรณนารูปร่างลักษณะแบบสังเขปแล้ว การใช้บทราฟิงก็เป็นอีกวิธีหนึ่งซึ่งทำให้ตัวคนอันแท้จริงของตัวละครปรากฏชัดเจนต่อผู้อ่าน ผู้อ่านจะทราบชีวิตในแต่ละแง่มุมของพวกเขา ซึ่งจะทำให้เรารู้จักตัวละครนั้น ๆ ใฝ่อย่างละเอียดละออมากกว่าการบรรยายโดยตรงแบบนักประพันธ์แนวขนบนิยมได้กระทำ ดังเช่น ตัวละครนางคัลโลเวย์ที่ใครต่อใครก็มักชื่นชมเกมริชชาชีวิตที่มีความสุขของเธอ แต่นั่นคือ ภาพภายนอกที่ปรากฏแก่สายตาคนทั้งหลาย แต่ไม่มีใครทราบเลยว่าแท้จริงแล้ว เธอมิได้มีความสุขเลย ในทางตรงกันข้าม เธอโคเคี้ยวและพยายามทำตัวให้เป็นที่รักของผู้คน แต่ก็ไม่ค่อยจะสำเร็จ เธอใฝ่ฝันถึงชีวิตที่หรูหรา สนุกสนาน แต่ก็กลับมาเลือกใช้ชีวิตแต่งงานที่เรียบง่ายกับริชาร์ด คัลโลเวย์ การใช้บทราฟิงและมุมมองแบบบุรุษที่ 3 ทำให้เราเห็นความคิดเห็นของตัวละครแต่ละตัวที่มีต่อแคลริสตา รวมทั้งเหตุการณ์ต่าง ๆ นอกเหนือไปจากความคิดเห็นของแคลริสตาว่า แคลริสตามีเหตุผลส่วนตัวที่เลือกตัดสินใจเช่นนี้ เราจะเห็นลักษณะของตัวละครปีเตอร์ว่าเป็นคนที่อ่อนไหวไม่หนักแน่นมั่นคง จนทำให้แคลริสตาเกรงว่า จะทนผู้ชายที่ต้องการแต่จะเรียบร้อยอย่างปีเตอร์ไม่ได้ เธอจึงเลือกแต่งงานกับผู้ชายที่มีท่าทางหนักแน่น มั่นคงอย่างริชาร์ด คัลโลเวย์แทน ทั้ง ๆ ที่เพิ่งรู้จักกับเขาได้ไม่นาน ส่งผลให้ทุกวันนี้ แคลริสตาจึงรู้สึกกำกึ่งกับความคิดที่เธอมิได้เลือกปีเตอร์ “Thanks Heaven she had refused to marry him!”⁸¹ แต่บางครั้งก็เสียดายปีเตอร์อย่างที่ราฟิงว่า “If I had married him, this gaiety would have been mine all day.”⁸² เนื่องจากแคลริสตา รู้สึกเสมอว่าชีวิตแต่งงานของเธอกับริชาร์ดนั้นก็มิได้มีความสุขสมบูรณ์เช่นที่คาดหวังไว้แต่แรกนั่นเอง เราจะเห็นว่า กลวิธีการเล่าเรื่องนี้มีผลอย่างยิ่งต่อการนำเสนอตัวละครให้ผู้อ่านได้รู้จักอย่างลึกซึ้ง

ใน *To the Lighthouse* นั้น วูล์ฟก็ใช้กลวิธีเดียวกันนี้นำเสนอตัวละครเช่นกัน ผู้อ่านเข้าไปทำความเข้าใจ ความรู้จักตัวละครอย่างลึกซึ้งภายในกระแสน้ำของพวกเขานี้ ในขณะที่เดียวกัน ผู้เล่าบุรุษที่ 3 ก็ถ่ายทอดมุมมองของตัวละครอื่น ๆ ที่มีต่อกันและกันสลับไปมา ทำให้เราเข้าใจความคิด และตัวคนที่แท้จริงของตัวละคร เช่น นางแรมเซย์ที่ดูจากภายนอกแล้ว เธอเป็นผู้หญิงที่อ่อนโยน มีเมตตาและใช้ชีวิตที่เรียบง่าย แต่แท้ที่จริงแล้ว เธอเป็นคนที่ต้องการให้ผู้คนยอมรับในตัวเธอเช่นเดียวกับตัวละครแคลริสตา คัลโลเวย์ นอกจากนี้เธอยังเป็นคนที่ยึดมั่นในความคิดเป็นอย่างมาก เช่น ความคิดที่ว่ากรม็อบครัว คือความเหมาะสม เป็นความสมดุลย์ทางธรรมชาติ

⁸¹ Virginia Woolf, *Mrs. Dalloway*, p.59 .

⁸² Ibid ., p.60.

ของผู้ชายและผู้หญิงที่ต้องเกิดมาคู่กัน การที่เธอพยายามจับคู่ลิลี บริสโค กับวิลเลียม แบนส์ นั้น จึงมีพื้นฐานมาจากความปรารถนาดี เนื่องจากผู้อ่านจะได้เห็นความรู้สึกนึกคิดของนางแรมเซย์ที่เชื่อว่า “an unmarried woman has missed all the best of life.”⁸³ แต่ลิลีไม่เห็นด้วย เธอกลับรู้สึกขุ่น การกระทำของนางแรมเซย์ และคิดว่า นางแรมเซย์ค่อนข้างจะเจ้ากี้เจ้าการมีใชน้อยที่ชอบเข้ามาจัดการกับชีวิตของผู้อื่น ซึ่งความคิดเช่นนี้ของลิลีก็เนื่องมาจากเหตุผลส่วนตัวเช่นการที่ลิลียากอยู่เป็นโสดคนเดียวมากกว่า “she like to be alone ; she liked to be herself.”⁸⁴ แต่นางแรมเซย์ก็ยังไม่ยอมรับความคิดของลิลี กลับคิดสงสารลิลี และรู้สึกว่าลิลีนี้น่าสงสารเสียจริง “her dear Lily , her little brisk , was a fool.”⁸⁵ จะเห็นว่า ตัวละครทั้งสองฝ่ายต่างไม่เข้าใจกัน แต่ได้พยายามที่จะคาดเดาคำความคิดของอีกฝ่าย ซึ่งก็ไม่ได้ผลเต็มที่นัก เพราะต่างก็ยังไม่ยอมรับความคิดและการกระทำของอีกฝ่ายหนึ่งอยู่ดี แต่ผู้อ่านจะเข้าใจตัวละครทั้งสองมากที่สุด เพราะได้รับรู้โดยละเอียดว่าในใจของนางแรมเซย์และลิลีคิดเช่นไร มีเหตุผลอย่างไรจึงคิดหรือกระทำออกมาเช่นนั้น

วิลเลียม โพลด์เนอร์ก็นำเสนอตัวละครโดยใช้บทราฟิงแสดงความคิดอารมณ์ ความรู้สึกของตัวละครเช่นกันเราจึงพบว่าเรารู้จักตัวละครหนึ่ง ๆ จากลักษณะนิสัย ความคิดมากมายที่ปรากฏอยู่ในห้วงกระแสนึกของเขามากกว่าจะใส่ใจอยากรู้อยากเห็นรูปร่างภายนอกของเขา

ในเรื่อง *The Sound and the Fury* นั้น เรารู้จักตัวละครอย่างใกล้ชิดโดยละเอียดความสนใจด้านลักษณะรูปร่างของเขาเสียสนิท เพราะโพลด์เนอร์สามารถโน้มน้ำหนักให้เราสนใจกับความคิดต่าง ๆ ที่เป็นเหตุการณ์ที่ผ่านมามีความน่าสนใจที่จะสืบหาข้อเท็จจริงที่แอบซ่อนอยู่อย่างกระจัดกระจายในกระแสนึกของตัวละคร และสิ่งนี้ก็เปิดโอกาสให้เราได้ใช้จินตนาการส่วนตัวจากภาพตัวละครได้อย่างอิสระ เช่น ตัวละครแควนดินที่เหมือนกับจะไม่มียุทธศาสตร์สำคัญในความคิดของเบนจี้ แต่แท้ที่จริงแล้วเขาเป็นตัวละครสำคัญตัวหนึ่งที่เดียว เบนจี้เพียงแต่บอกเล่าบางแง่มุมอันเป็นพื้นฐานที่จะพาเราไปรู้จักและเข้าใจแควนดินมากขึ้น ในตอนต่อมาของแควนดินเอง แต่สิ่งที่เบนจี้บอกเล่า ก็จัดว่าเป็นข้อมูลสำคัญถึงลักษณะนิสัยและความคิดของแควนดินอยู่ไม่น้อยแม้เบนจี้จะเล่าตามกำลังความสามารถของคนปัญญาอ่อนก็ตาม เช่น ฉากที่แควนดินตบหน้าแคคคิ หลังจากแคคคิฝ่าฝืนคำห้าม และถอดเสื้อผ้าต่อหน้าเด็กรับใช้ไนโกร ซึ่งขณะที่อ่านเราจะเข้าใจว่าเขาลงโทษแคคคิรุนแรงเกินไปที่เธอไม่เชื่อฟังเขา

⁸³ Virginia Woolf , *To the Lighthouse* , p.43 .

⁸⁴ Ibid.

⁸⁵ Ibid .

Caddy took her dress off and threw it on the bank. Then she didn't have on anything but her bodice and drawers, and Quentin slapped her and she slipped and fell down in the water.⁸⁶

แต่เมื่อผู้อ่านได้เข้าไปสัมผัสกับความในใจของควีนตินจริง ๆ ก็จะพบความซับซ้อนอย่างที่ไม่คาดคิดและจะเข้าใจว่า เหตุผลที่ควีนตินคบแคคคิอย่างรุนแรงนั้น ก็เป็นเพราะความรักที่ผิดปกติกี่เขามีต่อแคคคินั่นเอง จากลักษณะภายนอกที่ดูสงบ เครื่องขริ่ม เข้าระเบียบและเคร่งครัดกฎเกณฑ์ ควีนตินตัวจริงอำพรางอารมณ์อ่อนไหว อ่อนแอและภาวะทางจิตที่ผิดปกติจากสายตาของบุคคลภายนอกได้อย่างมีศิลปะ ซึ่งเราจะทราบได้จากบทราฟิงของตัวละครนั่นเอง ด้วยเหตุนี้ ในขณะที่สมาชิกครอบครัวคอมป์สันไม่มีใครเข้าใจเหตุผลที่ควีนตินฆ่าตัวตาย แต่ผู้อ่านจะเข้าใจอย่างชัดเจนถึงสาเหตุว่า เนื่องจากความรักต้องห้ามระหว่างเขากับแคคคิที่เป็นสาเหตุสำคัญนอกเหนือจากความปวศร้าวในการประพฤติดัวของแคคคิ

ตัวละครเจสันก็เช่นกันที่ผู้อ่านจะได้รับรู้นิสัยพื้นฐานของเขาในวัยเด็กจากคำบอกเล่าของเบนจิมินตอนแรกว่า เขาเป็นเด็กช่างฟ้อง ขี้อิจฉาและเห็นแก่ตัว มักมีเรื่องราวทะเลาะวิวาทกับแคคคิเสมอ การที่เราได้เข้าไปสัมผัสกับตัวตนของเจสันอย่างใกล้ชิดในตอนของเขา ทำให้เราเข้าใจว่า ในมุมมองของเจสันนั้น เขามองตนเองว่าถูกเอาเปรียบจากพี่น้อง และได้รับการปฏิบัติจากบิดาไม่เท่าเทียมกับควีนติน ความรู้สึกเหล่านี้ฝังใจเจสันเรื่อยมา กลายเป็นเหตุผลในการคิดและการกระทำพฤติกรรมต่าง ๆ ดังที่เราได้รับรู้ เช่น เหตุผลที่เขาชิงชิงแคคคิเป็นอย่างมาก ก็เพราะเขาและแคคคิไม่ลงรอยกันมาตั้งแต่ตอนเป็นเด็กแล้ว เจสันคิดเสมอว่า แคคคิชอบเข้ามารังแกเขา โดยที่ไม่มองว่า เป็นเพราะเจสันชอบรังแกน้องชายปัญญาอ่อนนั่นเอง ทำให้แคคคิต้องเข้ามาปกป้องและมักจะมีเรื่องกับเจสันเสมอ และเมื่อโตขึ้น เจสันก็มองว่า แคคคิประพฤติดัวเสื่อมเสียชื่อเสียงวงศ์ตระกูล ชำร้าย ยังเป็นผู้กระชากความหวังที่เขาจะได้รับการฝากฝังเข้าทำงานธนาคารไปเสียอีก นอกจากนี้เขายังชิงชิงบิดาและมารดา เพราะคิดว่า เขาได้รับความลำเอียง ความไม่ยุติธรรมที่คนทั้งสองยอมขายที่ดินเพื่อส่งเสียควีนตินให้เรียนในมหาวิทยาลัยชื่อดังอย่างฮาร์วาร์ด แต่ตัวเขาเองกลับไม่ได้รับความสนใจและต้องเรียนที่วิทยาลัยเล็ก ๆ แต่ทว่าในที่สุด เจสันก็คิดอย่างเขาะหยันและลำพองใจว่า เขาเองนี่แหละที่ต้องมารับภาระส่งเสียเลี้ยงดูครอบครัว และยังคงเลี้ยงดูควีนตินบุตรสาวของแคคคิที่เขาแสนชิงชิงอีกด้วย การกระทำที่เจสันมีต่อควีนตินจึงเป็นการแก้แค้นที่สมควรแล้ว

⁸⁶ William Faulkner, *The Sound and the Fury*, pp.20-1.

นอกจากนี้ในตอนที 4 ซึ่งเป็นตอนสุดท้ายนั้น นอกจากเราจะรู้จักตัวละครจากกระแเส้านิกของเขาแล้ว เรายังจะได้เห็นรูปร่างภายนอกของเขาจากผู้เล่าแบบบุรุษที่ 3 อีกด้วย เช่น ตัวละครเบนจี้ ที่ได้รับการพรรณนาถึงรูปร่างลักษณะจนเห็นภาพตัวละครตัวนี้ได้อย่างชัดเจนว่า

. . . a big man who appeared to have been shaped of some substance whose particles would not or did not cohere to one another or to the frame which supported it. His skin was dead looking and hairless; dropsical too, he moved with a shambling gait like a trained bear. His hair was pale and fine. It had been brushed smoothly down upon his brow like that of children in daguerrotypes. His eyes were clear, of the pale sweet blue of cornflowers, his thick mouth hung open, drooling a little.⁸⁷

แต่จุดประสงค์ของโฟล์คเนอร์แตกต่างจากวุล์ฟที่เธอบรรยายลักษณะภายนอกเพื่อแสดงความคิด ความรู้สึกภายในที่ตัวละครมีต่อตนเอง สำหรับโฟล์คเนอร์แล้วเขาตั้งใจจะทำให้ผู้อ่านได้เข้าไปใกล้ชิดกับตัวละครมากกว่าการรับรู้เพียงแต่สิ่งที่ตัวละครคิด อันเป็นความต้องการของโฟล์คเนอร์ในการจะทำให้ตอนที 4 ซึ่งเป็นเสมือนบทสรุปของนวนิยายนั้นมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น นั่นคือโฟล์คเนอร์ใช้ประโยชน์จากผู้เล่าบุรุษที่ 3 อธิบายสิ่งที่ยังค้างคาอยู่ในใจผู้อ่าน เช่น การเฉลยว่า ตัวละครเบนจี้เป็นคนที่ปัญญาอ่อน ผู้อ่านจึงได้เห็นวิธีการเล่าเรื่องแบบตอนที่ 1 โดยพรรณนาให้เห็นภาพของเขาในตอนสุดท้ายนี้เอง และไม่เพียงเบนจี้เท่านั้นโฟล์คเนอร์ยังคงบรรยายรูปร่างลักษณะตลอดจนการแต่งกายของตัวละครอื่นอย่างละเอียดเช่นกัน ด้วยจุดประสงค์เดียวกับที่กล่าวไปข้างต้นแล้ว เช่น ตัวละครคิลซี เป็นต้น การกระทำเช่นนี้ ผู้วิจัยคิดว่า อาจพิจารณาได้อีกอย่างหนึ่งว่า โฟล์คเนอร์ต้องการย้ำให้ผู้อ่านตระหนักถึง “ตัวตน” ของตัวละครที่ผ่านพบมาในกระแเส้านิกของผู้เล่าที่บางครั้งก็ไม่ปะติดปะต่อกันนั้นให้ชัดเจนยิ่งขึ้นนั่นเอง

โฟล์คเนอร์ยังมีวิธีการนำเสนอตัวละครอีกรูปแบบหนึ่ง ซึ่งมีความแปลกใหม่ในแง่ของการสร้างตัวละครนั่นคือ ตัวละครแคคคิจากเรื่อง *The Sound and the Fury* ตัวละครตัวนี้เป็นศูนย์กลางของเรื่องที่มีตัวตนขึ้นมาจากการถ่ายทอดจากมุมมองทั้งสามของพี่น้องของเธอ ผู้อ่านไม่สามารถเข้าไปสัมผัสความในใจของเธออย่างที่ ได้พบจากตัวละครเบนจี้ เคเวนดิน และเจสันได้เพราะแคคคิไม่มีตอนของเธอ ไม่มีเนื้อที่สำหรับเปิดเผยความในใจให้เธอ แต่กระนั้น ผู้อ่านจะกลับสามารถรู้จักเธอได้เป็นอย่างดี จากคำบอกเล่าที่หลากหลายของผู้เล่าทั้งสามนี้เอง เราจะพบว่า เธอมี

⁸⁷ Ibid ., p. 342 .

ตัวคนที่แตกต่างกันถึง 3 ตัวคนขึ้นอยู่กับมุมมองของผู้เล่า และนี่คือหลักสำคัญของนวนิยายแนวแนวกระแสสำนึก ที่ต้องการชี้ว่า สิ่งที่เห็นภายนอกนั้นไม่สามารถบอกความจริงแท้ได้ ดังจะเห็นว่าตัวละครผู้เล่าแต่ละคนก็มองแคคคิแตกต่างกันไป กล่าวคือแคคคิที่เป็นตัวแทนของความรักบริสุทธิ์ อ่อนโยนและแคคคิที่เป็นเด็กสาวแสนสวย รวมทั้งแคคคิที่เป็นหญิงคนชั่วประพศิตัวเสื่อมเสียอีก

ภาพพจน์แรกของแคคคิที่เป็นความบริสุทธิ์อ่อนโยนนั่น เป็นมุมมองของเบนจี้ ซึ่งจะเน้นย้ำถึงความรักอันอ่อนโยนที่เธอมอบให้เบนจี้ตลอดทั้งตอน โดยใช้ภาพพจน์ของธรรมชาติที่บริสุทธิ์เปรียบเทียบ เราจึงจะพบประโยคที่กล่าวว่า “แคคคิมีกลิ้นเหมือนคันไม้” และ “แคคคิมีกลิ้นเหมือนใบไม้” อยู่บ่อยครั้ง นอกเหนือจากการบรรยายถึงอาการปฏิกิริยาที่บ่งบอกถึง ความเมตตา รักใคร่ และการปกป้องที่แคคคิมอบให้เขา

ด้วยเป็นคำบอกเล่าจากชายปัญญาอ่อนอย่างเบนจี้ ภาพพจน์แรกของแคคคิที่เป็นทั้งที่สาวและมารดาผู้อ่อนโยน นุ่มนวล จึงส่งผลให้ผู้อ่านยอมรับเชื่อถือเธอได้อย่างไม่เคลือบแคลง คงตัวอย่างต่อไปนี้ที่แสดงให้เห็น แคคคิที่เต็มไปด้วยความรัก ความสงสารเบนจี้อย่างจริงใจ

“You are not a poor baby. Are you. You’ve got your Caddy. Haven’t you get your Caddy.”⁸⁸

ด้วยบุคลิกอันอ่อนโยนเช่นนี้ เบนจี้จึงได้ใช้ภาพพจน์ของธรรมชาติ เช่น คันไม้ ใบไม้ ดอกไม้ มาเปรียบกับแคคคิตลอดเวลา แสดงให้เห็นความบริสุทธิ์ของเธอที่เบนจี้รับรู้ เราจะเห็นว่าในภายหลัง เบนจี้มักจะถือดอกไม้ที่ชื่อจิมสัน วิค (Jimson Weed) เสมอ ราวกับเป็นตัวแทนของแคคคิ และเมื่อเขาถูกสัตว์เตอร์ที่เลี้ยงแก๊งค์คิงคอกไม้ทิ้งเขาจึงร้องไห้เสมอเพราะรู้สึกที่แคคคิได้จากเขาไป การใช้ภาพพจน์ของดอกไม้ คันไม้ เป็นสัญลักษณ์แห่งความบริสุทธิ์นั้น จะหายไปภายหลังที่แคคคิเริ่มเติบโตเป็นสาว เริ่มคบหาเพื่อนชายและมีเพศสัมพันธ์ เราจะได้ยินเบนจี้กล่าวว่า เขาไม่ได้กลิ่นของคันไม้จากแคคคิอีก ดังเช่น ฉากในวันแต่งงานของแคคคิ ซึ่งเป็นการแต่งงานเพื่อต้องการรักษาชื่อเสียงของวงศ์ตระกูล เบนจี้ไม่ได้กลิ่นของคันไม้ เพราะเธอมิได้เป็นสาวบริสุทธิ์อีกแล้ว

⁸⁸ Ibid., p.8.

Caddy put her arms around me, and her shining veil, and I didn't smell trees anymore and I began to cry.⁸⁹

แต่ในอีกตอนต่อมาซึ่งเป็นมุมมองของเวเวนตินนั้น เราจะได้พบกับแคคคิในอีกรูปแบบหนึ่งซึ่งเป็นภาพที่ตรงกันข้ามกับมุมมองของเบนจิวอย่างสิ้นเชิง เราจะไม่ได้เห็นภาพของเด็กหญิง ผู้บริสุทธิ์คุณธรรมชาติ ผู้มอบความรักอันอ่อนโยน นุ่มนวลให้เบนจิว หากแต่เป็นเด็กสาวผู้เต็มไปด้วยความงามสะพรั่ง ภาพพจน์ที่มักปรากฏอยู่เสมอเกี่ยวกับแคคคิในตอนของเวเวนติน จึงล้วนแต่ใช้ดอกไม้ที่มีรูปลักษณะและกลิ่นหอม รุนแรง เขียวขุ่น เช่น ดอกฮันนี่ ซัคเคิล (honey suckle) ดอกกุหลาบ (rose) และดอกไลแลค (lilac) มีใช้ดอกไม้พื้น ๆ อย่างดอกจิมสัน weed ของเบนจิว โดยเฉพาะดอกฮันนี่ซัคเคิล นั้นจะปรากฏบ่อยครั้งมากในห้วงความคิดคำนึงช่วงหลัง ๆ ของเวเวนติน อันเป็นภาพของแคคคิท่ามกลางกลิ่นหอมอบอวล รุนแรงของดอกไม้ชนิดนี้ ในยามสนธยา ซึ่งเป็นความประทับใจของเวเวนติน และยังสะท้อนความคิดจิตใจที่ผิดปกติของเวเวนตินที่มีต่อแคคคิอีกด้วย

ท่ามกลางความอ่อนแอของเวเวนติน แคคคิก็ยังคงมีความกล้าหาญอันเป็นคุณสมบัติดั้งเดิมของเธออยู่คงในความคิดของเบนจิวที่เราจะเห็นความกล้าของแคคคิในการปีนคันทันไม้ แอบมองเข้าไปในหน้าต่างเพื่อดูว่าเกิดอะไรขึ้นในห้องของย่า แต่ทว่าครั้งนี้ แคคคิใช้ความกล้าหาญของเธอทำทนายขอบเขตของจารีตประเพณี เพียงเพื่อต้องการประชดชีวิตเท่านั้น แคคคิได้กระทำตัวเป็นหญิงเสเพล ไม่รักเกียรติยศศักดิ์ศรีของตนเอง คบกับผู้ชายไม่เลือกหน้างานตนเองตั้งครรถ์ไม่มีผู้รับผิดชอบ และในที่สุดเธอก็ต้องยอมแต่งงาน กับคนอื่น เพื่อรักษาชื่อเสียงของวงศ์ตระกูล ความประพฤติและการกระทำของแคคคิล้วนสร้างความปวดร้าวใจให้เวเวนตินเป็นอย่างยิ่ง แต่อย่างไรก็ตาม แคคคิก็ยังคงเป็นเสมือนที่พึ่งทางใจของเวเวนตินเสมอ มิใช่ในฐานะน้องสาว แต่เป็นฐานะของมารดาถึงคนรัก แคคคิเองก็ดูเหมือนจะเข้าใจเวเวนติน บ่อยครั้งที่เธอให้อภัยเวเวนตินที่มีท่าทางหึงหวงเธอเวเวนตินเองก็อ่อนแอเกินกว่าจะทำอะไรรุนแรงกับแคคคิ แม้บางครั้งแคคคิจะต้องการให้เวเวนตินฆ่าเธอเสีย ดังจะเห็นได้ชัดถึงตัวตนของแคคคิ ในสายตาของเวเวนติน

she held my hand against her chest her heart thudding I turned and caught her arm

Caddy you hate him dont you

she moved my hand up against her throat her heart was hammering there

⁸⁹ Ibid., p.48.

poor Quentin...

then I was crying her hand touched me again and I was crying against her damp blouse
then she lying on her back looking past my head into the sky I could see a rim of white
under her irises I opened my knife...

dont cry

Im not crying Caddy

push it are you going to

do you want me to

yes push it

touch your hand to it

dont cry poor Quentin...

90

จะเห็นได้ว่า ฉากที่กล่าวไปนี้ ไม่ใช่ความสัมพันธ์ระหว่างพี่ชาย น้องสาว แต่เสมือนคู่รักที่กำลังขัดแย้งกัน ตัดพ้อต่อกัน อีกทั้งท่าทางของแคคคิก็มิได้ทำให้ผู้อ่านตระหนักถึงความรักอันบริสุทธิ์เช่นที่เบนจี้ได้รับจากเธอเลย

และต่อมา ภาพพจน์ของแคคคิก็ได้เปลี่ยนไปอีกครั้ง เมื่อเราพิจารณาจากมุมมองของเจสัน ในกระทำความคิดของเจสันนั้น แคคคิคือหญิงผู้มากรัก สร้างความอภัยศอให้แก่เขา และที่สำคัญที่สุด เธอคือ สาเหตุที่ทำให้อนาคตของเขาตกต่ำลง แคคคิจึงเป็นหญิงคนชั่ว อย่างที่เขามักเปรยบอ่ย ๆ กระทบเขวนดินถึงมารดาของเธอว่า "Once a bitch always a bitch."⁹¹ แต่อย่างไรก็ตาม ผู้อ่านไม่อาจถ้อยตามเจสันได้ เนื่องจากบุคลิกของเจสันในสายตาของผู้อื่น นั้นเต็มไปด้วยความใจคำเห็นแก่ตัว โดยเฉพาะจากคำพูดจากคิลซีตัวละครที่ได้รับความเชื่อถือที่กล่าวออกมาครั้งหนึ่งว่า "You 's a cold man, Jason, if man you is," she says. " I thank de Lawd I got mo heart dan dat, even ef hit is black."⁹² สิ่งนี้ทำให้ผู้อ่านไม่วางใจและเชื่อถือเขา และกลับจะไปมอบความสงสารเห็นใจแคคคิอย่างที่สุด อาจจะมากกว่าในงานนวนสองตอนก่อนหน้านี้อีกด้วย เพราะในตอนของเจสันนี้ ผู้อ่านจะมองว่า แคคคิได้กลายเป็นเหยื่อความโกรธแค้น อาฆาตของน้องชายคนเอง ภาพของแคคคิที่วิ่งตามรถม้าที่มีเจสันอุ้มเขวนดินอยู่ หรือภาพที่แคคคิพยายามกลั้นน้ำตามิให้

⁹⁰ Ibid , pp.187-9 .

⁹¹ Ibid ., p.223 .

⁹² Ibid ., p. 258 .

ร้องไห้ออกมาต่อหน้าเจสัน ล้วนแต่สร้างความเห็นใจและขัดแย้งกับภาพของแอดดีหญิงคนชั่ว ในสายตาของเจสันอย่างสิ้นเชิง

โฟล์คเนอร์ ได้ใช้ทวิวิธีเกี่ยวกับที่ เขาสร้างแอดดี คอมป์สันอีกครั้งในการสร้างตัวละครแอดดี บันเดรนขึ้นมาในเรื่อง *As I Lay Dying* แอดดีมีความคล้ายคลึงกับแอดดีตรงที่เธอเป็นจุดศูนย์กลางความคิดของผู้เล่า เช่นเดียวกับที่แอดดีเป็นจุดศูนย์กลางของพี่น้องคอมป์สัน แต่แตกต่างกันที่ว่า คราวนี้ โฟล์คเนอร์เปิดโอกาสให้แอดดีได้มีโอกาสชี้แจงตัวเองอย่างกระจ่างในตอนท้าย ทำให้เราได้เข้าใจความคิดความรู้สึกของแอดดี รวมทั้งเหตุผลของสิ่งที่เธอได้กระทำลงไปทั้งหมดด้วย ในขณะที่แอดดีนั้น เราต้องพยายามเก็บรวบรวมข้อมูลจากคำบอกเล่าของพี่น้องของเธอ แล้วมาประติดประต่อเองภายหลัง

สำหรับแอดดีนั้นจากข้อมูลที่มากมายจากผู้เล่าครอบครัวบันเดรนและเพื่อนบ้าน ทำให้เรามองเห็นตัวตนของเธอหลากหลายออกไปเช่นกันตามแต่ความคิดของผู้เล่าแต่ละคน เช่น ในความคิดของคาร์ล แอดดีคือหญิงที่ชั่วร้ายรักลูกสาวเพียงและกระทำผิดศีลธรรมโดยการลอบไปมีชู้จนเกิดลูกขึ้นมา ก็คือ จูเวล นั่นเอง ดังนั้น คาร์ล จึงไม่ยอมรับแอดดีในฐานะแม่ ตัวที่เขาเคยกล่าวไว้ว่า "I cannot love my mother because I have no mother."⁹³

แต่สำหรับจูเวลแล้ว ภาพของแอดดีในความคิดของจูเวล คือแม่ผู้มอบความรักให้เขา ในท่วงท่าที่สงบเฉย เราไม่เห็นการแสดงออกด้วยคำพูดของจูเวล แต่การที่เขาพร้อมจะเสียสละมีอันเป็นของรัก และท่าทางปกป้องโลงศพของแม่ ก็สามารถแสดงให้เห็นความรู้สึกที่เขามีต่อแม่ได้อย่างชัดเจน อีกทั้งคำพูดของแอดดีที่เคยกล่าวกับคอร่าถึงความเชื่อมั่นที่เขามีต่อจูเวลว่า "He is my cross and he will be my salvation. He will save me from the water and from the fire. Even though I have laid down my life, he will save me."⁹⁴ ก็ทำให้เห็นสัมพันธ์ภาพระหว่างแอดดีและจูเวลนั้นแนบแน่น เป็นแม่และลูกที่รักและห่วงใยกันอย่างแท้จริง

ส่วนในสายตาของเพื่อนบ้านคือ คอร่า ทูลนั้น แอดดีคือหญิงผู้โศกเศร้าทุกข์ทรมาน เพราะแอดดีถูกปฏิเสธจากครอบครัว แม้แต่จะฝังศพลงบนที่ดินของตระกูลบันเดรน ก็ยังกระทำไม่ได้ต้องอพยพไปยังบ้านเกิดของแอดดีเอง ซึ่งเป็นการกระทำที่น่าอับอายมาก นอกจากนี้แอดดียังนำส่งสารที่พยายามปกปิดความทุกข์ของตนเองโดยไม่ปรึกษาให้ใครล่วงรู้เลย

⁹³ William Faulkner, *As I Lay Dying*, p.406 .

⁹⁴ Ibid ., p.460 .

. . . she lived, a lonely woman, lonely with her pride, trying to make folks believe different, hiding the fact that they just suffered her, because she was not cold in the coffin before they were carting her forty miles away to bury her, flouting the will of God to do it, Refusing to let her lie in the same earth with those Bundrens.⁹⁵

จะเห็นว่า ภาพพจน์ต่าง ๆ เหล่านี้ ได้สะท้อนให้เห็นผลของกลวิธีการเล่าเรื่องโดยใช้มุมมองหลายมุมมอง อันทำให้ตัวละครเพียงตัวหนึ่งมีตัวตนที่แตกต่างกันออกไปมากมายตามความคิดและอารมณ์ ความรู้สึกของผู้เล่าแต่ละคนทั้งยังสะท้อนถึงทัศนคติของผู้เล่าที่มีต่อตัวละครที่ถูกกล่าวถึงด้วย

แต่นอกจากการนำเสนอตัวละครที่ไม่มีโอกาสได้ชี้แจงตนเองให้มีตัวตนขึ้นมาโดยเล่าผ่านมุมมองของผู้เล่าหลายคนอันเป็นกลวิธีของโฟล์คเนอร์ ดังที่กล่าวมาแล้วนั้น ก็ยังมีวิธีการนำเสนอตัวละครที่มีความแปลกใหม่ที่น่าสนใจอีกวิธีหนึ่งซึ่งเป็นของเวอร์จิเนีย วูล์ฟ ดังปรากฏอยู่ในเรื่อง *Mrs. Dalloway* นั่นคือ การสร้างตัวละครที่มีความคล้ายคลึงกัน จนอาจเรียกได้ว่าเป็น “ฝาแฝด” (double) กันโดย ตัวละครทั้งสองไม่เคยพบเจอหรือรู้จักกันเลย แต่ผู้อ่านกลับสามารถเชื่อมโยง ความสัมพันธ์ระหว่างตัวละครทั้งสองได้ ตัวละครที่กล่าวถึงนี้คือ แคลริสตา คัลโลเวย์กับเซพทิมุส วอร์เรน สมิธนั่นเอง อันที่จริง ตัวละครทั้งสองดูเหมือนไม่มีอะไรที่คล้ายคลึงกันเลย ถ้าเราพิจารณาเปลือกนอก คือ สถานภาพทางสังคม แคลริสตาเป็นสุภาพสตรีในสังคมชั้นสูงของลอนดอน มีชีวิตที่หรูหรา มีครอบครัวที่อบอุ่นพร้อมหน้า มีเพื่อนฝูงมากมาย แต่เซพทิมุสเป็นเพียงอดีตทหารผ่านศึกที่ถูกโรคประสาทคุกคามและกำลังอยู่ในระหว่างพักรักษาตัว สถานภาพทางชีวิตสมรสก็ไม่ประสบความสำเร็จ มีภรรยาผู้อ่อนแอและไม่มีบุตร แต่สิ่งที่ทำให้ตัวละครทั้งคู่คล้ายคลึงกันจนกล่าวได้ว่า เซพทิมุสนั้นเป็น “ฝาแฝดของแคลริสตา” ก็คือ ปัญหาภายในจิตใจนั่นเอง ทั้งด้านทัศนคติที่มีต่อการดำรงชีวิต ความอ้างว้าง ไม่มั่นคงทางใจ หรือความสามารถติดต่อดสื่อสาร ความคิดกับคนรอบข้างได้ ถ้าจะเห็นว่าคนทั้งสองมักจะครุ่นคิดเรื่องที่คล้าย ๆ กันเสมอ สิ่งเหล่านี้ทำให้ความแตกต่างภายนอกกลายเป็นเพียง “เปลือก” และถูกมองข้ามไปอย่างสิ้นเชิง และเราจะเห็นว่า วูล์ฟจงใจเชื่อมโยงตัวละครทั้งสองอย่างชัดเจน จากคำวลีที่กล่าวว่า “อย่ากลัวเลยกับแสงร้อนแรงแห่งดวงตะวัน” ซึ่งเป็นวลีที่แคลริสตาอ่านพบที่ร้านขายหนังสือเมื่อออกมาซื้อดอกไม้ในขณะที่เซพทิมุสเองก็ได้ยืนฝากถ้าวนี้ในห้องของเขา ซึ่งตัวละครทั้งสอง

⁹⁵ Ibid ., p.353 .

เกิดความรู้สึกคล้ายกัน คือ การตระหนักถึงความตาย และอารมณ์ความรู้สึกของตัวละครเมื่อนึกถึงคำนี้ ก็จะคล้ายกันอีกเช่นกัน คืออยู่ในสภาวะที่สงบนิ่งในภวังค์

ขณะที่ได้หวนรำลึกถึงวลีนี้ แคลริสตากำลังเย็บซ่อมแซมชุดราตรีอยู่และจิตใจก็พลันเคลิบเคลิ้มนึกไปถึงภาพของทะเล และคลื่นที่สาดซัด โยนตัวขึ้นลงครั้งแล้วครั้งเล่า อันแสดงนัยของความผันแปร ไม่แน่นอนของชีวิต และวลีดังกล่าวนี้ก็ได้แทรกเข้ามาในใจ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า แคลริสตากำลังครุ่นคิดถึงความตายนั่นเอง

So on a summer's day waves collect, overbalance, and fall; collect and fall; and the whole world seems to be saying 'that is all' more and more ponderously, until even the heart in the body which lies in the sun on the beach says too, that is all Fear no more, says the heart. Fear no more , says the heart, committing its burden to some sea, which sighs collectively for all sorrows, and renews, begins, collects lets fall. And the body alone listens to the passing bee; the wave breaking, the dog barking, far away barking and barking.⁹⁶

ในขณะที่เซพทิมุสเองก็มีความคิดและอารมณ์ ความรู้สึกในทำนองเดียวกันกับแคลริสตา เขาได้ยืนเลียงซัดสาดของน้ำ และคลื่นอยู่ในห้องพัก เขามองเห็นภาพของตัวเอง อยู่บนชายหาด กำลังลอยคออยู่ในทะเล โยนตัวอยู่บนลูกคลื่น และได้ยินเสียงสุนัขเห่าไกลออกไป ขณะที่หัวใจก็กล่าวคำว่า “อย่างตัวอีกเลย” เช่นกัน

The sound of water was in the room, and through the waves came the voices of birds singing. Every power poured its treasures on his head, and his hand lay the on the back of the sofa, as he had seen his hand lie when he was bathing, floating, on the top of the waves, while far away on shore he heard dogs barking and barking far away. Fear no more, says the heart in the body; fear no more.⁹⁷

⁹⁶ Virginia Woolf , *Mrs. Dalloway* , p.51 .

⁹⁷ Ibid ., p.182 .

จะเห็นได้ว่าช่วงอารมณ์และความคิด ความรู้สึกในขณะนั้นหรืออาจกล่าวได้ว่าเกือบตลอดทั้งเรื่องของเซพทิมุสนั้น แทบจะเป็นอย่างเดียวกันกับ แคลริสตาจนเรียกได้ว่า เขาเป็น “ฝาแฝด” ของแคลริสตานั่นเอง ซึ่งก็ทำให้เราเห็นได้อย่างชัดเจนว่า วูล์ฟจงใจสร้างตัวละครทั้งสองให้มีความเชื่อมโยง สัมพันธ์กันอย่างเห็นได้ชัดทางด้านกระบวนการทางความคิด แม้ว่า ชีวิตส่วนใหญ่ของตัวละครทั้งสองจะไม่คล้ายคลึงกัน และทั้งสองยังไม่มีโอกาสได้พบเจอกันอีกด้วย

อันที่จริงแล้ว ความคิดเดิมของวูล์ฟ คือต้องการจะให้แคลริสตามาตัวตายตอนจบ เช่นเดียวกับเซพทิมุสที่กระโดดหน้าต่างมาตัวตาย แต่แล้วเธอก็เปลี่ยนใจ ตัวละครเซพทิมุสจึงได้ทำหน้าที่สำคัญอีกครั้ง คือเป็นเสมือนตัวตายตัวแทนของแคลริสตา และเป็นสิ่งที่ทำให้แคลริสตาเข้าใจและสามารถยอมรับความตายในแง่ที่เป็นส่วนหนึ่งของชีวิต จุดนี้ถือว่าเป็นความสามารถของวูล์ฟที่สร้างตัวละครที่แม้ไม่มีโอกาสได้รู้จักกัน แต่ก็เป็นตัวละครที่เชื่อมโยงกันแล้วสามารถสื่อถึงสิ่งที่เป็นการคิด ที่เป็นสาระสำคัญของเรื่องได้

อีกประการหนึ่ง เป็นที่น่าสังเกตว่า เหตุใดวูล์ฟจึงได้สร้างตัวละครทั้งสองให้มีความเกี่ยวข้องกันทั้ง ๆ ที่ไม่มีโอกาสได้พบเจอกัน ผู้วิจัยคิดว่า เหตุผลก็คือ วูล์ฟต้องการแสดงให้เห็นพัฒนาการทางใจขั้นสูงสุดของตัวละครแคลริสตานั่นเอง วูล์ฟต้องการแสดงให้เห็นว่า ในที่สุดแคลริสตาก็มิได้ยอมพ่ายแพ้แก่ชีวิตโดยเลือกการฆ่าตัวตายเป็นทางออกอย่างที่เซพทิมุสเลือกทั้ง ๆ ที่เราจะเห็นว่าปัญหาของแคลริสตาดำเนินมาพร้อมกับเซพทิมุสอย่างที่สุด แต่วูล์ฟกลับแสดงให้เห็นพัฒนาการทางใจของตัวละครที่แตกต่างกันนั่นคือการตายของเซพทิมุสได้ทำให้แคลริสตาหันกลับมาเผชิญหน้ากับปัญหาได้ในที่สุดนั่นคือ การเลือกที่จะมีชีวิตอยู่ต่อไป โดยยอมรับความแก่และความตายว่าเป็นขั้นตอนหนึ่งของชีวิตนั่นเอง

นอกจากนี้ กลวิธีทางภาษา คือลีลาการใช้ถ้อยคำนั้นก็สามารถนำเสนอ ตัวละคร ได้อย่างเหมาะสมเช่นกัน เราจะเห็นได้อย่างชัดเจนจากตัวละครของโพลีคเนอร์ เช่นเบนจี้ซึ่งเป็นคนปัญญาอ่อน ไม่สามารถจะพูดได้ ในกระแสน้ำใจของเขาจึงเป็นการบอกเล่าด้วยสัมผัสทั้ง 5 คือ การมองเห็น การได้ยิน การดมกลิ่น การรับรู้รสและการสัมผัสเท่านั้น ดังจะเห็นว่า บ่อยครั้ง เบนจี้จะบรรยายสิ่งที่เขารับรู้ โดยใช้คำว่า คม ได้ยิน หรือ รู้สึก เสมอ เช่น “ผมได้กลิ่นของเวอร์ซและรู้สึกถึงเขา” หรือ “ เราได้ยินไฟและหลังคา” เป็นต้น ความเป็นปัญญาอ่อนของเบนจี้ยังทำให้เขามีความจำกัดในการใช้ถ้อยคำ บางครั้ง เราจะไม่ทราบว่สิ่งที่เขามองเห็นนั่นคืออะไร เช่น ฉากที่แคคคืออยู่กับชาร์ลี เบนจี้ ไม่ทราบว่ทั้งสองกำลังจุมพิตกัน จึงได้เล่าตามที่เห็นอย่างตรงไปตรงมา

“Go away, Charlie.” Caddy said. Charlie came and put his hand on Caddy and I cried more. I cried loud.

"No,No." Caddy said."No.No."

"He cant talk." Charlie said."Caddy."

"Are you crazy" Caddy said.She began to breathe fast." He can see.Dont.Dont." Caddy fought.They both breathed fast." Please.Please." Caddy whispered.⁹⁸

การใช้ถ้อยคำที่เหมาะสมกับสภาพของเบนจี้ ทำให้เกิดความเรียบง่ายและน่าเชื่อถือ
คังนั้น ผู้อ่านจึงเชื่อใน สิ่งที่เบนจี้บอกเล่าเพราะเขาจะเล่าในสิ่งที่เขาเห็นเท่านั้น

ถ้อยคำของเบนจี้ จะแตกต่างไปจากเคเวนตินอย่างเห็นได้ชัด เนื่องจากเคเวนตินมีการ
ศึกษาในยามที่เคเวนตินสามารถควบคุมความคิดของตนเองได้ ถ้อยคำหรือความคิดของเขาก็จะมี
ความชัดเจน และเข้าใจได้ง่าย มีการเลือกใช้ศัพท์ที่ตรงความหมาย หรืออาจเลือกใช้สำนวนเปรียบ
เทียบที่ลึกซึ้งกว่าเบนจี้ แต่บางครั้ง เมื่อความคิดของเคเวนตินสับสน ถ้อยคำของเขาก็จะไม่
ปะติดปะต่อกัน บางครั้งจะขาดวันเป็นช่วง ๆ อันแสดงให้เห็นถึงความคิดในสมองหรือกระบวนการ
ทางความคิดที่โกลดแล่น พรั่งพรูอย่างรวดเร็ว เช่น

*Lying on the ground under the window bellowing He took one look at her and knew.Out
of the mouths of babes.The street lamps The chimes creased.I went back to the post-
office,treading my shadow into pavement. go down the hill then they rise toward town like
lanterns hung one above another on the wall.*⁹⁹

โดยเฉพาะในตอนท้ายบท เราจะพบว่า เคเวนตินอยู่ในความสับสนทางความคิดอย่างที่สุด
ในช่วงเวลาที่เขาได้ตอบกับบิดาในกระแสดำนึก เนื่องจากถ้อยคำของเขาวกวน จับใจความ
ไม่ได้ ไม่มีการแบ่งเป็นประโยค แต่กลับมีลักษณะไหลพรั่งพรูเหมือนสายน้ำ

... and he i thint youd better go on up to camkridge right away you might go up into
maine for a month you can afford it if you are careful it might be a gord thing watching

⁹⁸ Ibid.,p.57.

⁹⁹ Ibid.,p124.

peranies has healed mere sears than jesus and I supposi I realise what you believe I will realise up there next week or next month...¹⁰⁰

คั้งนั้น เราจะเห็นถึงความแตกต่างของถ้อยคำที่ตัวละคร ใช้สื่อสารกับผู้อื่นภายนอก กับถ้อยคำที่ตัวละคร ใช้ในกระบวนการทางความคิดอย่างชัดเจน ซึ่งทำให้เราทราบว่า ขณะนั้น สภาพจิตใจของตัวละครเป็นเช่นใด ตัวละครคิอิ เคตล์ จาก *As I Lay Dying* ก็เป็นอีกตัวอย่าง หนึ่งที่ทำให้เห็นว่าความคิดที่สับสนกังวลในใจถูกถ่ายทอดออกมาด้วยถ้อยคำที่วกวน ซ้ำไปซ้ำมา ทั้งยังเกิดภาพพจน์ที่แปลกประหลาดในกระบวนการทางความคิดอีกด้วย

The dead air shapers the dead earth in the dead darkness, further away than seeing shaper the dead earth. It lies dead and warm upon me, touching me nakis through my clother. I said you dont know what worry is. I dont know what it is. I dont know whiter I am worrying or not. I dont know wheter I have tried to or not. I feel like a wet see wild in the hot blind easth.¹⁰¹

ในนวนิยายของวูล์ฟ การใช้ถ้อยคำเพื่อแสดงกระแสสำนึกในสภาวะทางจิตใจรูปแบบต่าง ๆ ก็มีปรากฏบ่อยครั้งเช่นกัน เช่น การใช้คำซ้ำวนเวียนไปมากระแสดความคิดของริชาร์ด คัลโลเวย์ ซึ่งเกิดความประหลาดใจเกี่ยวกับการแต่งงานกับเคลริสซาที่ผ่านมาในอดีต จะเห็นว่าเมื่อความประหลาดใจค้างคาอยู่ในหระสความคิดจนกลายเป็นความหมกมุ่น วูล์ฟก็จะใช้คำซ้ำอยู่เช่นนั้น เพื่อเน้นอารมณ์ ความรู้สึกของตัวละครนั่นเอง

He repeated that it was a miracle that he should have married Clarissa; a miracle-his life had been a miracle,he thought ... In deed his own life was a miracle; let him make a mistake about it;here he was,in the prime of life,walking to his housein Westminster to tell clarissa that he loved her¹⁰²

¹⁰⁰ Ibid.,p.221.

¹⁰¹ William Faulkner, *As I Lay Dying* .p.384.

¹⁰² Virginia Woolf. *Mrs.Dalloway* .pp.151-3.

ตัวละครลึกลับในเรื่อง *To the Lighthouse* ก็จะมีภาษาและถ้อยคำที่เหมาะสม บ่งบอกถึงความเป็นศิลปิน เช่นเดียวกับที่ภาษาของเบนจิบอกลักษณะของคนปัญญาอ่อนจากความเรียบง่าย แต่สำหรับลิลี เราจะสังเกตได้ชัดถึงลักษณะของจิตรกร จากถ้อยคำที่เน้นให้เห็นแสงสีตามสายตาของจิตรกรทั่วไป เช่น ภาพบริเวณบ้านพักตากอากาศที่จะบรรยายสีสันต่าง ๆ ได้อย่างงดงามราวกับเป็นภาพวาด

... the grass still a soft deep green, the house started in its greasy with purple passion flower, and rook dropping cool crid from the high blue. But something moved, flashed, turned a silver wing in to the air.¹⁰³

กล่าวโดยสรุปแล้ว เราจะเห็นว่า เวอร์จิเนีย วูล์ฟ และวิลเลียม โพล์คเนอร์ต่างพยายามที่จะหาทวิวิธีสร้างและนำเสนอตัวละครในรูปแบบที่แปลกใหม่ แตกต่างไปจากยุคสังคมนิยม นั่นคือทั้งสองจะไม่ให้ความสำคัญกับการพรรณนาให้เห็นรูปร่างหน้าตาหรือลักษณะนิสัยของตัวละคร แต่พวกเขาจะใช้ทวิวิธีการสร้างภาพพจน์ขึ้นมาเปรียบเทียบกับตัวละครเพื่อเน้นให้เห็นความคิดหรือความรู้สึกของตัวละครในขณะที่กำลังมองผู้อื่นหรือความคิดของผู้อื่นที่มีต่อตัวละคร นอกจากนี้ยังใช้บทราฟิง อันเป็นการแสดงกระบวนการทางความคิดของตัวละครได้อย่างยอดเยี่ยม เนื่องจากผู้อ่านจะทราบรายละเอียดเกี่ยวกับตัวละครได้อย่างชัดเจนถูกต้องนั่นเอง นอกจากสองทวิวิธีดังกล่าวแล้ว นักประพันธ์ทั้งสองยังมีทวิวิธีการสร้างตัวละครที่มีความแปลกใหม่ แตกต่างกันออกไปอีกด้วย กล่าวคือ วิลเลียม โพล์คเนอร์สร้างตัวละครที่ไม่มีตัวตนปรากฏ ต่อผู้อ่าน คงจะเห็นจากตัวละครแคคคิที่ไม่มีคอนของคนที่แสดงความในใจ แต่ผู้อ่านก็จะรู้จักตัวละครตัวนี้ได้เป็นอย่างดีและหลากหลายมุมมอง เนื่องจากเธอเป็นศูนย์กลางของความสนใจของผู้เล่า 3 คนที่เสนอแง่มุมเกี่ยวกับเธอที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งเป็นหน้าที่ของผู้อ่านที่จะต้องสังเกตเพื่อค้นหาข้อเท็จจริงเองว่า แท้จริงแล้วตัวละครแคคคิ เป็นคนเช่นไรกันแน่ ส่วนเวอร์จิเนีย วูล์ฟนั้นจะสร้างตัวละครที่มีความคล้ายคลึงกับ 2 ตัว จนอาจเรียกว่า เป็นฝาแฝดกับเพื่อเสนอให้เห็นพัฒนาการทางจิตใจของตัวละครแต่ละที่ที่แตกต่างกันออกไปนั่นเอง แต่จะอย่างไรก็ตาม ตัวละครของนักประพันธ์ทั้งสองนั้นก็มีความสำคัญที่สุดตรงที่ว่า เป็นเครื่องมือถ่ายทอดให้เห็นถึงกระบวนการทางความคิด อันเป็น “ความจริงแท้” โดยที่ถูกละเลยรูปลักษณะภายนอกซึ่งถือว่าเป็น “เปลือกนอก” ไปอย่างตั้งใจ

¹⁰³ Virginia Woolf, *To the Lighthouse* ,p.16.

ดังนั้น จากที่กล่าวมาทั้งหมด จะเห็นได้ชัดว่า กลวิธีแนวกระแสนักมีผลต่อการนำเสนอเนื้อหาของนวนิยาย โดยเฉพาะกลวิธีการเล่าเรื่องซึ่งนอกจากจะมีผลทำให้ส่วนของโครงเรื่องของนวนิยายแนวกระแสนักแตกต่างไปจากนวนิยายแนวขนบนิยมแล้ว ก็ยังทำให้ผู้อ่านได้เข้าไปทำความเข้าใจกับตัวละครอย่างต้องแท้ถึงความรู้สึกนึกคิดในใจ มิใช่เพียงรูปร่างลักษณะหรือการกระทำภายนอกเท่านั้น ถิ่นทางภาษาตลอดจนการใช้ภาพพจน์ก็ทำให้เห็นชัดถึงสภาวะอารมณ์ ความรู้สึกในขณะนั้นของตัวละครได้เป็นอย่างดี ขณะที่กลวิธีการตัดต่อและย้อนเวลาจะทำให้เห็นถึงแก่นเรื่องเกี่ยวกับเวลาทั้งด้านการทำลายความต่อเนื่องของเวลาและแนวคิดเกี่ยวกับเวลาภายในกระแสนักอีกด้วย ซึ่งจะเห็นได้อย่างชัดเจนว่า การนำเสนอเนื้อหาของเวอร์จิเนีย วูล์ฟและวิลเลียม โฟล์คเนอร์นั้นก็มีความคล้ายคลึงและความแตกต่างกันออกไปซึ่งก็เนื่องมาจากกลวิธีการประพันธ์ซึ่งมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวของนักประพันธ์ทั้งสองนั่นเอง

บทสรุป

การศึกษานวนิยายแนวกระแสสำนึกของเวอร์จิเนีย วูล์ฟและวิลเลียม โฟล์คเนอร์ ทำให้ผู้วิจัยพบว่า นวนิยายแนวกระแสสำนึกจะให้ความสำคัญกับอารมณ์ ความคิดและความรู้สึกของตัวละครมากกว่าการกระทำภายนอกของตัวละคร และจากการศึกษาเปรียบเทียบเวอร์จิเนีย วูล์ฟและวิลเลียม โฟล์คเนอร์ทำให้เห็นได้ว่า นักประพันธ์ทั้งสองต่างก็มีกลวิธีการประพันธ์แนวกระแสสำนึกที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว ซึ่งสามารถตีแผ่ให้เห็นความจริงแท้ที่อยู่ภายในใจของตัวละครได้กลวิธีที่โดดเด่นที่สุดของนวนิยายแนวกระแสสำนึก คือกลวิธีการเล่าเรื่องโดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้บทราฟิงอันเป็นกลวิธีที่สามารถถ่ายทอดกระบวนการทางความคิดของตัวละครได้อย่างละเอียดที่สุด ผู้วิจัยพบว่า แม้วูล์ฟจะนิยมใช้กลวิธีการเล่าเรื่องแบบคั้งเดิม คือ ใช้มุมมองแบบบุรุษที่ 3 แต่จะแตกต่างไปจากแนวขนบนิยมตรงที่ว่า ผู้เล่าจะไม่เข้าไปวิพากษ์วิจารณ์การกระทำของตัวละครหรือชี้ว่าความคิดของผู้อ่าน แม้ผู้เล่าจะล่วงรู้ทุกสิ่งทุกอย่างในนวนิยายก็ตาม ส่วนวิลเลียม โฟล์คเนอร์ใช้ผู้เล่าแบบบุรุษที่ 1 โดยที่ตัวนักประพันธ์ก็ได้ปรากฏตัวตนหรือแทรกตัวเข้าไปในเรื่องเลยเช่นยกเว้นในตอนที่ 4 ของ *The Sound and the Fury* ที่ผู้ประพันธ์ได้ไปปรากฏตัวในฐานะของผู้เล่าแบบบุรุษที่ 3 เพื่อสรุปเรื่องราวทั้งหมดของนวนิยาย และกลวิธีการเล่าของโฟล์คเนอร์จะเปิดโอกาสให้ผู้อ่านได้เข้าไปใกล้ชิดและรับรู้เรื่องราว ความรู้สึกนึกคิดทุกอย่างของตัวละคร และสร้าง ความ รู้สึกใกล้ชิดกว่าผู้ เล่าของวูล์ฟ

ในกลวิธีการเล่าเรื่องนั้น ผู้วิจัย พบว่า แม้วูล์ฟจะใช้กลวิธีการเล่าโดยผ่านมุมมองของผู้เล่าแบบบุรุษที่ 3 แต่ผู้เล่าจะไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับความคิดหรือการกระทำของตัวละครเลย ผู้เล่าของวูล์ฟจึงเป็นเพียงผู้ ถ่ายทอดกระบวนการทางความคิดของตัวละคร เท่านั้น โดยเลือกที่จะเปลี่ยนมุมมองไปเรื่อยๆ นอกจากจะทำให้ผู้อ่านได้ล่วงรู้ถึงความในใจของตัวละครซึ่งได้รับการเปิดโอกาสให้แสดงความคิด ความรู้สึกอย่างเต็มที่แล้ว ยังทำให้เกิดความแนบเนียนเป็นธรรมชาติราวกับเกิดการรับและส่งมุมมองระหว่างตัวละครเองอีกด้วย ซึ่งก็ทำให้การถ่ายทอดความคิดมีความลื่นไหลราวกับเป็นกระแสของความ รู้สึกนึกคิดในใจของตัวละคร ผู้วิจัยสังเกตว่า ผู้เล่าพยายามอย่างยิ่งที่จะไม่เข้าไปขัดจังหวะกระแสสำนึกของตัวละคร แต่จะปล่อยให้ตัวละครแสดงความคิดของตนไปเรื่อยๆ และถ้าจำเป็นต้องเข้าไปแทรกก็จะกระทำอย่างระมัดระวังที่สุดโดยการ ใช้วงเล็บเพื่อมิให้ความคิดนั้นสะดุด และเหตุผลเดียวที่ผู้เล่าจะเข้าไปแทรกความคิดของตัวละครก็คือ ต้องการรายงานเหตุการณ์ภายนอกที่กำลังเกิดขึ้นระหว่างที่ตัวละครหมกมุ่นอยู่กับความคิดของตนเอง ผู้วิจัยเข้าใจว่า เหตุผลสำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้ผู้เล่าต้องแทรกตัวเข้าไปในระหว่างที่กระแสสำนึกของตัวละครกำลังไหลอย่างต่อเนื่องก็เนื่องมาจากต้องการเตือนผู้อ่านด้วยว่า ขณะนี้ ผู้อ่าน

กำลังอยู่ระหว่าง 2 ช่วงเวลา คือ ในอดีตจากความทรงจำของตัวละคร และในปัจจุบันซึ่งตัวละคร กำลังกระทำกิจกรรมอยู่ เพื่อเน้นให้เห็นถึงแนวคิดเกี่ยวกับเวลา และความแตกต่างกันระหว่างเวลา ในโลกภายนอกกับเวลาในกระแสนิรันดร์

ส่วนโฟล์คเนอร์นั้น แม้จะไม่มีมารับส่งมุมมองระหว่างตัวละครไปมาในแต่ละช่วงเวลาเนื่องจากใช้ตัวละครเป็นผู้นำแบบบุรุษที่ 1 แต่เขาก็ใช้ผู้เล่าหลายคนซึ่งก็ทำให้เกิดความหลากหลายของมุมมองหรือการแลกเปลี่ยนความคิด ทศนคติได้เช่นกัน ทั้งยังทำให้ผู้อ่านเกิดความใกล้ชิดกับตัวละครมากกว่าตัวละครของวุล์ฟที่ต้องถ่ายทอดผ่านผู้เล่าอีกทอดหนึ่ง เนื่องจากตัวละครของโฟล์คเนอร์เป็นผู้ที่ได้ออกมาเล่าความรู้สึกภายในใจอันแท้จริงของเขา และบ่อยครั้งที่ผู้เล่าจะหลุดความคิดส่วนที่เป็นจิตใต้สำนึกออกมา ซึ่งการที่ผู้อ่านได้เข้าไปในใจของตัวละครนั่นเองที่ทำให้เราเห็นความคิดจากจิตใต้สำนึกที่ผุดขึ้นมาบ่อยครั้งในจิตใจของตัวละคร ซึ่งเราจะไม่เห็นกรณีที่เด่นชัดเช่นนี้เลยในนวนิยายของวุล์ฟ

จะเห็นได้ว่า กลวิธีการเล่าใน 2 แบบนี้ก็มีทั้งข้อดีข้อเสียแตกต่างกันออกไป เช่น การเล่าจากผู้เล่าแบบบุรุษที่ 3 ทำให้เราสามารถล่วงรู้ความคิดของตัวละครหลาย ๆ ตัวได้โดยไม่มีข้อจำกัด เพราะผู้เล่าสามารถเปลี่ยนมุมมองได้ตามความต้องการ แม้จะมีเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นพร้อม ๆ กัน หรือความคิดที่เกิดขึ้นพร้อมกันในตัวละครหลายตัว ผู้เล่าก็สามารถจะบอกเล่าหรือแสดงให้เห็นเหตุการณ์เหล่านั้น หรือความคิดของตัวละครเหล่านั้นได้ทุกตัวทันทีในเวลาเดียวกัน ในขณะที่การให้ตัวละครเป็นผู้เล่าเรื่องเองโดยตรง ซึ่งทำให้ผู้อ่านก็จะได้รับข้อมูลโดยตรงจากตัวละครที่ละเอียดทุกชั้นตอนเช่นกัน ก็จะทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกใกล้ชิดกับตัวละครมากกว่า เพราะเสมือนกับตัวละครมานั่งเล่าให้ผู้อ่านฟังแบบตัวต่อตัว แต่ข้อเสียก็คือ ผู้อ่านจะถูกจำกัดให้รับรู้เฉพาะข้อมูลเท่าที่ตัวละครผู้เล่ารับรู้เท่านั้น ไม่สามารถรู้ความคิดของตัวละครอื่นได้ แต่ข้อจำกัดอย่างนี้ โฟล์คเนอร์ก็ได้หาหนทางแก้ไขไว้แล้วอย่างรอบคอบโดยการใช้ตัวละครหลาย ๆ ตัวออกมาเล่าเรื่อง ซึ่งจะเห็นได้ว่า นอกจากจะได้รับข้อมูลเพิ่มเติมของตัวละครผู้เล่าเหล่านั้น ๆ แล้ว ก็ยังมองเห็นทัศนคติที่เขาเหล่านั้นมีต่อตัวละครอื่น ๆ อยู่ด้วย อันจะทำให้ผู้อ่านสามารถแยกแยะข้อเท็จจริงได้

ความคิดของตัวละครจะเกิดเมื่อสมองถูกระตุ้นจากประสาทสัมผัสทั้ง 5 ซึ่งกลวิธีการนี้ เป็นกลวิธีสำคัญซึ่งเราจะพบทั้งในนวนิยายของวุล์ฟและโฟล์คเนอร์เช่นกันและลักษณะของความคิดที่ถูกกระตุ้นจากสิ่งเร้าภายนอกแล้วย้อนกลับความคิดไปมาในช่วงเวลาที่ต่างกันนั้น ยังก่อให้เกิดกลวิธีอีกรูปแบบหนึ่งซึ่งมีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน นั่นคือ กลวิธีการตัดต่อและย้อนเวลา ซึ่งเป็นกลวิธีที่แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนถึงการทำลายความต่อเนื่องทางเวลา และเป็นการยืนยันแนวคิดเรื่องเวลาตามทฤษฎีของแบร์ทชงท์กล่าวว่า เวลาเป็นสสารที่ยืดหยุ่นได้ อันเป็นทฤษฎีที่มีอิทธิพลต่อวุล์ฟและโฟล์คเนอร์มาก ดังจะเห็นได้ว่านักประพันธ์ทั้งสองต่างก็พยายามนำเสนอ

แนวคิดนี้ควบคู่ไปกับกลวิธีการตัดต่อและการย้อนเวลา ในเรื่อง *Mrs. Dalloway* วูล์ฟแสดงให้เห็นถึงคุณสมบัติของเวลาในกระแสสำนึกที่สามารถย้อนกลับไปกลับมาได้อย่างไม่มีขีดจำกัดจากฉากที่แคลริสตา ก่อนจะเดินออกมาจากบ้านนั้น นับตั้งแต่เริ่มเปิดประตู หรือเบนจีที่ละเลยความแตกต่างจนทำให้เวลาในปัจจุบันไม่มีความแตกต่างจากเวลาในอดีตเนื่องมาจากความเป็นความปฏิกญาอ่อน อดีตไม่ว่าจะผ่านไปนานสักกี่สิบปี สำหรับเบนจีแล้ว เขาหวนรำลึกถึงมันได้ตลอดเวลา พร้อม ๆ กับที่เขาดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในปัจจุบัน เช่นเดียวกับลิลีที่หวนรำลึกถึงนางแรมเซย์ ขณะที่นั่งพูดคุยและเขียนจดหมายอยู่ที่ชายหาดเมื่อ 10 ปีก่อนได้

และบางครั้งเราจะเห็นว่าการใช้ประพันธ์แนวกระแสสำนึกทำให้เวลาครวกับจะหยุดนิ่งได้ ถ้าจะเห็นจากที่แคลริสตา คัลโลเวย์นั่งครุ่นคิดเรื่องราวของปีเตอร์และแซลลี และ วูล์ฟจับการพูดคุยระหว่างแคลริสตาและลูซี่ใส่เข้าไปในวงเล็บหรือความคิดของควอนตินที่ไหลเรื่อยกลายเป็นความหมกหมุ่นเหมือนจะไม่สนใจกับสิ่งแวดล้อมภายนอกตัว เนื่องจากทั้งวูล์ฟ และโฟล์คเนอร์ตั้งใจละเลยเวลาภายนอกเพื่อนำให้เห็นถึงกับเวลาภายในกระแสสำนึกที่ไหลเรื่อยอย่างไม่มีขอบเขตจำกัดนั่นเอง

อย่างไรก็ตาม ความแตกต่างทางด้านมุมมองก็ทำให้นวนิยายของวูล์ฟและโฟล์คเนอร์มีความแตกต่างกันในแง่ของความได้เปรียบจากการตัดต่อภาพเหตุการณ์ กล่าวคือ นวนิยายของวูล์ฟ สามารถนำเสนอให้เห็นฉากเหตุการณ์ 2 ฉากที่เกิดขึ้นในเวลาเดียวกันได้ ในขณะที่นวนิยายของโฟล์คเนอร์ทำเช่นนั้นไม่ได้ ทั้งนี้ก็เนื่องมาจากข้อจำกัดทางมุมมองนี้เอง นวนิยายของวูล์ฟใช้มุมมองแบบบุรุษที่ 3 ที่ผู้เล่าสามารถเคลื่อนที่ไปมาได้อย่างอิสระ เราจึงจะเห็นการตัดต่อฉากเหตุการณ์สลับไปมาได้ เช่น ฉากเหตุการณ์ระหว่างลิลีที่บ้านพักกับครอบครัวแรมเซย์ในเรื่องที่เราจะเห็นเหตุการณ์ทั้งสองดำเนินไปพร้อมๆกันตลอดเวลา ส่วนโฟล์คเนอร์นั้น ใช้มุมมองแบบที่ 1 ซึ่งตัวละครเป็นผู้เล่าเรื่อง ดังนั้น เขาจึงจะรู้เฉพาะสิ่งที่เกิดขึ้นกับเขาเท่านั้น ไม่สามารถล่วงรู้สิ่งที่เกิดขึ้นกับคนอื่น หรือต่างสถานที่ได้ และในกรณีนี้ ผู้วิจัยคิดว่า กลวิธีการตัดต่อก็ทำให้เวลาภายนอกหยุดนิ่งได้เช่นกัน เนื่องจากผู้อ่านสามารถทราบเหตุการณ์ที่ดำเนินไปพร้อมๆกันในเวลาเดียวกันได้ ผู้อ่านจึงรู้สึกว่ เวลาภายนอกเคลื่อนผ่านไปอย่างช้าๆ ในขณะที่เวลาในกระแสสำนึกกลับยิดตัวย้อนกลับไปได้ยาวนานถึง 10 ปีและตัดมายังปัจจุบันในช่วงสั้น ๆ และก็ส่งกลับไปยังอดีตอีกในแต่ละตอนย่อย ๆ ของฉากบนบกและฉากในเรื่องที่ถูกตัดต่อกลับไปมาพร้อมกัน การตัดต่อและการย้อนเวลาจึง ทำให้เห็นความแตกต่างของเวลาภายนอกและเวลากระแสสำนึกที่ได้อย่างไม่จำกัดทั้งยังเป็นการแสดงให้เห็นการทำลายความต่อเนื่องของเวลาอีกด้วย

อีกกลวิธีหนึ่งที่แสดงให้เห็นชัดถึงกระบวนการทางความคิดและอารมณ์ ความรู้สึกได้ชัดเจนก็คือการใช้ภาษาสร้างภาพพจน์นั่นเอง กลวิธีนี้จัดว่าเป็นกลวิธีที่โดดเด่นมากของวูล์ฟ เนื่อง

จากวูล์ฟจะใช้ภาพพจน์ที่มากมายหลากหลาย แตกต่างกันไป โดยเฉพาะการใช้ความเปรียบที่ละเอียดอ่อน ปรากฏเป็นพิเศษ เห็นได้ชัดว่าวูล์ฟนั้น เน้นเรื่องการแสดงอารมณ์ความรู้สึกไม่น้อยกว่าขั้นตอนของการแสดงความคิดในสมอง เราจึงเห็นการเปรียบเทียบของตัวละครหรือเปรียบเทียบลักษณะต่างๆกับตัวละคร เป็นกลวิธีที่ทำให้เรารับรู้อารมณ์ ความรู้สึกที่เกิดขึ้นในขณะนั้นของตัวละครอย่างใกล้ชิดที่สุด ผู้วิจัยพบว่า วูล์ฟพยายามเชื่อมโยงความคิดของตัวละครเข้ากับประสบการณ์ ที่สั่งสมมาในชีวิต ทำให้สิ่งที่ตัวละครเห็นในขณะนั้นถูกนำไปผสมผสาน เปรียบเทียบกับสิ่งที่ตัวละครเคยผ่านตา รับรู้ หรือสัมผัสมาก่อน ซึ่งก็เป็นการแสดงให้เห็นกระบวนการทางความคิดอย่างหนึ่งของตัวละคร แต่โฟลคเนอร์ไม่เน้นรายละเอียดด้านภาพพจน์นี้มากเท่ากับวูล์ฟ ซึ่งก็อาจเป็นเพราะว่าเขาให้ความสนใจกับการดำเนินโครงเรื่องมากกว่าวูล์ฟที่มุ่งเสนอกระบวนการทางความคิด อารมณ์ ความรู้สึกทุกขั้นตอนของปัจเจกบุคคลเป็นสำคัญ

แต่ก็มีไขว่ว่าโฟลคเนอร์จะละเลยความสำคัญของการเล่าโดยใช้ภาพพจน์ เพราะจะปรากฏให้เห็นอยู่บ้างถึงการแสดงอารมณ์ ความรู้สึกต่อสิ่งที่ตัวละครรับรู้ภายนอกและปรากฏออกมาเป็นความเปรียบอันเป็นกลวิธีที่พยายามจะเข้าไปให้ใกล้ชิดกับความรู้สึกนึกคิดของตัวละครอย่างใกล้ชิดที่สุด เช่น ความคิดของเวอร์นอน ทูลที่เปรียบเทียบเส้นเชือกที่คึงเกี่ยวของครอบครัวบ้านเดรนในน้ำว่า แข็งราวกับแท่งเหล็ก เปรียบเทียบเสียงน้ำว่า ส่งเสียงราวกับกำลังร้อนจัด และก็กลับมาพูดถึงเชือกอีกครั้งว่าราวกับเป็นแท่งเหล็กที่พวกเขา กำลังจับยึดอยู่ ซึ่งแสดงให้เห็นความรู้สึกอันยากลำบากแสนสาหัสของผู้ที่กำลังอยู่ในความพยายามต่อสู้กับกระแสน้ำที่กำลังไหลเชี่ยวรุนแรงและส่งเสียงกรีดแหลม นอกจากนี้ ในนวนิยายของโฟลคเนอร์ การใช้ภาพพจน์ยังมีผลต่อการสร้างตัวละคร นั่นคือ ทำให้ตัวละครมีหลากหลายตัวตน ขึ้นอยู่กับความคิดของผู้เล่า ซึ่งแสดงให้เห็นทัศนคติของผู้เล่าที่มีต่อผู้ที่ถูกกล่าวถึงอย่างชัดเจน ดังจะเห็นว่า แคคคีนนั้นมีหลายตัวตนอันได้แก่ ภาพพจน์ของมารดาผู้บริสุทธิ์และมีเมตตาของเบนจี้ เนื่องจากเขาจะเปรียบเทียบกับสิ่งที่ป็นธรรมชาติเสมอ และภาพของเด็กสาวผู้มีเสน่ห์เข้ายวน จากความคิดของแควนติน โดยเขาจะเปรียบเทียบกับดอกไม้มันที่มีรูปลักษณ์และกลิ่นหอม เช่น ดอกฮันนี่ซัคเคิล ดอกไลแลค และดอกกุหลาบ ตลอดจนภาพพจน์ที่รุนแรงอย่างหญิงแพศยา ตามคำกล่าวของเจสัน การใช้ภาพพจน์จึงเป็นกลวิธีการเล่าเรื่องรูปแบบหนึ่งที่แสดงกระบวนการทางความคิดของตัวละครได้อย่างเด่นชัดที่สุด โดยเฉพาะทางด้านอารมณ์ ความรู้สึกที่เกิดขึ้นกับตัวละคร

นอกจากนี้ กลวิธีการเล่าเรื่องนั้น ก็มีผลสำคัญที่ทำให้นวนิยายแนวกระแสสำนึกมีโครงเรื่องที่ไม่ดำเนินไปตามกฎเกณฑ์คลาสสิกที่เคยถือเป็นพื้นฐานสำคัญของนวนิยายอีกด้วย นั่นคือ จากที่เคยให้ความสำคัญกับการกระทำของตัวละคร ก็กลับมาให้ความสำคัญกับกระบวนการทางความคิดแทน อีกทั้งยังความเชื่อที่ว่า ความจริงแท้ซ่อนอยู่ภายในใจ ดังนั้น โครงเรื่องของ

นวนิยายแนวกระแสสำนึกนั้น จึงมิได้เน้นที่การกระทำภายนอกของตัวละคร แต่ย้ายมาอยู่ภายในจิตใจของตัวละครแทนนั่นเอง ดังที่เราจะเห็นว่า นวนิยายแนวกระแสสำนึกจะเลเยอร์การสร้างโครงเรื่องที่ให้ความสำคัญกับความขัดแย้งอันเกิดจากการกระทำภายนอก แต่เป็นโครงเรื่องที่เกิดจากความขัดแย้งภายในจิตใจของตัวละคร ในนวนิยายของวูล์ฟ จะเห็นว่า ผู้เล่าได้เข้าไปในใจของตัวละครมากมายหลายตัวและพยายามถ่ายทอดสิ่งที่อยู่ในใจตัวละครออกมาอย่างละเอียด ในเรื่อง *Mrs. Dalloway* เราจะพบความขัดแย้งในใจที่เกี่ยวข้องกับความตายจากตัวละครสำคัญ 2 ตัว คือ แคลริสตาและเซพทิมุสที่ดำเนินไปพร้อมๆกัน บทราฟิงของตัวละครทำให้เราเห็นสาเหตุของปัญหาความขัดแย้งว่ามาจากหลายสาเหตุ เช่น ความรักชีวิต ทศนคติที่มองว่าชีวิตเป็นสิ่งที่มีความค่าทำให้ตัวละครพยายามต่อสู้ที่จะมีชีวิตอยู่ แต่บางครั้งก็มีสาเหตุที่ทำให้ตัวละครรู้สึกท้อถอย สิ้นหวังกับการดำรงชีวิต เช่น ความโศกเศร้าอย่างว่าง เนื่องจากรู้สึกว่าตนเองไม่สามารถสร้างปฏิสัมพันธ์กับคนรอบข้าง ความไม่มีความสุขในชีวิตสมรสเนื่องจากต่างคนต่างพยายามปกปิดความรู้สึกที่แท้จริงในใจ จนเกิดความไม่เข้าใจระหว่างกัน รวมทั้งอาการทางประสาทที่ทำให้เกิดความทรมานในการดำรงชีวิตในโลก หลายครั้งที่ตัวละครพยายามต่อสู้ระหว่างความกลัวการแก่ชราและความตาย กับความรู้สึกอยากมีชีวิตอยู่ จึงเกิดขัดแย้งกันอยู่ตลอดและในนวนิยายเรื่องนี้ เวอร์จิเนีย วูล์ฟจงใจสร้างตัวละคร 2 ตัวที่มีความคล้ายคลึงกัน จนเรียกได้ว่าเป็น "ฝาแฝด" กัน เพื่อแสดงให้เห็นการพัฒนาทางใจที่แตกต่างกันของตัวละครทั้งสองนี้อีกด้วย วูล์ฟให้ตัวละครตัวหนึ่งคือ เซพทิมุสพ่ายแพ้แก่อุปสรรคในชีวิตโดยยอมเลือกหนทางฆ่าตัวตายหนีปัญหา ขณะที่สร้างให้ตัวละครแคลริสตากลับมายืนหยัด เผชิญหน้ากับสิ่งที่เคยหวาดกลัว และยอมรับในที่สุดว่าเป็นสังขรณ์แห่งชีวิตที่ไม่มีใครหลีกเลี่ยงได้ และในนวนิยายเรื่อง *To the Lighthouse* วูล์ฟก็แสดงให้เห็นว่า กลวิธีการเล่าเรื่องมีบทบาทต่อการพัฒนาโครงเรื่องในใจของตัวละครเช่นกัน โดยเฉพาะตัวละครนางแรมเซย์ ลีลี และเจมส์ โดยตัวละครนางแรมเซย์นั้น ครุ่นคิดว่า จะต้องทำให้ชีวิตมีความสุขที่สุด เราจึงจะเห็นความพยายามกระทำทุกวิถีทางที่เธอเห็นว่าดีที่สุดกับครอบครัวไม่ว่าจะเอาอกเอาใจสามี คู่แสดูกๆและจัดการบ้านช่องให้เรียบร้อยเป็นต้น นอกจากนี้ อีกสิ่งหนึ่งที่นางเห็นว่าสำคัญ อันจะทำให้ชีวิตมีความสุข มีความสมบูรณ์ก็คือ การมีครอบครัว ด้วยความเชื่อนี้ ทำให้นางแรมเซย์ก้าวเข้าไปจัดการกับชีวิตส่วนตัวของคนอื่น พยายามจับคู่ให้หนุ่มสาว และสิ่งเหล่านี้เองที่ทำให้เกิดเป็นความขัดแย้งกับลีลี บริสโคที่มองนางแรมเซย์อย่างหมั่นไส้ ว่าชอบเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับชีวิตของคนอื่น โดยยึดถือว่าความคิดของคนต้องถูกต้องเสมอ ดังนั้น ในใจของตัวละครลีลีจึงเกิดความขัดแย้ง 2 ประการ นั่นคือ ความไม่เห็นด้วยกับนางแรมเซย์ว่าการแต่งงานจะทำให้ชีวิตประสบผลสำเร็จเสมอไป และปัญหาเกี่ยวกับความสมดุลงานในภาพวาดของเธอ จากบทราฟิงในใจทำให้ผู้อ่านค่อยๆเห็นการคลี่คลายความขัดแย้งในใจของเธอที่แม้ว่าจะใช้ระยะเวลายาว

นานถึง 10 ปี แต่ลิลี่ก็ค้นพบว่า การแต่งงานไม่ใช่สิ่งที่ดีที่สุดเพียงอย่างเดียวของชีวิต และเธอสามารถทำความเข้าใจในความคิดและการกระทำของนางแรมเซย์ที่เคยปรากฏเป็นความเข้าใจที่เข้าใจการว่าแท้ที่จริงแล้ว นางแรมเซย์ทำไปด้วยความปรารถนาดี ด้วยการค้นพบเหล่านี้ ทำให้เห็นการพัฒนาทางจิตใจของลิลี่ที่ลึกซึ้งมากขึ้น เธอเข้าใจในที่สุดว่าเธอมีแค่ไปยึดติดกับสิ่งที่เธอเห็นภายนอก แต่ความจริงที่แท้จริงซ่อนอยู่ภายใน ลิลี่ค้นพบความหมายของชีวิตและสิ่งนี้เองที่ทำให้เธอแก้ปัญหาและวาดภาพจนสำเร็จ แต่โครงเรื่องของโพล็คเนอร์จะแตกต่างออกไปจากวูล์ฟ กล่าวคือ แม้ว่าโพล็คเนอร์ไม่สามารถเสนอโครงเรื่องตามแบบคลาสสิกได้ แต่โพล็คเนอร์ได้ซ่อนโครงเรื่องไว้ในกระแสน่าสนใจของตัวละคร โดยใน *The Sound and the Fury* และ *As I Lay Dying* โพล็คเนอร์ให้ตัวละครเป็นผู้เล่าเรื่อง เราจึงเห็นว่า ในจิตใจของตัวละครแต่ละตัวต่างซ่อนข้อเท็จจริงเอาไว้ มากมาย กลวิธีการเล่าเรื่องอันเน้นกระบวนการทางความคิด อารมณ์ ความรู้สึกในหัว กระแสน่าสนใจทำให้เนื้อเรื่องไม่มีความต่อเนื่อง ประติดประต่อ เพราะตัวละครแต่ละตัวก็จะเล่าเรื่องที่คนประทับใจ ซึ่งก็เป็นเหตุการณ์ที่แตกต่างกันไป แต่ข้อเท็จจริงของนวนิยายก็ปะปนอยู่ในกระแสน่าสนใจของตัวละครเหล่านี้เอง การใช้มุมมองแบบบุรุษที่ 1 นอกจากจะเป็นการถ่ายทอดสิ่งที่เกิดขึ้นแล้ว ยังเป็นการแยกแยะให้เห็นสาเหตุปัญหา และความขัดแย้งต่างๆที่เกิดขึ้น ข้อเท็จจริงจึงมิได้ถูกเรียบเรียงไว้ แต่ถูกซุกซ่อนไว้ด้วยท่าทีภายนอกที่มิได้บอกถึงความจริงแท้ในใจของตัวละครเลย ผู้วิจัยจึงจะเห็นว่า ความแตกต่างของ โครงเรื่องของวูล์ฟ และโพล็คเนอร์อยู่ตรงที่ วูล์ฟเสนอโครงเรื่องที่อยู่ในความคิดของตัวละครแต่ละตัวซึ่งเป็นปัจเจกบุคคลไม่เกี่ยวข้องกัน แต่โครงเรื่องของโพล็คเนอร์นั้น ต้องประกอบไปด้วยข้อเท็จจริงจากตัวละครมากมายเป็นเหมือนชิ้นส่วนที่กระจัดกระจายอยู่ตามกระแสน่าสนใจของตัวละคร ชิ้นส่วนเหล่านี้จำเป็นต้องได้รับการจับมาวางปะติดปะต่อกัน จึงจะเห็นเป็นภาพที่ชัดเจน ตัวละครทุกตัวของโพล็คเนอร์จึงส่งผลกระทบหรือมีอิทธิพลต่อกันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ และจากกรณีที่ต้องอาศัยข้อมูลโดยตรงจากตัวละครเหล่านี้เองที่ทำให้ การแยกแยะวินิจฉัยข้อมูลเป็นภาระของผู้อ่านที่ต้องวิเคราะห์ความถูกต้องจากตัวละครที่มีลักษณะนิสัยใจคอที่แตกต่างกันออกไป ดังนั้น ภาษาและถ้อยคำจึงเป็นกลวิธีการประพันธ์อย่างหนึ่งที่วูล์ฟและโพล็คเนอร์ใช้ถ่ายทอดกระบวนการทางความคิดที่เกิดขึ้นกับตัวละครในขณะนั้นๆ อย่างพยายามจะให้ใกล้เคียงกับความเป็นจริงในสมองมากที่สุด เช่น การใช้ภาษาและถ้อยคำแสดงถึงจิตใต้สำนึกที่เป็นเพียงความคิดที่แทรกเข้ามาอย่างรวดเร็วและจางหายไปอย่างรวดเร็วเช่นกัน จนบางครั้งอาจจะทำให้ผู้อ่านไม่เข้าใจ หรือการใช้ถ้อยคำซ้ำๆ หรือแม้แต่ประโยคที่ยืดยาว เต็มไปด้วยความซับซ้อน ก็ล้วนแต่บ่งบอกถึงกระบวนการทางความคิด รวมไปถึงสภาวะทางอารมณ์ ความรู้สึกในขณะนั้นของตัวละครด้วย

เวอร์จิเนีย วูล์ฟเองก็นิยมใช้ประโยคยาวๆ เพื่อแสดงถึงการไหลอย่างต่อเนื่องของกระแสสำนึกของตัวละคร โดยไม่ยอมให้กำแพงทางภาษามาสกัดกั้นกระบวนการทางความคิดของตัวละคร ดังจะเห็นว่า ในประโยคของเธอนั้นมีประโยคย่อยอยู่มากมาย โดยไม่มีการแบ่งเป็นประโยคสมบูรณ์ทั้งๆ ที่ก็สามารถกระทำได้ ผู้วิจัยคิดว่า เนื่องจากวูล์ฟต้องการแสดงให้เห็นว่าในกระบวนการทางความคิดนั้น สมองจะไม่มีมีการมาแบ่งหรือแยกแยะความคิดให้เป็นระเบียบอย่างเช่นในเวลาที่เราถลันกรองออกมาเป็นคำพูดที่ใช้สื่อสารในชีวิตประจำวัน และในการสร้างประโยคยาวๆ นั้น วูล์ฟยังมีกลวิธีที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว อันได้แก่ การใช้เครื่องหมายวรรคตอนต่างๆ ซึ่งทำให้ประโยคของเธอแม้จะยืดยาวแต่ก็มีรูปแบบที่เข้าใจได้ง่ายกว่าโฟลคเนอร์ที่จะเน้นกระแสสำนึกของตัวละครตามสภาวะของอารมณ์ ความรู้สึก บางครั้งจึงจะเห็นว่าโฟลคเนอร์สร้างเป็นประโยคที่ถูกต้องตามโครงสร้างไวยากรณ์ ซึ่งเข้าใจได้ง่าย แต่บางครั้งก็จะเข้าใจได้ยากมาก เนื่องจากเป็นข้อความที่สับสน วกวน ไม่เรียงตามรูปไวยากรณ์และบางครั้งก็จะไม่มีการแบ่งเป็นประโยคย่อย ดังนั้น ในบางประโยคจึงมีความยาวมากซึ่งเห็นได้ชัดว่า โฟลคเนอร์ต้องการแสดงให้เห็นถึงระบบความคิดของมนุษย์ซึ่งบางครั้งไม่อยู่ในการควบคุม ของสมอง จึงปรากฏออกมาในรูปของจิตใต้สำนึก นอกจากนี้ กลวิธีอีกอย่างหนึ่งของโฟลคเนอร์ซึ่งมีความโดดเด่นมากก็คือ การใช้ตัวเอนซึ่งโฟลคเนอร์จะใช้ในกรณีที่มีการเปลี่ยนเหตุการณ์หรือเปลี่ยนช่วงเวลา ซึ่งไม่เจาะจงว่าจะต้องใช้กับเหตุการณ์ในอดีตเท่านั้น แต่กับเหตุการณ์ปัจจุบัน บางครั้งเขาก็จะใช้ตัวเอนสลับเหตุการณ์เช่นเดียวกัน

ผู้วิจัยพบว่า โฟลคเนอร์มีความสามารถพิเศษในการถ่ายทอดกระบวนการทางความคิดของตัวละคร ได้อย่างเหมาะสมกับลักษณะหรือสภาวะทางจิตใจของตัวละครในขณะนั้นๆ ด้วย เช่น ในตัวละครปัญญาอ่อน โฟลคเนอร์ก็จะใช้ภาษาที่เรียบง่าย ศัพท์ง่ายๆ เพื่อแสดงให้เห็นข้อจำกัดของตัวละครในการถ่ายทอดความในใจ อันเป็นการเน้นกับผู้อ่านว่า สิ่งที่ปรากฏอยู่ในกระแสสำนึกของเขานั้น ควรแก่การเชื่อถือ เพราะเขาไม่มีความสามารถจะบิดเบือนข้อเท็จจริงหรือตีความเข้าข้างตัวเองได้อย่างเช่นตัวละครที่ปกติทั่วไป และในการแสดงสภาวะทางอารมณ์ ความรู้สึก โฟลคเนอร์ก็จะเลือกถ้อยคำบ่งบอกถึงลักษณะของตัวละคร โดยเน้นที่กระบวนการทางความคิดเช่นกัน เช่น ในตัวละครวาร์คามาที่เมื่ออยู่ในสภาวะอารมณ์ที่ตื่นเต้นจิตใจสุดขีด ความคิดที่ปรากฏในสมองก็จะปรากฏเป็นถ้อยคำ พรุ่งพรูออกมาโดยไม่มีการหยุดแบ่งเป็นประโยค หรือบางครั้งก็อาจจะใช้ถ้อยคำที่ทำให้เห็นความคิดที่สับสน ไร้ความควบคุมของตัวละครอย่างชัดเจน อย่างที่ปรากฏในตอนท้ายของควอนตินที่กระแสสำนึกไหลพรุ่งพรูเช่นเดียวกับวาร์คามา แต่จะสับสนว่ากันว่า โดยจะสังเกตได้จากกรใช้สรรพนาม "ฉัน" เป็นอักษรตัวเล็ก เป็นต้น ดังนั้น จะเห็นว่า วูล์ฟนั้น เน้นการใช้ภาษาแสดงกระแสสำนึกโดยใช้รูปประโยคและเครื่องหมายต่าง ๆ และใช้ภาพ

พจน์ที่เนื่องจากจะเห็นการบรรยายภาพที่เน้นการใช้แสงสีที่ปราณีตละเอียดอ่อน ส่วนไฟล์คเนอร์ นั้นใช้ภาษาและถ้อยคำแสดงกระแสน้ำนิ่ง โดยเน้นตามลักษณะเฉพาะของตัวละครและสภาวะทางอารมณ์ แต่ไม่เน้นการใช้ภาพพจน์มากกว่าวูล์ฟ

จากการศึกษาเปรียบเทียบนวนิยายแนวกระแสน้ำนิ่งของวูล์ฟและไฟล์คเนอร์ทั้ง 4 เรื่องนี้ทำให้ผู้วิจัยเห็นว่ากลวิธีของวูล์ฟน่าจะนำเสนอกระบวนการทางความคิดได้ชัดเจนและเปิดกว้างกว่าไฟล์คเนอร์ โดยเฉพาะกลวิธีการเล่าเรื่องทั้งมุมมองและภาพพจน์ เนื่องจากมีมุมมองที่กว้างกว่า การใช้ผู้เล่าแบบบุรุษที่ 3 ที่มีอิสระในการเคลื่อนที่ทำให้ถ่ายทอดความคิดของตัวละครได้ทุกตัวไม่จำกัดอย่างผู้เล่าบุรุษที่ 1 ของไฟล์คเนอร์และการใช้ภาพพจน์ในการเปรียบเทียบก็ทำให้ผู้อ่านสามารถเข้าถึงอารมณ์ ความรู้สึกของตัวละครได้ดีกว่าไฟล์คเนอร์ที่ยังคงคำนึงถึงส่วนของโครงเรื่องอยู่ไม่น้อย แต่อย่างไรก็ตามจากกลวิธีแนวกระแสน้ำนิ่งของนักประพันธ์ทั้งสองก็สามารถแสดงให้เห็นกระบวนการทางความคิด และความรู้สึกได้เป็นอย่างดีและกลวิธีเหล่านี้ก็บ่งบอกถึงเอกลักษณ์เฉพาะตัวของนักประพันธ์แต่ละคนซึ่งมีความเหมาะสมกับรูปแบบและเนื้อหาของนวนิยายแนวกระแสน้ำนิ่งของพวกเขาอีกด้วย